

POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W ŻAGANIU

PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY W ŻAGANIU

**OCENA STANU SANITARNEGO
I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ
POWIATU ŻAGAŃSKIEGO**

za rok 2025

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

Opracowano:

w Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Żaganiu

marzec 2026

Autorzy tekstów:

Agnieszka Bergiel, Marta Gancarz, Żaneta Gołąb, Edward Górniak, Natalia Gudelin, Marta Horbaczewska, Andrzej Jancewicz, Dorota Prusaczyk, Justyna Spiżak, Jacek Stępień, Ewelina Tałanda, Wioletta Wiszniowska-Wąs, Tomasz Włodarczyk, Ewelina Zielińska

Fotografie:

Marta Gancarz, Żaneta Gołąb, Marta Horbaczewska, Anna Marchewka, Małgorzata Maternowska, Ewelina Tałanda, Wioletta Wiszniowska-Wąs, Tomasz Włodarczyk, Ewelina Zielińska

Grafika: Małgorzata Maternowska

Skład i opracowanie: Dorota Prusaczyk

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Żaganiu
ul. Szprotawska 45a | 68-100 Żagań
+48 68 477 66 00
psse.zagan@sanepid.gov.pl

Spis treści

I. WSTĘP	- 5 -
II. WPROWADZENIE	- 6 -
III. OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ ORAZ STANU SANITARNO – TECHNICZNEGO PODMIOTÓW WYKONUJĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ NA TERENIE POWIATU ŻAGAŃSKIEGO	- 9 -
1. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŹNYCH.....	- 9 -
1. Zachorowania i zakażenia szerzące się drogą naruszenia ciągłości tkanek.....	- 13 -
2. Zachorowania szerzące się drogą pokarmową.....	- 14 -
3. Realizacja założeń programu eradykacji zachorowań na poliomyelitis.....	- 15 -
4. Choroby inwazyjne	- 16 -
5. Legionelloza	- 16 -
6. Choroby odzwierzęce	- 17 -
7. Choroby wieku dziecięcego	- 18 -
8. Pozostałe jednostki chorobowe notowane w okresie sprawozdawczym	- 19 -
2. SYTUACJA SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH W POWIECIE ŻAGAŃSKIM W 2025 R. .	- 21 -
3. STAN SANITARNY PODMIOTÓW LECZNICZYCH.....	- 25 -
1. Zakres prowadzonego nadzoru sanitarnego.....	- 25 -
2. Stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne.....	- 27 -
3. Lecznictwo otwarte - Podmioty wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne , ośrodki zdrowia, laboratoria, zakłady rehabilitacji.....	- 31 -
4. Indywidualne i grupowe praktyki zawodowe prowadzące działalność leczniczą .	- 33 -
IV. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCIOWO – ŻYWIENIOWYCH.....	- 36 -
1. ZWODOCIĄGOWANIE POWIATU ŻAGAŃSKIEGO I JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI	- 42 -
2. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	- 45 -
3. REKREACJA WODNA.....	- 48 -
4. GOSPODARKA NIECZYSTOŚCIAMI STAŁYMI	- 49 -
VI. ZAGROŻENIA WYSTĘPUJĄCE W ŚRODOWISKU PRACY	- 50 -
1. NADZÓR BIEŻĄCY NAD ZAKŁADAMI PRACY	- 52 -
2. NADZÓR NAD SZKODLIWYMI CZYNNIKAMI BIOLOGICZNYMI, RAKOTWÓRCZYMI, MUTAGENNYMI ORAZ REPROTOKSYCZNYMI W ŚRODOWISKU PRACY.....	- 53 -
3. BIEŻĄCY NADZÓR SANITARNY W OBSZARZE CHEMIKALIÓW	- 53 -
4. CHOROBY ZAWODOWE	- 54 -

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

VII. OCENA STANU SANITARNO- HIGIENICZNEGO PLACÓWEK OŚWIATOWO- WYCHOWAWCZYCH.....	- 55 -
1. OCENA STANU SANITARNO-TECHNICZNEGO W PLACÓWKACH OŚWIATOWO- WYCHOWAWCZYCH.....	- 57 -
2. OCENA HIGIENY PRACY UCZNIÓW I DZIECI	- 58 -
3. OPIEKA MEDYCZNA NAD UCZNIAMI W SZKOŁACH	- 60 -
VIII. DZIAŁALNOŚĆ W RAMACH NADZORU ZAPOBIEGAWCZEGO	- 61 -
IX. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE PROMOCJI ZDROWIA.....	- 63 -
1. PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ	- 64 -
2. PROFILAKTYKA NADWAGI I OTYŁOŚCI.....	- 65 -
3. PROFILAKTYKA CHOROÓB NOWOTWOROWYCH.....	- 66 -
4. PROFILAKTYKA CHOROÓB ZAKAŻNYCH.....	- 67 -
5. PROFILAKTYKA ZDROWEGO STYLU ŻYCIA	- 69 -
6. INTERWENCJE WYNIKAJĄCE Z SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ	- 69 -
X PODSUMOWANIE I WNIOSKI.....	- 73 -

I. WSTĘP

Szanowni Państwo!

Podsumowując działania, jakie były podejmowane przez Państwową Inspekcję Sanitarną na terenie powiatu żagańskiego w ubiegłym roku, przedstawiam Państwu „Ocenę stanu sanitarnego i sytuacji epidemiologicznej powiatu żagańskiego za rok 2025”. Została ona opracowana w oparciu o informacje zebrane z poszczególnych sekcji i komórek organizacyjnych Powiatowej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej w Żaganiu.

Państwowa Inspekcja Sanitarna jest instytucją powołaną do wykonywania zadań z zakresu zdrowia publicznego. W celu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców powiatu żagańskiego realizowaliśmy zagadnienia z zakresu profilaktyki chorób, w tym zakaźnych i zawodowych. Zajmowaliśmy się realizacją krajowych i lokalnych programów prozdrowotnych, promowaliśmy zdrowy styl życia. Dbaliśmy o bezpieczeństwo w zakresie produkcji i obrotu żywnością, jakości i sposobu żywienia. Prowadziliśmy nadzór nad warunkami pracy w zakładach pracy, nadzór nad podmiotami leczniczymi, obiektami użytku publicznego, placówkami oświatowo-wychowawczymi, nadzór sanitarny nad jakością wody do spożycia oraz wody w pływalniach i na basenach.

Był to kolejny rok intensywnej pracy jak również wielu wezwań, przed którymi stawali zarówno kierownictwo Stacji jak i pracownicy. Zagrożenia epidemiologiczne związane z mobilnością naszych mieszkańców, skażenie wody do picia, kontrole interwencyjne, czy związane z wyszczepialnością mieszkańców powiatu oraz szkolenia pracowników, to między innymi te działania, które wymagały od personelu Powiatowej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej w Żaganiu nieustannego wysiłku.

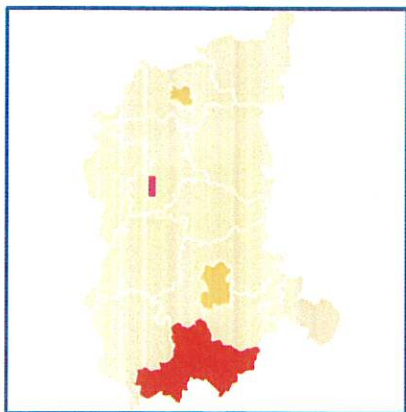
Prowadziliśmy wiele działań informacyjnych i edukacyjnych, o których Państwo przeczytacie w niniejszym opracowaniu. Rok 2025 był kolejnym rokiem zmian i innowacji. Kontynuowaliśmy wdrażanie systemów w tym EZD RP, które wspomagają nasze działania, by nasza praca lepiej służyła społeczeństwu.

Mam nadzieję, że to opracowanie przybliży działania realizowane przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej w Żaganiu i pozwoli na przekazanie wiedzy na temat zdrowia publicznego wszystkim zainteresowanym, a szczególnie mieszkańcom powiatu żagańskiego.

Państwowy, Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Żaganiu
Jacek Stepień

II. WPROWADZENIE

Obszarem działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Żaganiu (PPIS) jest powiat żagański. Powiat żagański jest położony w części południowej województwa; zajmuje powierzchnię 1132 km², zamieszkiwany jest przez 72542 mieszkańców (37228 – kobiet i 35314 – mężczyzn), co stanowi 7,51 % ludności województwa lubuskiego (dane GUS z 30.06.2025r.). W miastach zamieszkuje 42845 osób, co stanowi 59,1% całej ludności powiatu. Sieć osadniczą powiatu tworzy 5 miast i 100 innych miejscowości (wsie, osady, przysiółki, kolonie, leśniczówki).

Źródło: <http://upload.wikimedia.org>

W 2025r. pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Żaganiu (PPIS w Żaganiu) znajdowało się 1749 obiektów (ich ilość jest nieznacznie zmienna w ciągu roku). Wykonano 1377 kontroli, pobrano 382 próbki do badań.

W 2025r. wydano 443 decyzje merytoryczne, 483 decyzje w sprawie opłaty za przeprowadzone czynności kontrolne i 69 postanowień. Wydano 22 upomnienia, wystawiono 2 tytuły wykonawcze. W ramach postępowania egzekucyjnego w związku z nadzorem nad bezpieczeństwem żywności nałożono 2 grzywny w celu przymuszenia do wykonania nakazów decyzji administracyjnych o wartości 5000 zł oraz w związku z nadzorem nad zakładami pracy – 1 grzywnę o wartości 2500 zł. Nałożono 76 mandatów karnych na sumę 20200zł.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żaganiu realizuje swoje zadania między innymi zgodnie z opracowanym na podstawie wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego i Lubuskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gorzowie Wlkp. „Planem zasadniczych zadań PSSE w Żaganiu na 2025 rok”, który zawiera zadania priorytetowe, pozostałe zadania statutowe oraz plan kontroli nadzorowanych obiektów.

W planie kontroli na rok 2025 uwzględniono częstotliwość kontroli w obiektach po uwzględnieniu oceny ryzyka wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa sanitarnego (ryzyko wysokie, średnie i niskie). Na 2025 rok zaplanowano przeprowadzenie 890 kontroli, z czego wykonano 805, co stanowi 90,45% realizacji planu.

W 2025 r. przeprowadzono 572 kontrole pozaplanowe, do których zalicza się kontrole sprawdzające usunięcie nieprawidłowości stwierdzonych podczas kontroli sanitarnych, jak i kontrole przeprowadzone w powiązaniu z prowadzonym postępowaniem

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

administracyjnym, interwencyjne - na wniosek mieszkańców powiatu lub tematyczne w związku z akcjami kontrolnymi prowadzonymi przez Głównego Inspektora Sanitarnego, kontrole prowadzone w związku z występowaniem zakażeń i zachorowań na choroby zakaźne, z postępowaniem w sprawie chorób zawodowych oraz kontrole odbiorowe przeprowadzane w związku z adaptacją pomieszczeń na prowadzenie działalności gospodarczej, czy w związku ze zgłoszeniem nowych obiektów do użytkowania.

W ciągu roku, oprócz kontroli prowadzone są także inne działania pozaplanowe, jak przeprowadzanie wywiadów epidemiologicznych w związku ze zgłoszeniami zachorowań na choroby zakaźne, wydawanie opinii sanitarnych wymaganych przepisami prawa na wnioski mieszkańców powiatu oraz podmiotów gospodarczych, wydawanie decyzji administracyjnych w sprawie ekshumacji szczątków ludzkich i szereg innych w zależności od napływu wniosków.

Prowadzono również działania w zakresie oświaty i profilaktyki zdrowotnej. W roku sprawozdawczym działaniami z zakresu upowszechniania wiedzy dotyczącej promocji i ochrony zdrowia oraz zdrowego stylu życia objęto 37651 mieszkańców powiatu, co stanowi ponad 52% naszego społeczeństwa, w tym z zakresu profilaktyki i zwalczania uzależnień – 15061 osób. Łącznie nadzorem sanitarno-epidemiologicznym oraz profilaktyką i promocją zdrowia objęto 40349 osób, czyli ok. 56% społeczeństwa powiatu żagańskiego.

W 2025r. w trakcie kontroli prowadzono również działania edukacyjno-informacyjne obejmujące zagadnienia dotyczące prowadzonego nadzoru.

Wszelkie zaniebdania w sferze standardów sanitarno-higienicznych są sygnalizowane przez mieszkańców powiatu w formie zgłoszeń interwencyjnych. W 2025 roku wdrożono system umożliwiający społeczeństwu dokonywanie zgłoszeń do PPIS z użyciem narzędzi elektronicznych (platforma e-sanepid-Zgłoś interwencję).

W 2025r. przyjęto 78 zgłoszeń interwencyjnych mieszkańców powiatu, podobnie jak w roku 2024 (72).

Wśród wszystkich dokonanych zgłoszeń: 21 było zasadnych, 26 - bezzasadnych, 21 - przekazano jednostkom poza PIS do załatwienia wg kompetencji, 10 - pozostawiono bez rozpatrzenia.

Największa ilość zgłoszeń zasadnych (52%), podobnie jak w latach ubiegłych dotyczyła złej jakości zdrowotnej żywności, nieodpowiednich warunków sanitarno-higienicznych zakładów żywnościowo - żywieniowych oraz środków transportu żywności. Interwencje, które okazały się zasadne (28%) dotyczyły również placówek oświatowo-wychowawczych: występującej wszawicy, jak i niewłaściwych warunków higienicznych w tych placówkach. Ponadto mieszkańcy powiatu zgłaszali sprawy interwencyjne z zakresu higieny środowiska dotyczące złej jakości wody do spożycia, zanieczyszczenia powietrza, złego stanu sanitarno-higienicznego obiektów użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych. Interwencje dotyczyły też złych warunków sanitarnych w pomieszczeniach pracy i zagrożenia epidemiologicznego wynikającego z jakości świadczonych usług.

W 2025 r. rozpatrzono 9 wniosków o udostępnienie informacji publicznej. Dwa wnioski dotyczyły przekazania listy zakładów żywienia zbiorowego oraz listy lokali gastronomicznych. Przedmiotem jednego wniosku była informacja dotycząca wyników poboru wody do spożycia z wodociągu. Pozostałe rozpatrzone wnioski (6) dotyczyły informacji w zakresie szczepień. Wszystkie sprawy zostały rozpatrzone niezwłocznie po wplynięciu wniosku, w nieprzekraczalnym terminie 14 dni.

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

Państwowa Inspekcja Sanitarna powiatu żagańskiego, podobnie jak w latach ubiegłych kontynuowała współpracę z innymi służbami, inspekcjami oraz z organami administracji rządowej i samorządowej.

Systematycznie współpracowano się z inspekcją weterynaryjną w zakresie: przekazywania przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Żaganiu (PSSE w Żaganiu) informacji o pokąsaniu ludzi i konieczności obserwacji w kierunku wścieklizny zwierzęcia, które dokonało pokąsania – przekazywanie przez Powiatowego Lekarza Weterynarii zaświadczeń z wynikami przeprowadzonej obserwacji.

W zakresie nadzoru nad bezpieczeństwem żywności i żywienia wykonano wspólne kontrole gospodarstw rolnych z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz przeprowadzano również wspólną kontrolę produkcji domowej przetworów warzywnych i produkcji wędlin z Inspekcją Weterynaryjną.

W zakresie prowadzonych postępowań dotyczących chorób zawodowych współpracowano z Wojewódzkim Ośrodkiem Medycyny Pracy w Zielonej Górze, Instytutem Medycyny Pracy im. prof. dr med. Jerzego Nofera w Łodzi. Ponadto przeprowadzono wspólne kontrole w zakładach pracy z Okręgowym Inspektorem Pracy w Zielonej Górze i Komendą Powiatową Policji w Żaganiu. Z Gminą Szprotawa i Gminą Żagań o statusie miejskim współpraca polegała na wymianie informacji w związku z prowadzonymi postępowaniami w zakresie środków zastępczych.

Podejmowano współpracę z Gminą Żagań, Wymiarki, Iłowa oraz Powiatowym Lekarzem Weterynarii - współpraca miała charakter doraźny i polegała na podjęciu wspólnych działań kontrolnych w związku z wpływającymi do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Żaganiu zgłoszeniami interwencyjnymi dotyczącymi uciążliwości odorowych.

Podczas kontroli miejsc organizacji letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży współpracowano z funkcjonariuszami Komendy Powiatowej Policji w Żaganiu i Kuratorium Oświaty.

W ramach działań z zakresu promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej prowadzono współpracę z: Głównym Inspektorem Sanitarnym, Ministerstwem Zdrowia, Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Gorzowie Wlkp., Starostwem Powiatowym w Żaganiu, Komendą Powiatową Policji w Żaganiu, Powiatową Strażą Pożarną w Żaganiu, Urzędami Miast i Gmin powiatu żagańskiego, placówkami oświatowymi z terenu powiatu żagańskiego, w tym z przedszkolami, szkołami podstawowymi oraz ponadpodstawowymi, Specjalnymi Ośrodkami Szkolno – Wychowawczymi, Krajowym Centrum ds. AIDS, placówkami opieki zdrowotnej, Żagańskim Pałacem Kultury oraz lokalnymi mediami.

Ocenę stanu sanitarnego i sytuacji epidemiologicznej za rok 2025 opracowano na podstawie wyników przeprowadzonych kontroli, pobranych do badań laboratoryjnych próbek żywności i wody, kontroli biologicznej skuteczności procesów sterylizacji, a także na podstawie zgłoszeń chorób zakaźnych i zawodowych oraz przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych ich analizy.

Ocena stanu sanitarnego i sytuacji epidemiologicznej powiatu żagańskiego zawiera dane minionego roku na dzień 31.12.2025 roku.

III. OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ ORAZ STANU SANITARNO – TECHNICZNEGO PODMIOTÓW WYKONUJĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ NA TERENIE POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

Sekcja Epidemiologii realizuje zadania w oparciu o przepisy ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. W działalności Sekcji można wyróżnić trzy główne obszary:

1. Nadzór nad chorobami zakaźnymi i zakażeniami obejmujący szerokie działania mające na celu zwalczanie chorób zakaźnych, oparte w szczególności na sprawowaniu nadzoru epidemiologicznego polegającego na stałym, systematycznym gromadzeniu i analizowaniu informacji o zachorowaniach, jak również na sprawowaniu nadzoru indywidualnego, polegającego na analizie i interpretacji informacji o okolicznościach i skutkach zakażenia oraz podejmowaniu działań mających na celu przerwanie dróg szerzenia się choroby zakaźnej.
2. Nadzór nad wykonawstwem obowiązkowych szczepień ochronnych w podmiotach leczniczych, niepożądanymi odczynami poszczepiennymi oraz dystrybucją preparatów szczepionkowych zakupionych przez Ministra Zdrowia do tych podmiotów.
3. Bieżący nadzór nad podmiotami leczniczymi udzielającymi stacjonarnych i ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych oraz praktykami zawodowymi lekarzy, lekarzy stomatologów, pielęgniarek, położnych i fizjoterapeutów.

1. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŹNYCH

Państwowa Inspekcja Sanitarna w oparciu o monitoring sytuacji epidemiologicznej na terenie powiatu prowadzi swego rodzaju działania statystyczne w zakresie epidemiologii chorób zakaźnych.

Poniższe opracowanie przedstawia dane statystyczne dotyczące kształtowania się sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych na terenie powiatu żagańskiego z liczbą mieszkańców 72542 w odniesieniu do roku 2025.

Wszystkie przypadki zachorowań, zgłaszane do PSSE przez podmioty lecznicze zostają poddane dokładnej analizie i weryfikacji z uwzględnieniem kryteriów definicji przypadków na potrzeby nadzoru epidemiologicznego ustalonych przez PZH. W sprawozdaniach wykazywane są tylko te, które spełniają te kryteria oraz zgłoszenia pierwszorazowe. Nie podlegają zgłoszeniu zachorowania już raz wykazane w meldunkach (np. zgłoszenia wizyt kontrolnych związanych z danym zachorowaniem).

Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Żaganiu w 2025r. zarejestrowała łącznie 2502 zachorowania na choroby zakaźne, w których 320 osób wymagało hospitalizacji, tj. ok. 13% wszystkich chorych. (w 2024r.-1597 zachorowania, w tym 320 hospitalizacji). Największą grupę wszystkich zachorowań stanowiły zachorowania na grypę (wykrytą testem antygenowym i metodą PCR)– 1132 przypadków, co stanowi ok. 45% wszystkich zachorowań (w 2024r. najwięcej było przypadków Covid-19).

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

Poniżej, w ujęciu tabelarycznym przedstawiono liczbę zachorowań i zapadalność na poszczególne choroby zakaźne zarejestrowane w 2025, w porównaniu z rokiem 2024.

Lp.	Kod wg ICD-10	Jednostka chorobowa	ROK 2025		ROK 2024		
			Liczba zachorowań	Zapadalność na 100.000	Liczba zachorowań	Zapadalność na 100.000	
1	A02.0	Salmonelloza	zatrucie pokarmowe	10	13,78	9	12,29
2	A02.1		posocznica	0	-	0	-
3	A02.2-8		Inne zakażenie pozajelitowe	2	2,75	0	-
4	A04.0-2	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe (ogółem)	wywołane przez <i>E. coli</i> biegunkotwórczą	0	-	1	1,37
5	A04.3		wywołane przez <i>E. coli</i> enterokrwotoczną	1	1,37	0	-
6	A04.4		wywołane przez <i>E. coli</i> inną i BNO	0	-	3	4,09
7			wywołane przez <i>Campylobacter</i>	7	9,65	5	6,83
8	A04.6		wywołane przez <i>Yersinia enterocolitica</i> lub <i>pseudotuberculosis</i>	0	-	1	1,37
9	A04.7-8		wywołane przez <i>Clostridium difficile</i>	5	6,89	12	16,39
			inne określone	0	-	1	1,37
10	A04.9		nie określone	0	-	2	2,73
11	A04		Inne bakteryjne zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	1	1,37	5	6,83
12	A05.9		Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe	0	-	0	0
13	A08.0	Wirusowe zakażenia jelitowe (ogółem)	wywołane przez rotawirusy	14	19,3	17	23,22
14	A08.1		wywołane przez norowirusy	22	30,32	27	36,88
15	A08.2-3		inne określone	6	8,27	15	20,49
16	A08.4		nieokreślone	22	30,32	25	34,15

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

Lp.	Kod wg ICD-10	Jednostka chorobowa	ROK 2025		ROK 2024		
			Liczba zachorowań	Zapadalność na 100.000	Liczba zachorowań	Zapadalność na 100.000	
17	A08.0-4	Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	10	13,78	26	35,51	
18	A09	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	ogółem	128	176,45	211	288,2
19			w tym u dzieci do lat 2	18	24,81	48	65,56
20	A07.1	Giardioza (lamblioza)	0	-	1	1,37	
21	A21	Tularemia	1	1,37	0		
22	A31	Mikobakteriozy - inne i BNO	1	1,37	1	1,37	
23	A32	Listerioza	1	1,37	0		
24	A37	Krztusiec	8	11,08	0	-	
25	A38	Płonica (szkarlatyna)	27	37,22	74	101,07	
26	A39	Meningokoki	Ogółem	1	1,37	0	-
27	A50	Kiła	wrodzona i noworodków	0	-	0	-
28	A51		wczesna	4	5,5	2	2,73
29	A52		późna	1	1,37	0	-
30	A53		inne postacie kiły i kiła nie określona	2	2,75	2	2,73
31	wym. niżej	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i> , inwazyjna	ogółem	10	13,78	18	24,59
32	A46		róża	9	12,4	17	23,22
33	A48.3		zespół wstrząsu toksycznego	0	-	0	-
34	B95.0/O		gorączka połogowa	0	-	0	-
35	B95.0/ (...)		inna określona i nie określona	1	1,37	1	1,37

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

Lp.	Kod wg ICD-10	Jednostka chorobowa	ROK 2025		ROK 2024		
			Liczba zachorowań	Zapadalność na 100.000	Liczba zachorowań	Zapadalność na 100.000	
36	A69.2	Borelioza z Lyme	134	184,72	73	99,7	
37	A81.1;A83;A85	Inne wirusowe zapalenia mózgu	0	-	1	1,37	
38	A84	Kleszczowe zapalenie mózgu	1	1,37	0	-	
39	Z20.3/Z24.2	Styczność i narażenie na wścieklicznę / potrzeba szczepień	16	22,05	19	25,95	
40	B01	Ospa wietrzna	257	354,27	331	452,1	
41	B06	Różyczka	0	-	0	0	
42	B15	Wirusowe zapalenie wątroby	typu A	1	1,37	2	2,73
43	B16		typu B - ostre	0	-	0	-
44	B18.0-1		typu B - przewlekłe i BNO	7	9,65	2	2,73
45	B17.1; B18.2		typu C ostre wg def. UE	0	-	0	-
46	odpowiednio		typu C-przewlekłe i BNO	6	8,27	15	20,49
47	B17.0,2-8; B18.8-9;B19		inne i nie określone	0	-	0	-
48	Z21	Nowo wykryte zakażenia HIV	4	-	2	0	
49	B20-B24	AIDS-Zespół nabytego upośledzenia odporności	1	1,37	0	0	
50	B26	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)	2	2,75	1	1,37	
51	A41.3	Choroba inwaz. wywoł. przez <i>Haemophilus influenzae</i> -posocznica	0	-	1	1,37	
52	wym. niżej	Choroba wywołana przez	Ogółem	3	4,13	5	6,83
53	B95.3/G04.2;	<i>Streptococcus pneumoniae</i>	zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	0	-	1	1,37
54	A40.3	inwazyjna	posocznica	0	-	2	2,73

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

Lp.	Kod wg ICD-10	Jednostka chorobowa	ROK 2025		ROK 2024		
			Liczba zachorowań	Zapadalność na 100.000	Liczba zachorowań	Zapadalność na 100.000	
55	B95.3/ (...)	inna określona i nie określona	3	4,13	2	2,73	
56	A48.1	Legionelloza	1	1,37	0		
57	G01;G04.2; G05.0;	Bakteryjne zapalenie opon	w innych chorobach objętych MZ-56	-	0	-	
58	G00.2-8;G04.2	mózgowych i/lub mózgu					inne określone
59	G00.9;G04.2		inne, nie określone	0	-	0	-
60	G03, G04.8-9	Zapalenie opon mózgowych i mózgu inne i nie określone	0	-	6	8,2	
61	J10-J11	Grypa	1132	1560,47	181	247,22	
62	U 07.1-2	Zakażenie SARS-CoV-2 (COVID- 19)	403	555,54	408	557,28	
63	J12.1, J20.5	Zakażenie wirusem RSV	169	232,97	80	109,27	

Ponadto zarejestrowano zachorowania na gruźlicę - 11 , zapadalność - 15,16 (w roku 2024- 4 gruźlice).

1. Zachorowania i zakażenia szerzące się drogą naruszenia ciągłości tkanek

1.1. Infekcje HBV

W okresie sprawozdawczym zarejestrowano 7 przypadków zakażeń HBV (w 2024 r. zgłoszono 2 przypadki), wszystkie o charakterze bliżej nieokreślonym i przewlekłym. W większości przypadków prawdopodobną drogą zakażenia były zabiegi medyczne. W związku z wykrytym zakażeniem stan jednego chorego wymagał hospitalizacji.

1.2. Infekcje HCV

W analizowanym okresie zarejestrowano 6 przypadków WZW typu C o charakterze bliżej nieokreślonym i przewlekłym (w 2024 roku- 15 zachorowań).

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

W większości przypadków prawdopodobną drogą zakażenia były wykonywane w przeszłości zabiegi medyczne z naruszeniem ciągłości tkanek. Chorzy najczęściej dowiadywali się o zakażeniu przypadkowo w szpitalu w trakcie badań przed zabiegiem, bądź w trakcie badań kontrolnych.

Wśród zakażeń szerzących się drogą naruszenia ciągłości tkanek nie zarejestrowano przypadków poekspozycyjnych.

2. Zachorowania szerzące się drogą pokarmową

2.1. Bakteryjne zatrucia pokarmowe

2.1.1. Salmonellozy

W okresie sprawozdawczym zarejestrowano 10 przypadków salmonellozy (2024 r.-9 przypadków).

Stan 9 chorych wymagał hospitalizacji, 1 chora była leczona ambulatoryjnie.

Najczęstszą przyczyną zatruc była *Salmonella Enteritidis*.

Podczas przeprowadzanych wywiadów nie ustalono jednoznacznie źródeł zakażenia chorych.

Osoby chore nie potrafiły wskazać podejrzanych posiłków i potraw spożytych w okresie 3 dni przed zachorowaniem. W 2025 roku pojawiły się 2 przypadki Salmonelloz jako inne zakażenia pozajelitowe.

W trakcie kontaktu z chorymi szerzono oświatę zdrowotną kształtującą zachowania prozdrowotne na rzecz zwiększenia higieny osobistej oraz higieny przygotowywania posiłków.

Wszystkie osoby chore (ozdrowieńcy) i osoby z kontaktu zostały objęte nadzorem epidemiologicznym -zlecono badania kału w kierunku salmonelli.

2.1.2. Inne bakteryjne zakażenia jelitowe i zatrucia pokarmowe

Wpłynęło 13 zgłoszeń innych bakteryjnych zakażeń jelitowych (w 2024r. -25) wywołanych przez:

- *E coli* enterokrwotoczną - 1 przypadek
- *Campylobakter* - 7 przypadków
- *Clostridium difficile* - 5 przypadków.

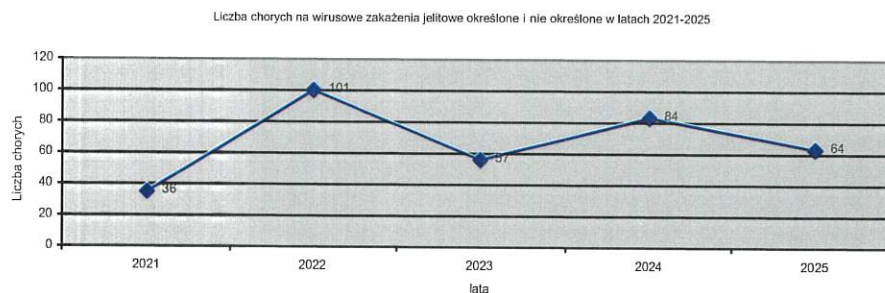
2.2. Wirusowe zakażenia jelitowe

W omawianym okresie odnotowano 64 przypadki zachorowań wywołanych przez wirusy (w 2024r.-84), w tym u dzieci do lat 2- 10 przypadków, co stanowi ok. 15% wszystkich przypadków.

W tej grupie zachorowań najwięcej wyizolowano norowirusów- 22 wyizolowano, co stanowi ok. 34 % wszystkich zakażeń wirusowych, następnie 14 przypadków rotawirusów, 6 innych przypadków określonych i 22 przypadki zakażeń wirusowych nieokreślonych.

Stan 42 osób wymagał hospitalizacji, w tym 10 dzieci do lat 2. Pozostałe osoby były leczone ambulatoryjnie.

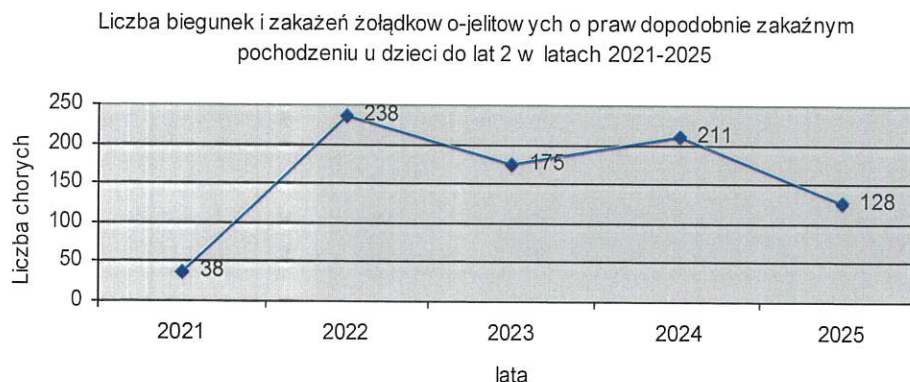
OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

2.3. Biegunka i zapalenie żołądkowo – jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu

W okresie sprawozdawczym zanotowano 128 przypadków biegunki i zapaleń żołądkowo – jelitowych BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (w 2024r. - 211), w tym u dzieci do lat 2 - 18 zachorowań.

Hospitalizacji poddano 17 osób, z czego 6 osób to dzieci do lat 2.

2.4 Wirusowe zapalenie wątroby typu A

Zachorowaniu uległ 60-letni mężczyzna. Choroba objawiła się zażółceniem powłok skórnych, znacznym osłabieniem, nudnościami, ciemnym moczem i odbarwionym stolcem.

Stan chorego wymagał hospitalizacji w Oddziale Chorób Zakaźnych, gdzie zachorowanie potwierdzono wynikami badań laboratoryjnych. W trakcie przeprowadzonego dochodzenia epidemiologicznego nie udało się ustalić źródła zakażenia. Żadna z osób z bliskiego kontaktu z chorym nie zachorowała.

3. Realizacja założeń programu eradykacji zachorowań na poliomyelitis

Na terenie powiatu żagańskiego brak oddziału neurologii dziecięcej, ale podobnie jak w latach ubiegłych prowadzono nadzór nad zgłaszaniem zachorowań i podejrzeń zachorowań przebiegających z objawami ostrych porażek wiotkich u dzieci do 15 roku życia w Oddziale Dziecięcym Nowego Szpitala w Szprotawie.

Z prowadzonego monitoringu tych zachorowań sporządzane są cotygodniowe meldunki i wysyłane są do WSSE w Gorzowie Wlkp.

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

W okresie sprawozdawczym ww. szpital nie zgłosił przypadków ostrych porażen wiotkich u dzieci.

4. Choroby inwazyjne

W analizowanym okresie zdiagnozowano ogólnie 14 chorób inwazyjnych (w 2024 r. - 24 przypadki), w tym:

- 10 chorób wywołanych przez *Streptococcus pyogenes*
- 3 choroby wywołane przez *Streptococcus pneumoniae*
- 1 choroba wywołana przez *Neisseria meningitidis*.

4.1. Inwazyjna choroba wywołana przez *Streptococcus pyogenes*

Wśród zachorowań wywołanych przez *Streptococcus pyogenes* dominującą grupę stanowiły zachorowania na różę- 9 przypadków. Stan 7 osób wymagał hospitalizacji.

W okresie sprawozdawczym zarejestrowano 1 inną określoną postać choroby inwazyjnej wywołanej przez *Streptococcus pyogenes* na podstawie czynnika wyizolowanego z płynu z kolana. Zachorowanie dotyczyło 14-letniego chłopca, po upadku z huśtawki nastąpiły zmiany w stawie kolanowym, które przerodziły się w ropne zapalenie kolana. Stan chłopca wymagał hospitalizacji.

4.2. Inwazyjna choroba wywołana przez *Streptococcus pneumoniae*

W okresie sprawozdawczym zarejestrowano 3 choroby inwazyjne wywołane przez *Streptococcus pneumoniae* - 3 zachorowania inne określone.

Do innych zachorowań wywołanych przez *Streptococcus pneumoniae*, zarejestrowanych przez PSSE należą choroby dotyczące układu oddechowego zdiagnozowane jako zapalenie płuc wywołane paciorkowcami. Stan wszystkich chorych wymagał hospitalizacji.

4.3. Inwazyjna choroba wywołana przez *Neisseria meningitidis*.

W roku 2025 zarejestrowano 1 chorobę inwazyjną wywołaną przez *Neisseria meningitidis*. Zachorowało 4-letnie dziecko, mieszkanka wsi. Chora trafiła do szpitala w stanie ciężkim z wysoką gorączką, wysypką krwotoczną, wymiotami. Dodatni wynik potwierdzono z płynu mózgowo-rdzeniowego - panel badań ośrodkowego układu nerwowego. Wdrożono chemioprophylaktykę u osób z kontaktu (współzamieszkujący oraz personel szpitala). Dziecko wyleczono i wypisano do domu.

W okresie sprawozdawczym nie odnotowano chorób inwazyjnych wywołanych przez *Haemophilus influenzae*.

5. Legionelloza

W 2025 r zarejestrowano 1 przypadek legionellozy nie notowany od wielu lat na terenie powiatu żagańskiego. Zachorowaniu uległ 75-letni mężczyzna, który trafił na SOR w szpitalu z objawami duszności, osłabienia i gorączki ponad 38°C. W badaniu molekularnym (PCR) w moczu wykryto antygen *Legionella pneumophila*. Zbadano wodę ciepłą użytkowaną przez chorego i domowników - wykryto znaczne przekroczenia zawartości *Legionelli* w wodzie. Domownicy nie wykazywali żadnych objawów choroby. Podjęto działania naprawcze w celu uzyskania prawidłowych parametrów ciepłej wody (uzyskano poprawę). Pacjent po przeleczeniu w szpitalu został wypisany do domu.

6. Choroby odzwierzęce

6.1. Pokąsania przez zwierzęta

Ogólnie w 2025 r. opracowano 57 pokąsań przez zwierzęta. W większości wszystkich przypadków sprawcami pokąsań były psy - 45 przypadków, następnie koty - 8 przypadków, 3 szopy pracze, 1 lis. W stosunku do osób pokąsanych przez zwierzęta dzięki lub o nieustalonych danych wdrażane są szczepienia p/ wściekliznie.

6.1.1 Osoby szczepione przeciwko wściekliznie

W analizowanym okresie przeciwko wściekliznie zaszczepiono 14 osób (w 2024 r. - 19 osób), w tym 12 przyjęło pełne szczepienie dawkami szczepionki Verorab podanych w systemie czterodawkowym lub pięciodawkowym. Natomiast 2 pozostałe osoby zakwalifikowane do szczepień przyjęły niepełny cykl szczepienia.

6.1.2. Pokąsania, po których nie podjęto szczepień p/ wściekliznie

W 2025 r. opracowano 43 przypadki pokąsań przez zwierzęta (w 2024 r.- 37 przypadków), po których nie podejmowano szczepień p/wściekliznie. W tych przypadkach osoby poszkodowane zostały zwolnione z obowiązku szczepień przeciwko wściekliznie, ponieważ istniała możliwość ustalenia danych właścicieli zwierząt, które dokonały pokąsań, co pozwoliło przeprowadzić obserwację weterynaryjną tych zwierząt celem wykluczenia wścieklizny. W trakcie przeprowadzanych 15-dniowych obserwacji u żadnego z nich nie zaobserwowano niepokojących objawów wścieklizny.

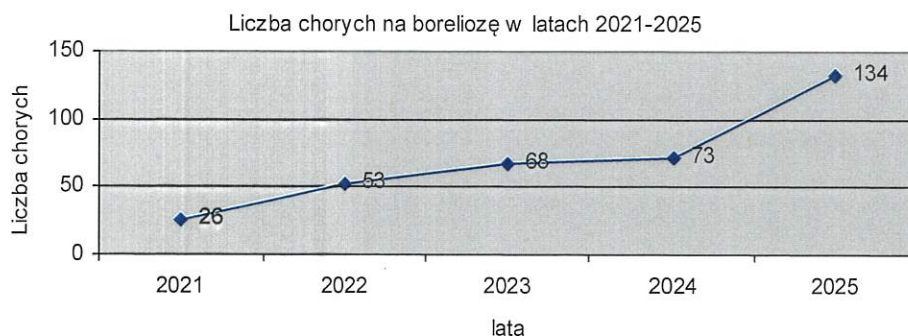
6.2 Borelioza

W roku 2025 zarejestrowano 134 przypadki boreliozy, tj. 126 potwierdzonych i 8 prawdopodobnych (w 2024r.-ogółem 73). Część zachorowań zgłaszanych przez podmioty lecznicze nie spełniała kryteriów definicji na potrzeby nadzoru epidemiologicznego, bądź były to zgłoszenia powtarzające się, np. wizyty kontrolne, więc po weryfikacji zostały odrzucone - nie wykazywano ich w meldunku.

W większości przypadków stwierdzono rumień wędrujący, w pozostałych przypadkach diagnozę postawiono na podstawie objawów klinicznych (nawracające bóle i obrzęki stawów, bóle mięśni, osłabienie) potwierdzonych dodatnimi wynikami badań serologicznych w kierunku przeciwciał w klasie IgG.

Chorzy najczęściej są diagnozowani u lekarza POZ, a następnie kierowani do Poradni Chorób Zakaźnych w Zielonej Górze, gdzie pozostają pod nadzorem lekarzy specjalistów. Stan 19 chorych wymagał hospitalizacji.

Również w roku 2025 zarejestrowano 1 przypadek neuroboreliozy.

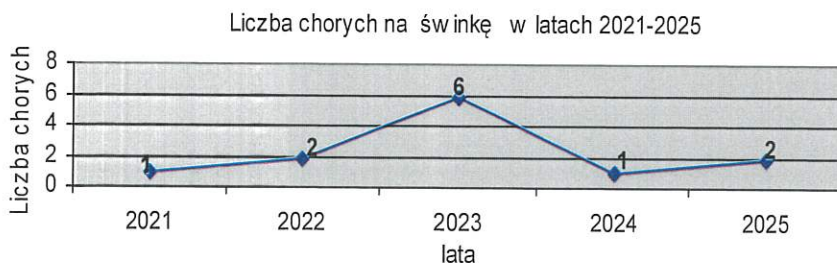
6.3 Kleszczowe zapalenie mózgu.

W 2025 roku zanotowano przypadek kleszczowego zapalenia mózgu. Zachorowaniu uległ 24-letni mężczyzna po kontakcie z zakażonym kleszczem. Po około dwóch miesiącach od ukąszenia gorączka do 40 °C, bóle mięśni, silne bóle głowy oraz charakterystyczna sztywność karku. W pobranej od pacjenta surowicy wykryto przeciwciała KZM. Pacjent był hospitalizowany na Oddziale Chorób Zakaźnych Szpitala Uniwersyteckiego w Zielonej Górze.

7. Choroby wieku dziecięcego

7.1. Nagminne zapalenie przyusznic

W omawianym okresie zarejestrowano 2 przypadki zachorowania z powodu nagminnego zapalenia przyusznic (w 2024r.-1). Zachorowało dwoje dzieci: 3-letnia dziewczynka i 9-letnia dziewczynka. Stan chorych dzieci nie wymagał hospitalizacji. Dzieci, zgodnie z kalendarzem szczepień ochronnych, poddane były szczepieniom przeciwko śwince.

7.2. Ospa wietrzna.

W omawianym okresie odnotowano nieznaczny spadek liczby zachorowań w stosunku do roku ubiegłego. W 2025 r. wykazano 257 osp wietrznych, natomiast w 2024 r. zarejestrowano ich 331.

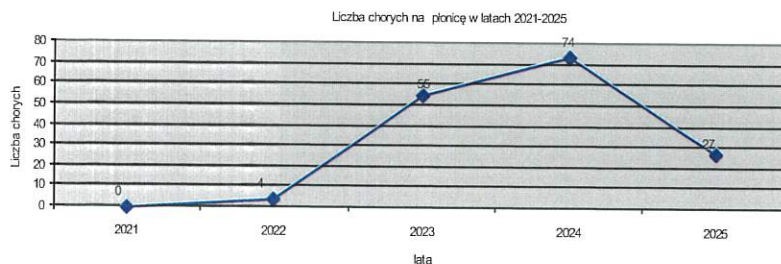
Zdecydowaną większość przypadków zachorowań zanotowano u dzieci do lat 14. Stan wszystkich chorych nie wymagał hospitalizacji.

7.3. Płonica.

W 2025 r. na terenie nadzorowanym przez PSSE w Żaganiu odnotowano znaczny spadek zachorowań na płonicę - 27 zachorowań, w tym 16 przypadków możliwych i 11 potwierdzonych badaniami laboratoryjnymi (2024r. - 74 przypadki).

Większość osób chorych to dzieci w przedziale wiekowym 1-11 lat. Natomiast płonica pojawiła się również u 3 osób dorosłych.

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

7.4. Krztusiec

W okresie sprawozdawczym zarejestrowano znaczny spadek przypadków krztuśca 8 przypadków. (w 2024r.- 39 przypadków), w tym 7 przypadków potwierdzonych badaniami laboratoryjnymi i 1 przypadek możliwy zdiagnozowany na podstawie objawów klinicznych.

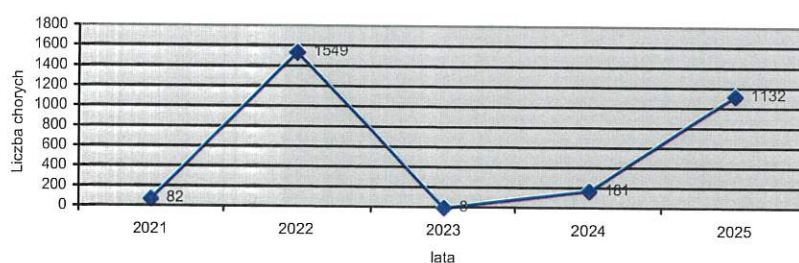
8. Pozostałe jednostki chorobowe notowane w okresie sprawozdawczym

8.1. Grypa

W okresie sprawozdawczym zarejestrowano gwałtowny wzrost zachorowań na grypę w sumie 1132 zachorowania: 10 przypadków potwierdzonych testami molekularnymi i 1122 potwierdzonych wynikami szybkiego testu antygenowego. Chorowały osoby w różnym wieku od kilku miesięcy do 90 roku życia (w 2024 – 181 zachorowań).

U 55 osób w związku z powikłaniami ze strony układu oddechowego i innych przyczyn w przebiegu choroby konieczna była hospitalizacja.

Liczba zachorowań/podejrzeń zachorowań na grypę na grypę w latach 2021-2025

8.2. Tularemia

W okresie sprawozdawczym zarejestrowano 1 przypadek zachorowania na tularemię (w 2024r.- 0 przypadków). Dotyczył on 7-letniej dziewczynki. Głównym objawem choroby były przede wszystkim objawy skórno-węzłowe (postać wrzodząco-węzłowa). Diagnozę postawiono w oparciu o wykonane badania laboratoryjne surowicy, w której wykryto przeciwciała Rickettsia spp. Przebieg choroby wymagał hospitalizacji. Ustalono źródło zakażenia- kleszcz.

8.3. Gruźlica

W okresie sprawozdawczym zarejestrowano 11 przypadków gruźlicy (w 2024 r.- 4). We wszystkich przypadkach diagnozę postawiono na podstawie dodatnich wyników bakteriologicznych w kierunku prątków gruźlicy i w 9 przypadkach wykonano diagnostykę RTG. W większości przypadków, to mężczyźni, głównie osoby bezrobotne. Wszystkie osoby poddano hospitalizacji.

Osoby z kontaktu, podobnie jak osoby chore po zakończonej hospitalizacji zostają objęte nadzorem lekarskim w Poradni Gruźlicy i Chorób Płuc w Żaganiu

8.4. Choroby przenoszone drogą płciową

W analizowanym okresie wykazano 8 przypadków zachorowań na choroby przenoszone drogą płciową (w 2024 r. – 4 przypadki): 4 przypadki kiły wczesnej, 1 przypadek kiły późnej, 2 przypadki innej postaci kiły i kiły nieokreślonej oraz 1 przypadek rzeżączki.

8.5. Zakażenia HIV i zachorowania na AIDS

W okresie sprawozdawczym zarejestrowano 4 nowe przypadki zakażenia wirusem HIV (w 2024 r.-0) oraz 1 przypadek zachorowania na AIDS (w 2024 r. – 0).

8.6. Zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19)

Na terenie powiatu żagańskiego w okresie sprawozdawczym zarejestrowano 403 przypadków zakażeń wywołanych Covid-19 (w 2024 r.- 408 przypadków). W większości przypadków zachorowania miały charakter umiarkowany bądź łagodny, a ze względu na cięższy przebieg zachorowania, hospitalizacji zostało poddanych 22 osoby.

8.7. Zakażenia wirusem RSV

W okresie sprawozdawczym zachorowaniu uległo 169 osób (w 2024 r. 80 osób), w tym 44 dzieci w wieku do lat 2. Hospitalizacji wymagał stan 50 osób, w tym 26 dzieci do lat 2. Najczęściej występującymi objawami u tych osób były: stany gorączkowe, kaszel, katar, wymioty, osłabienie, ale zdarzały się również biegunki oraz duszności.

W roku 2025 zauważono znaczną poprawę zgłaszalności chorób zakaźnych oraz należy podkreślić, że te choroby były zgłaszane w systemie elektronicznym. Prym wiodły tutaj placówki lekarzy rodzinnych, natomiast nadal zgłoszenia ze szpitali są przekazywane w formie papierowej.

Przy dokonywaniu tej oceny nie bez znaczenia jest jednak fakt, że na terenie powiatu nie wystąpiły choroby zakaźne szczególnie niebezpieczne.

W 2025 roku nastąpił znaczny wzrost zachorowań na grypę z 181 w 2024 r. do 1132 w 2025 roku. Fakt ten spowodowany jest nie tylko wzrostem zachorowań, ale również wprowadzeniem powszechnej diagnostyki chorób grypopodobnych szybkimi testami. Podobną tendencję wzrostową zauważono w stosunku do zachorowań RSV.

Spadek zachorowań wystąpił w zakresie krztuśca i płonicy.

Ponadto w analizowanym okresie zarejestrowano przypadki zachorowań nienotowane w roku 2024, tj. legionelloza, tularemia. Zanotowano wzrost zachorowań przenoszonych drogą płciową. W obrębie pozostałych jednostek chorobowych liczba zgłoszeń z małymi wahaniami mieści się w normie.

2. SYTUACJA SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH W POWIECIE ŻAGAŃSKIM W 2025 R.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żaganiu sprawuje nadzór nad realizacją obowiązkowego Programu Szczepień Ochronnych (PSO), koordynuje proces zaopatrzenia w preparaty szczepionkowe, a także prowadzi Rejestr Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych (NOP). Są one opracowywane i wprowadzane do Nadzoru Epidemiologicznego (EpiBazy).

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Żaganiu prowadzi dystrybucję preparatów szczepionkowych do punktów szczepień zakupionych przez Ministra Zdrowia na potrzeby realizacji szczepień w ramach PSO, szczepień zalecanych przeciw HPV dla dzieci i młodzieży w wieku od 9 do 14 roku życia oraz szczepień zalecanych dla kobiet w ciąży przeciw krztuścowi. Od 2025 roku PSSE prowadzi również dystrybucję szczepionek przeciw COVID-19 do aptek oraz POZ. Odbiór szczepionek z PSSE odbywa się własnym transportem punktów szczepień oraz aptek.

Przyjęcie preparatów szczepionkowych oraz ich wydania zewnętrzne odbywają się za pośrednictwem Elektronicznego Systemu Nadzoru nad Dystrybucją Szczepionek (ESNDS). PSSE składa zapotrzebowanie na szczepionki do WSSE w Gorzowie Wlkp. Po otrzymaniu dostawy są one rozdysponowane do punktów szczepień. Szczepionki są transportowane i przechowywane z zachowaniem łańcucha chłodniczego zgodnie z przepisami prawa farmaceutycznego. W nadzorowanych punktach szczepień spełnione są wymagania dotyczące przechowywania preparatów leczniczych z zachowaniem temperatury 2-8°C. Stosowane urządzenia chłodnicze wyposażone są w elektroniczny monitoring temperatury z systemem powiadamiania sms o ewentualnych nieprawidłowościach do osób odpowiedzialnych.

W powiecie żagańskim obowiązkowe szczepienia ochronne wykonywane są zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych na dany rok w 20 podmiotach opieki zdrowotnej. Zgodnie z ilością kart uodpornienia w roku 2025 szczepieniami objęto 12091 dzieci i młodzieży w wieku od 0-19 lat. Liczba niezaszczepionych dzieci z powodu niewykonania obowiązkowych szczepień ochronnych w roku 2025 wyniosła 304. Dlatego też w minionym roku sprawozdawczym prowadzono dalsze postępowanie w stosunku do niezaszczepionych. Wystosowano 17 upomnień do rodziców niewykonyjących szczepień swoich dzieci wzywających do realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych. Skierowano 8 wniosków o nałożenie grzywny do LPWIS w Gorzowie Wlkp.

Zgodnie z wymaganiami przepisów rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych z dnia 27 września 2023 (Dz.U. 2025 poz. 782) wszyscy lekarze oraz wszystkie pielęgniarki przeprowadzające szczepienia ochronne posiadają odpowiednie kwalifikacje.

W roku 2025 nie odnotowano przypadków łagodnego, poważnego i ciężkiego niepożądanego odczynu poszczepiennego (NOP).

Poniższa tabela przedstawia ilość kart uodpornienia wg roku urodzenia od 2006- 2025 roku.

Rok urodzenia	Karty ogółem	Rok urodzenia	Karty ogółem	Karty dziewcząt	Rok urodzenia	Karty ogółem	Karty dziewcząt	Rok urodzenia	Karty ogółem	Karty dziewcząt
2025	307	2020	562		2015	625	310	2010	743	353
2024	349	2019	586		2014	655	318	2009	769	
2023	371	2018	602		2013	602	296	2008	813	

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

Rok urodzenia	Karty ogólne m	Rok urodzenia	Karty ogólne m	Karty dziewcząt	Rok urodzenia	Karty ogólne m	Karty dziewcząt	Rok urodzenia	Karty ogólne m	Karty dziewcząt
2022	442	2017	702		2012	721	333	2007	723	
2021	515	2016	686	322	2011	644	314	2006	674	

W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych oraz analiz rocznych sprawozdań ze szczepień ochronnych za rok 2025 (MZ-54) odnotowano znaczący spadek liczby zaszczepionych dzieci w stosunku do poprzednich lat. Obserwuje się wzrost liczby rodziców, którzy w sposób świadomy i konsekwentny odmawiają szczepienia swoich dzieci. Kierują się oni różnymi powodami, m.in. obawami o bezpieczeństwo, treściami przekazywanymi w mediach społecznościowych - ruchy antyszczepionkowców.

Poniżej przedstawiono stan zaszczepienia dzieci w 3 roku życia oraz inne wybrane szczepienia wykonane w latach 2024-2025.

Realizacja „Kalendarza szczepień”

Stan zaszczepienia dzieci w wieku 3 lat w roku 2024 i 2025 w odniesieniu do „Kalendarza szczepień”

Rok urodzenia	Wszystkie szczepienia ^a	Brak niektórych szczepień ^b	Brak jakichkolwiek szczepień
2023	342 92,18%	28 7,55%	1 0,27%
2022	395 89,98%	39 8,88%	5 1,14%

a) Osoby, które przeciw wszystkim chorobom uwzględnionym w "Kalendarzu szczepień" otrzymały wszystkie dawki szczepionek wymaganych w tym wieku.

b) Osoby, które nie otrzymały uwzględnionych w "Kalendarzu szczepień" wszystkich dawek szczepionek wymaganych w tym wieku.

Inne wybrane szczepienia wykonane w latach 2024-2025

Obowiązkowe szczepienia przeciw tężcowi poekspozycyjne, wg wieku (ukończone lata)

Liczba zaszczepionych / rok	Ogółem	Wiek 0-19	Wiek 20-29	Wiek ≥30
2025	344	10 2,91%	27 7,85%	307 89,24%
2024	293	3 1,02%	7 2,39%	283 96,59%

Szczepienia przeciw ospie wietrznej w ramach szczepień obowiązkowych osób narażonych w sposób szczególny, wg wieku (ukończone lata)

Liczba zaszczepionych/ rok	Ogółem	Wiek 0-19	Wiek ≥ 20
2025	53	53 100%	0
2024	35	35 100%	0

Szczepienia przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu B w ramach szczepień obowiązkowych osób narażonych w sposób szczególny, wg wieku (ukończone lata)

Liczba zaszczepionych/ rok	Ogółem	Wiek 0-19	Wiek 20-29	Wiek ≥30
2025	24	0	0	24 100%
2024	36	0	0	36 100%

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

Na terenie powiatu żagańskiego w 2025r. nadzorowano stan zaszczepienia dzieci i młodzieży objętych obowiązkiem szczepień przeciw krztuścowi, poliomyelitis i odrze w poszczególnych rocznikach. Zebrane dane przedstawiono w poniższych tabelach.

Stan uodpornienia przeciw krztuścowi wg danych na dzień 31.12. 2025 r.

Rok urodzenia	Szczepienie podstawowe		Szczepienie przypominające	
	pierwotne ^a	uzupełniające ^b	I. dawka ^c	II. dawka ^d
2025	181 58,96%			
2024	167 47,85%	166 47,56%		
2023	20 5,39%	343 92,45%		
2022	18 4,07%	405 91,63%		
2020	7 1,25%	121 21,53%	423 75,27%	
2019	1 0,17%	23 3,92%	551 94,03%	
2018	1 0,17%	25 4,15%	566 94,02%	
2012	4 0,55%	6 0,83%	152 21,08%	556 77,12%
2011	0 0%	3 0,47%	34 5,28%	605 93,94%
2010	0 0%	4 0,54%	22 2,96%	710 95,56%

a) Osoby, które jako ostatnią dawkę otrzymały trzecią dawkę szczepionki przeciw błonicy-tężcowi-krztuścowi zamykając cykl tzw. szczepienia pierwotnego.

b) Osoby, które jako ostatnią dawkę otrzymały czwartą dawkę szczepionki przeciw błonicy-tężcowi-krztuścowi, uzupełniającą (kończącą) cykl szczepienia podstawowego.

c) Osoby, które jako ostatnią dawkę otrzymały I. dawkę przypominającą szczepionki przeciw błonicy-tężcowi-krztuścowi.

d) Osoby, które jako ostatnią dawkę otrzymały II. dawkę przypominającą szczepionki przeciw błonicy-tężcowi-krztuścowi.

Stan uodpornienia przeciw poliomyelitis wg danych na dzień 31.12. 2025 r.

Rok urodzenia	Szczepienie podstawowe		Szczepienie przypominające ^c
	pierwotne ^a	uzupełniające ^b	
2025	178 57,98%		
2024	159 45,56%	174 49,86%	
2023	20 5,39%	343 92,45%	
2022	11 2,49%	410 92,76%	
2020	7 1,25%	121 21,53%	423 75,27%
2019	1 0,17%	18 3,07%	551 94,03%
2018	1 0,17%	15 2,49%	567 94,19%

a) Osoby, które jako ostatnią dawkę otrzymały drugą dawkę szczepionki przeciw poliomyelitis, zamykając cykl tzw. szczepienia pierwotnego.

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

- b) Osoby, które jako ostatnią dawkę otrzymały trzecią dawkę szczepionki przeciw poliomyelitis, uzupełniająca (kończąca) cykl szczepienia podstawowego.
c) Osoby, które jako ostatnią dawkę otrzymały dawkę przypominającą szczepionki przeciw poliomyelitis.

Stan uodpornienia przeciw odrze wg danych na dzień 31.12. 2025r.

Rok urodzenia	Szczepienie	
	podstawowe ^a	przypominające ^b
2024	303 86,82%	
2023	362 97,57%	
2022	422 95,48%	
2020	124 22,06%	419 74,56%
2019	21 3,58%	552 94,20%
2018	18 2,99%	573 95,18%

a) Osoby, które otrzymały tylko pierwszą dawkę szczepionki przeciw odrze-śwince-różyczce, stanowiącą szczepienie podstawowe.

b) Osoby, które otrzymały drugą dawkę szczepionki przeciw odrze-śwince-różyczce, stanowiącą szczepienie przypominające.

W ramach kontynuacji szczepień osób uczestniczących w likwidacji skutków powodzi utworzono punkt szczepień w PSSE w Żaganiu. Działania te miały na celu osiągnięcie maksymalnego poziomu uodpornienia na WZW typu A oraz dur brzuszny. Szczepieniom poddali się strażacy PSP, pracownicy ŻWiK oraz pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Żaganiu.

W analizowanym roku realizowano dalsze bezpłatne szczepienia przeciwko ludzkiemu wirusowi brodawczaka (HPV) dziewcząt i chłopców w wieku od ukończenia 9 lat do 14 lat w ramach Narodowej Strategii Onkologicznej na lata 2020-2030. Szczepienia można wykonać w każdej placówce POZ prowadzącej szczepienia dzieci. PSSE w Żaganiu prowadziło dystrybucję szczepionek przeciw HPV (Gardasil, Cervarix) do 16 podmiotów leczniczych wykonujących szczepienia ochronne.

Kontynuowano również bezpłatne szczepienia kobiet w ciąży przeciw krztuścowi w przychodniach podstawowej opieki zdrowotnej (POZ). Szczepienia kobiet w ciąży przeciwko krztuścowi mają na celu zmniejszenie ryzyka zachorowania na krztusiec u noworodków oraz ograniczenie liczby hospitalizacji z powodu krztuśca.

W 2025 r. podmioty lecznicze zrealizowały w pełni sprawozdawczość dotyczącą szczepień w formie elektronicznej poprzez platformę e-Sanepid.

PPIS w Żaganiu w roku 2025 udzielił 6 informacji publicznych dotyczących szczepień.

Od kwietnia 2025 rozpoczęła się dwuetapowa, ogólnopolska kontrola, której przedmiotem była ocena realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych u dzieci i młodzieży w wieku od 0-19 lat. Weryfikacja kart uodpornienia była przeprowadzona we wszystkich punktach szczepień na terenie powiatu żagańskiego podczas wizyt bezpośrednich.

Drugi etap kontroli kart uodpornienia dzieci, które nie zostały zaszczepione wg PSO rozpoczął się w drugiej połowie października, a zakończył w grudniu.

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

W trakcie kontroli planowych oraz kontroli kart szczepień przeprowadzono działania edukacyjne personelu medycznego dotyczące realizacji szczepień zalecanych. Zarekomendowano przeprowadzanie rozmów z rodzicami o szczepieniach zalecanych przeciw ludzkiemu wirusowi brodawczaka (HPV) w ramach Narodowej Strategii Onkologicznej- uchwała nr 10 Rady Ministrów z dnia 4 lutego 2020r. w sprawie przyjęcia programu wieloletniego pn. Narodowa Strategia Onkologiczna na lata 2020-2030 (M.P. z 2022r. poz. 814 ze zm.) oraz w Zaleceniach Ministra Zdrowia dotyczących realizacji szczepień przeciw ludzkiemu wirusowi brodawczaka (HPV) w ramach powszechnego programu szczepień, obowiązujących od 1 września 2024 r.

3. STAN SANITARNY PODMIOTÓW LECZNICZYCH

1. Zakres prowadzonego nadzoru sanitarnego

Państwowa Inspekcja Sanitarna wykonuje zadania z zakresu zdrowia publicznego, poprzez sprawowanie kontroli i nadzoru nad warunkami sanitarno-technicznymi pomieszczeń i urządzeń wykorzystywanych do udzielania kompleksowych świadczeń medycznych. Na koniec roku 2025 pod nadzorem sanitarnym Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Żaganiu znajdowały się 132 podmioty lecznicze.

Pracownicy Sekcji Epidemiologii sprawowali nadzór nad warunkami higieniczno-sanitarnymi pomieszczeń, w których udzielane są świadczenia zdrowotne, poprzez ocenę zgodność spełnienia wymogów określonych w przepisach prawa, zarówno w obszarze funkcjonalności, stanu technicznego, jak i utrzymaniu czystości powierzchni pomieszczeń, w których udzielane są świadczenia zdrowotne. Każdorazowo poddawano kontroli takie obszary, jak: postępowanie z segregowanymi odpadami medycznymi, postępowanie z medyczną odzieżą roboczą, procedury i procesy dekontaminacji, w tym dezynfekcji i sterylizacji narzędzi wielokrotnego użytku.

Podejmowano działania edukacyjno - informacyjne dotyczące stałego podnoszenia bezpieczeństwa i sprawniejszego nadzoru nad poprawnością sterylizacji oraz prawidłowego prowadzenia gospodarki odpadami medycznymi zwracając szczególną uwagę na zastane procedury zapobiegające zakażeniom.

W 2025 roku przeprowadzono kontrole nadzоровe wynikające z planu pracy, kontrole sprawdzające usunięcie nieprawidłowości, kontrolę interwencyjną uwarunkowaną zgłoszeniem, kontrolę tematyczną w celu usprawnienia procesu sprawozdawczości i kontrolę wieloaspektową tzw. kompleksową kontrolę szpitala.

Działalność lecznicza wykonywana przez podmioty lecznicze	Wyszczególnienie		2025
	stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne	szpitalne	Szpitala ogółem
w tym szpitale jednodniowe			0
w tym szpitale uzdrowiskowe			0
Inne niż szpitalne		Zakłady opiekuńczo-lecznicze	1*
		Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze	0
		Zakłady rehabilitacji leczniczej	1*
		Sanatoria	0
		Hospicja	0
		Inne	0
Ambulatoryjne	Przychodnie, ośrodki zdrowia ambulatoria z izbą chorych.	20	

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

	świadczenia zdrowotne	medyczne laboratoria diagnostyczne	2
		Zakłady rehabilitacji leczniczej	5
		Inne ogółem	2
		w tym uzdrowiskowe	0
Działalność lecznicza wykonywana przez podmioty lecznicze	Indywidualne praktyki lekarskie ogółem		28
	w tym indywidualne praktyki lekarzy dentyistów		28
	Indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie ogółem		30
	w tym indywidualne specjalistyczne praktyki lekarzy dentyistów		3*
	Grupowe praktyki lekarskie ogółem		1
	w tym grupowe praktyki lekarzy dentyistów		1
	Indywidualne specjalistyczne praktyki pielęgniarek		22
	Grupowe praktyki pielęgniarek		2
	Inne		19
ŁĄCZNIE			132

W 2025 roku zaplanowano 104 kontrole nadzоровe w 84 obiektach zgodnie z planem zasadniczych zamierzeń PSSE w Żaganiu. Szczegółowe dane dotyczące ilości i rodzaju przeprowadzonych kontroli, obiektów z podziałem na poziom ryzyka przedstawiono w formie tabeli.

Grupy ryzyka	Ilość obiektów w ewidencji 2025	Ilość zaplanowanych obiektów do kontroli w roku 2025	Ilość obiektów poddanych kontroli/ wizytacji	Ilość obiektów, w których stwierdzono nieprawidłowości	Ilość zaplanowanych kontroli	Ilość przeprowadzonych kontroli	
						nieplanowanych, interwencyjne, tematyczne, sprawdzające	łącznie przeprowadzonych kontroli
<i>ogółem</i>	132	84	117	3	104	39	132
<i>wysokie</i>	55	53	84	1	73	37	99
<i>średnie</i>	37	20	20	0	20	0	20
<i>niskie</i>	40	11	13	2	11	2	13

Łącznie przeprowadzono 132 kontrole, w tym 99 kontroli obiektów wysokiego ryzyka, 20 kontroli obiektów średniego ryzyka i 13 kontroli obiektów niskiego ryzyka.

Wydano 2 decyzje administracyjnych w sprawie opłat za czynności kontrolne na kwotę 1003 zł.

Kontrola urządzeń/ pobór prób

Upoważnieni przedstawiciele PPIS w Żaganiu kontrolując specjalistyczny podmiot leczniczy wyposażony w urządzenie służące do sterylizacji narzędzi przy użyciu pary wodnej pod wysokim ciśnieniem, „autoklaw” sprawdzają m. in. klasę urządzenia, paszport techniczny, rodzaj programu sterylizacyjnego wraz parametrami procesu sterylizacji (temperatura, ciśnienie, penetrację pary), sposób opakowania sprzętu przeznaczonego do sterylizacji, rodzaj stosowanej bariery sterylnej, typ kontrolnego wskaźnika chemicznego, daty sterylizowanych pakietów wraz z archiwizowanymi wydrukami parametrów występujących podczas całego procesu, wyniki co miesięcznych badań biologicznych.

W ramach kontroli zewnętrznej w losowo wybranych podmiotach leczniczych pobrano próbki mikrobiologiczne Sporal A, które zostały przekazane do laboratorium w Zielonej Górze.

Z 36 urządzeń sterylizacyjnych, rutynowo poddawanych kontroli, wyselekcjonowano 5 autoklawów, pobierając łącznie 10 próbek mikrobiologicznych i przesłano do laboratorium. Próbek kwestionowanych nie było.

2. Stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne

W ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Żaganiu w 2025 roku figurował 1 szpital z Zakładem Opiekuńczo – Leczniczym mieszczący się w jednym budynku oraz prowadzony przez jeden podmiot leczniczy będący przedsiębiorcą Nowy Szpital sp. z o.o. w Szprotawie. W maju 2025 r. w ramach kontroli kompleksowej skontrolowano obydwie zakłady. Szpital dysponuje ogółem 110 łózkami dla pacjentów tym:

- Oddział wewnętrzny z 18 łózkami,
- Oddział pediatryczny z 12 łózkami,
- Zakład opiekuńczo-leczniczy z 80 łózkami.

Szpital w Szprotawie jest zlokalizowany w budynku wolnostojącym, wielokondygnacyjnym. posiada bezpośrednio zadaszone wejście z dojazdem umożliwiającym podjazd co najmniej dla jednego pojazdu ratownictwa. następujących pomieszczeń: dziecięca izba przyjęć z osobnym wejściem do budynku z własnym sanitariatem (miska ustępowa, umywalka, prysznic, pomieszczenia wentylowane grawitacyjnie), izba przyjęć dla dorosłych, punkt rejestracji pacjentów i poczekalni, pomieszczenia zapewniające przeprowadzenie badań związanych z przyjęciem pacjenta do szpitala, pomieszczenia higieniczno-sanitarne wyposażone dodatkowo w natrysk przystosowane dla osób niepełnosprawnych, w tym poruszających się na wózkach inwalidzkich (wentylowane grawitacyjnie). Obiekt jest przystosowany dla osób niepełnosprawnych (posiada podjazd przy wejściu do szpitala, toaletę dla osób niepełnosprawnych, windę).

W zakresie epidemiologii przeprowadzono w 2025 roku 1 kontrolę sprawdzającą usunięcie nieprawidłowości i 1 kontrolę sprawdzającą wykonanie zaleceń; wydano 1 decyzję administracyjną na poprawę warunków technicznych oraz 1 decyzję dotyczącą problematyki zakażeń szpitalnych.

Przeprowadzono kontrolę kompleksową.

Zakres tej kontroli obejmował m.in.:

- 1) prowadzenie procesów dekontaminacji sprzętu medycznego z uwzględnieniem stosowanych metod sterylizacji, środków dezynfekcyjnych i dezynfekcyjno-myjących;
- 2) postępowanie z odpadami medycznymi, w tym kontrola stanu sanitarno-technicznego magazynu odpadów,
- 3) stan sanitarno-higieniczny oddziałów,
- 4) postępowanie z bielizną czystą i brudną na oddziałach,
- 5) ocenę przestrzegania procedur zapobiegającym zakażeniom na choroby zakaźne,
- 6) ocenę kontroli wewnętrznych,
- 7) ocenę procesu dezynfekcji, procedury dezynfekcji,
- 8) kontrolę przestrzegania zakazu palenia wyrobów tytoniowych i papierosów elektronicznych,
- 9) ocenę realizacji ogólnych wymogów bhp,
- 10) ocenę realizacji wymogów w zakresie występowania w środowisku pracy szkodliwych czynników biologicznych oraz ochrony pracowników zawodowo narażonych na te czynniki,
- 11) ocenę pomieszczeń higieniczno-sanitarnych,
- 12) stosowanie substancji i mieszanin chemicznych oraz czynniki rakotwórcze,
- 13) zapewnienie bezpieczeństwa wprowadzanej do obrotu żywności, stan sanitarno-techniczny pomieszczeń, urządzeń i sprzętu,
- 14) teoretyczną ocenę jadłospisu,

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

- 15) pobór próbek żywności (posiłków) w ramach urzędowej kontroli żywności,
- 16) zaopatrzenie w wodę do spożycia ze szczególnym uwzględnieniem awaryjnego zaopatrzenia w wodę szpitala, gospodarka odpadami płynnymi i stałymi, w tym stan sanitarno-porządkowy stanowiska gromadzenia odpadów komunalnych i otoczenia obiektu,
- 17) stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń zaplecza szpitala [centralny magazyn bielizny, węzły sanitarne (ogólnodostępne), toalety (ogólnodostępne), magazyn rzeczy osób hospitalizowanych],
- 18) postępowanie z bielizną szpitalną,
- 19) sposób postępowania ze zwłokami osób zmarłych w szpitalu,
- 20) ocenę dokumentów dotyczących ww. zagadnień, tj. umowy, deklaracje, protokoły z przeglądów, procedury,
- 21) prowadzone działania zapobiegające namnażaniu się bakterii z rodzaju Legionella sp.

W 2025 roku w Nowym Szpitalu w Szprotawie Sp. z o. o. ogółem zatrudnionych było 214 pracowników, w tym: 56 osób zatrudnionych na umowę o pracę, 158 zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych. Badania profilaktyczne pracowników były aktualne.

W szpitalu sporządzono ocenę ryzyka zawodowego dla poszczególnych stanowisk oraz dodatkowo sporządzona została ocena ryzyka zawodowego z uwzględnieniem narażenia na szkodliwe czynniki biologiczne. Pracodawca posiada rejestr prac oraz rejestr pracowników narażonych na szkodliwe czynniki biologiczne oraz wszystkie wymagane instrukcje i procedury postępowania ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi.

Substancje i mieszaniny chemiczne przechowywane są w aptece szpitalnej. Pracodawca posiada aktualny spis stosowanych substancji /mieszanin chemicznych, dla których zapewniono aktualne karty charakterystyki.

Środki do dezynfekcji każdorazowo pobrane z apteki i umieszczone na oddziałach. Pracodawca posiada spis stosowanych substancji chemicznych/mieszanin, dla których zapewniono aktualne karty charakterystyki. Środki chemiczne przechowywane są w miejscach i opakowaniach do tego przeznaczonych, odpowiednio oznakowanych i zabezpieczonych.

Pracownicy szpitala otrzymują środki ochrony indywidualnej posiadające stosowne certyfikaty, dodatkowo pracownikom proponowane są szczepionki.

Zaopatrzenie w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

Obiekt zaopatrywany jest w wodę doprowadzaną z sieci wodociągu publicznego w Szprotawie. Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi monitorowana jest w ramach kontroli wewnętrznej przez administratora wodociągu oraz w ramach nadzoru sanitarnego przez Państwową Inspekcję Sanitarną w Żaganiu w zakresie monitoringu kontrolnego i przeglądowego pod kątem fizykochemicznym i mikrobiologicznym. Szpital nie posiada własnego ujęcia wody. Zaopatrzenie obiektu w wodę na wypadek wystąpienia jej braku w sieci wodociągowej stanowi 1 zbiornik przepływowy do gromadzenia wody (zainstalowany w połowie 2025 roku) o pojemności 10 tyś. litrów zlokalizowany w pomieszczeniu piwnicy. Administrator przedłożył atest higieniczny na zestaw urządzeń biorących udział w gromadzeniu i dystrybucji wody w sieci wewnętrznej obiektu oraz przedłożył wyniki badań monitoringu przeglądowego w zakresie mikrobiologicznym i fizyko-chemicznym próbek wody pobranych z ww. zbiornika – PPIS w Żaganiu wydał ocenę o przydatności wody do spożycia. Przegląd techniczny kotłowni i wymienników instalacji wodociągowej wewnętrznej i CO w budynku przeprowadzany jest na bieżąco.

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

Woda ciepła pozyskiwana jest z kotłowni głównej szpitala, w której znajdują się 2 piece gazowe dwufunkcyjne, wymienione w 2023 roku, zaspokajające wszystkie potrzeby ciepłe obiektu. Przeprowadzane są również dwa razy w roku w ramach kontroli wewnętrznej przez administratora budynku oraz raz w roku w ramach nadzoru sanitarnego przez Państwową Inspekcję Sanitarną w Żaganiu badania w kierunku wykrycia bakterii Legionella sp. w ciepłej wodzie użytkowej w instalacji budynku. Na instalacji ciepłej wody zamontowane jest urządzenie do dezynfekcji wody ciepłej Euroclean OXCL-Blue II Midi, które dozuje roztwór dwutlenku chloru (ClO₂). Przegląd ww. urządzenia przeprowadzany jest przez uprawnioną firmę. Pomiary temperatury wody ciepłej i zimnej prowadzone są raz w tygodniu, dezynfekcja termiczna sieci wodociągowej wykonywana raz w miesiącu, a dezynfekcja i odkamienianie armatury sanitarnej jeden raz na kwartał. W obiekcie opracowano i wdrożono procedurę zawierającą opis działań profilaktycznych zapobiegających rozwojowi bakterii Legionella sp. w instalacji wodnej oraz działań naprawczych w przypadku wystąpienia skażenia sieci bakterią Legionella sp.

Pralnie/Postępowanie z bielizną szpitalną

Bielizna brudna z poszczególnych oddziałów szpitalnych transportowana jest w workach płóciennych zbiorczych za pomocą wyznaczonego wózka z zamkniętą przestrzenią do centralnego magazynu bielizny brudnej, skąd odbierana jest przez pracownika firmy piorącej w ramach umowy. Transport bielizny brudnej przeznaczonej do prania do magazynu centralnego oraz czystej z magazynu na oddziały odbywa się z zachowaniem rozdziału godzinowego przywozu i odbioru. Pranie bielizny odbywa się w pralni zewnętrznej - usługę kompleksowego prania bielizny dla szpitala wykonuje firma Impel-Perfekta Sp. z o.o. we Wrocławiu. Bielizna czysta przywożona z pralni, zapakowana w worki foliowe transportowana jest na oddziały wyznaczonym wózkiem koszowym z zamkniętą przestrzenią ładunkową przez pracownika firmy zewnętrznej. W centralnym magazynie bielizny powierzchnie wykonane są z materiałów gładkich, łatwych do dezynfekcji.

Zakłady patomorfologii/prosektoria

Kontroli nie poddano prosektorium szpitalnego, ponieważ budynek jest wyłączony z użytkowania. Ciała osób zmarłych przewożone są z poszczególnych oddziałów szpitalnych do pomieszczenia „Pro Morte” znajdującego się na poziomie piwnicznym, a następnie po 2 godzinach przebywania w ww. pomieszczeniu opuszczają budynek szpitala (osobnym wyjściem) i przewożone są do chłodni poza teren szpitala specjalistycznym środkiem transportu do przewozu zwłok i szczątków ludzkich (transportem firmy „VITEX”) do prywatnej chłodni firmy „VITEX” w Szprotawie przy ul. Warszawskiej 2 (obiekt podlega stałemu nadzorowi PPIS w Żaganiu).

Postępowanie z nieczystościami

Ścieki z budynku szpitalnego odprowadzane są bezpośrednio do miejskiej sieci kanalizacyjnej. Transport odpadów odbywa się przy użyciu zamkniętych koszy przez pracownika firmy IMPEL lub pracownika Szpitala. Prowadzona jest segregacja odpadów komunalnych na szkło, plastik, papier i zmieszane (2 mniejsze pojemniki). Pozostałe odpady komunalne zmieszane trafiają również do większego kontenera zbiorczego o pojemności 6500l. Pojemniki na odpady usytuowane są na terenie utwardzonym (beton). Dezynfekcję pojemników do transportu odpadów przeprowadza pracownik firmy IMPEL w pomieszczeniu przeznaczonym do mycia i dezynfekcji. Otoczenie obiektu utrzymane było w czystości. We wszystkich komórkach organizacyjnych prowadzone są na bieżąco drobne

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

prace remontowo-konserwacyjne, wynikające z intensywnej eksploatacji i specyfiki świadczonych usług.

Procesy dekontaminacji

Dezynfekcja wyrobów medycznych, sprzętu, powierzchni dotykowych i bezdotykowych odbywa się zgodnie z opracowanymi procedurami. Dezynfekcja odbywa się w poszczególnych komórkach organizacyjnych szpitala. Obiekt jest zaopatrzony w pełne spektrum środków dezynfekcyjnych przeznaczonych do narzędzi wielokrotnego użycia, sprzętów i powierzchni. Szpital posiada plan stosowania preparatów dezynfekcyjnych z wyszczególnieniem przeznaczenia i okresu stosowania. Zwracano uwagę na właściwości fizyko-chemiczne substancji i mieszanin chemicznych stosowanych do dezynfekcji. Analizowano ulotki / karty charakterystyki przygotowywanych roztworów jak i gotowych środków dezynfekcyjnych. W zastosowaniu tylko i wyłącznie aktualne, fabrycznie zamknięte środki dezynfekcyjne. Przechowywanie wszystkich stężonych preparatów zgodne z zaleceniami producenta w oryginalnych i zabezpieczonych opakowaniach do tego przeznaczonych, odpowiednio oznakowanych i dopuszczonych do obrotu zgodnie z obowiązującym prawodawstwem Unii Europejskiej. Wszystkie substancje i mieszaniny chemiczne są przechowywane w aptece szpitalnej. Na oddziałach umieszczone są tylko i wyłącznie środki do dezynfekcji z zaakceptowanego wykazu pobranego wcześniej z apteki szpitalnej. Wymiana środków dezynfekcyjnych do rąk prowadzona jest w systemie otwartym dozowników.

Procesy sterylizacji

W kontrolowanych obszarach szpitala w Szprotawie przeważają narzędzia zabiegowe i wyroby medyczne jednorazowego użycia. Incydentalnie wykorzystywane są narzędzia wielorazowego użytku tylko i wyłącznie w Poradni Chirurgicznej w niewielkich ilościach, które poddawane są sterylizacji w Centralnej Sterylizatorni znajdującej się na terenie Głogowskiego Szpitala Powiatowego. Sprawdzone i udokumentowano moduły wysterylizowane, wszystkie zawierały wymagany w procesie walidowanym zalecane wskaźnik chemiczny przebiegu procesu sterylizacji typu 6.

W poradni chirurgicznej w gabinecie zabiegowym wydzielono odcinek; dla narzędzi skażonych, zlew 2 komorowy z wanną dezynfekcyjną, suchy pojemnik transportowy do zewnętrznej Centralnej Sterylizatorni.

Kontrola wewnętrzna

W szpitalu zostały opracowane i obowiązują procedury higieniczne, regularnie odnawiana jest Księga Procedur Higienicznych. Kontrola wewnętrzna w zakresie realizacji przepisów ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi wraz z oceną prawidłowości i skuteczności prowadzona regularnie zgodnie z przepisami przez Specjalistę ds. epidemiologicznych.

Utrzymanie czystości w kontrolowanych strefach

Sprzątanie wykonuje firma zewnętrzna. Sprzęt jest oznakowany i używany odpowiednio do stref czystości mikrobiologicznej pomieszczeń.

Postępowanie z odpadami medycznymi

Postępowanie z odpadami medycznymi w szpitalu jest zgodne z opracowaną i wdrożoną procedurą, dostosowaną do wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 05.10.2017r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi z załączoną

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

instrukcją segregowania odpadów w miejscu wytwarzania. Odpady medyczne wytwarzane w szpitalu należą do rodzaju odpadów niebezpiecznych o kodzie 180103* i 180104, które zbierane są selektywnie w oparciu o opracowaną procedurę. Sprawdzone zasady właściwej klasyfikacji odpadów medycznych oraz warunki magazynowania w obiekcie. Odpady z oddziałów odbierane są 2 x dziennie we wszystkie dni lub według zaistniałych potrzeb, transportowane w szczelnie zamykanym kontenerze przez przeszkolonego pracownika. Kontener do transportu odpadów medycznych raz dziennie podlega rutynowemu myciu z dezynfekcją i przetrzymywany w pomieszczeniu dezynfekcji środków transportu, mieszczącym się w piwnicy.

Magazyn odpadów medycznych

Magazyn odpadów medycznych znajduje się w gotowym kontenerze medycznym, który został przystosowany zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi. Zlokalizowany jest w odpowiedniej odległości od szpitala w obrębie terenu należącego do kontrolowanego obiektu. Nie jest na stałe związany z utwardzonym gruntem. Zasilanie kontenera następuje bezpośrednio z sieci szpitalnej z rezerwowym źródłem zaopatrzenia szpitala w energię elektryczną z agregatu prądotwórczego wyposażonego w funkcję autostartu zapewniające odpowiedni poziom bezprzerwowego podtrzymania zasilania.

Magazyn odpadów medycznych posiada niezależne wejście, które jest zabezpieczone przed dostępem osób nieupoważnionych, dostępem owadów, gryzoni oraz innych zwierząt. Odpady odbierane zgodnie z przedstawioną umową 3 razy w tygodniu.

3. Lecznictwo otwarte - Podmioty wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne , ośrodki zdrowia, laboratoria, zakłady rehabilitacji

Pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej Powiatu żagańskiego w 2025r. znajdowało się 29 podmiotów leczniczych udzielających ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych:

- 20 ośrodków zdrowia,
- 2 medyczne laboratoria diagnostyczne,
- 5 zakładów rehabilitacji leczniczej,
- 2 inne ambulatoryjne świadczenia zdrowotne: Oddział Terenowy w Żaganiu Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa oraz Punkt pobrań materiału do badań.

Skontrolowano 25 obiektów zgodnie z harmonogramem kontroli, w tym; 2 zakłady rehabilitacji leczniczej, 2 obiekty udzielające ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych (Terenowy Oddział Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa, Punkt pobrań materiału do badań), 20 Praktyk lekarza rodzinnego, w których przeprowadzono 40 kontroli (w tym 20 kontroli w zakresie szczepień ochronnych).

W okresie wzmożonej infekcyjności Grypą /RSV /Covid19 od osób korzystających z usług medycznych kontrolowanych obiektów zaleca się zakładanie maseczek zakrywających usta i nos.

Powierzchnie pomieszczeń dostosowane są do rodzaju świadczonych usług, użytkowanych urządzeń, aparatury i będącego na wyposażeniu sprzętu medycznego. Świadczenia zdrowotne wykonywane są przy użyciu sprzętu jednorazowego. Stosowana jest bielizna jednorazowego użytku w postaci: serwet, prześcieradeł papierowych lub flizelinowych

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

podkładów, fartuchów ochronnych, które w zależności od poziomu zabrudzenia biologicznego traktowane są jako odpad medyczny lub komunalny.

W skontrolowanych podmiotach leczniczych stwierdzono prawidłowe postępowanie z jednorazowymi narzędziami i materiałami sterylnymi, udzielanie świadczeń zdrowotnych wyłącznie w oparciu o zastosowanie jednorazowych wyrobów medycznych. Skontrolowane materiały posiadały oznakowanie zgodnie z Ustawą z dnia 7 kwietnia 2022 r. o wyrobach medycznych.

Dezynfekcja skóry, błon śluzowych procesy mycia z dezynfekcją powierzchni dotykowych/bezdotykowych przeprowadzane są wyłącznie specjalistycznymi dedykowanymi i aktualnymi środkami, dystrybuowanymi na terenie Polski. Przechowywane stosowanych środków odbywa się zgodnie z rekomendacją producenta. Każdorazowo sprawdzano, czy właściwości fizyko-chemiczne stosowanych środków odpowiednio dostosowano do obszaru zastosowania.

Stan sanitarny urządzeń i pomieszczeń lecznictwa otwartego

Większość obiektów utrzymana w dobrym stanie sanitarno-technicznym. Powierzchnie pomieszczeń wykonane są z materiałów umożliwiających ich mycie i dezynfekcję.

Kierujący obiektami medycznymi na bieżąco, z zachowaniem standardów higienicznych, ściśle wykonują wszystkie wskazówki i zalecenia sanitarne, poddając powierzchnie pomieszczeń wraz ze sprzętem niezbędnym naprawom lub wymianom.

W gabinetach przyjęć lekarskich i w gabinetach diagnostyczno-zabiegowych wydzielono niezależne stanowiska do utrzymania higieny rąk wyposażone zgodnie z wymogami rozporządzenia. Kształt i powierzchnia pomieszczeń umożliwiają prawidłowe rozmieszczenie, zainstalowanie i użytkowanie urządzeń, aparatury i sprzętu, stanowiących jego niezbędne funkcjonalne wyposażenie.

Postępowanie z bielizną czystą i brudną

W większości stosowana jednorazowa odzież ochronna personelu medycznego, nakładana na odzież roboczą wielorazowego użycia, których pranie odbywa się w dwóch wariantach: w pralni zewnętrznej lub w dedykowanej pralce znajdującej się w podmiocie leczniczym. Odzież robocza i odzież wierzchnia personelu przechowywane są osobno w szafie dwudzielnej. Stosowana bielizna jednorazowa w zależności od zabrudzenia biologicznego segregowana jest na podstawie procedury postępowania z segregowanymi odpadami medycznymi.

Sprzątanie pomieszczeń wykonuje zatrudniona osoba sprzątająca, przeszkolona w zakresie zachowania czystości mikrobiologicznej powierzchni. Przestrzegane są zasady zachowania czystości mikrobiologicznej powierzchni. Sprzęt wykorzystywany do sprzątania jest dedykowany dla placówki, odpowiednio opisany i przetrzymywany w pomieszczeniu magazynowo - gospodarczym.

Postępowanie z odpadami medycznymi w miejscu ich wytwarzania

W obiektach udzielających ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych są wytwarzane odpady medyczne o kodzie 180103* i 180104. Gospodarka odpadami w miejscu wytwarzania jest prawidłowa tj. zachowana jest segregacja na odpady komunalne i medyczne.

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

Odpady medyczne czasowo gromadzone są w urządzeniu chłodniczym z termometrem, odbierane przez zarejestrowane firmy i utylizowane w zakładach do tego przeznaczonych. Podczas kontroli dokonywana jest analiza ilościowa wytarzanych odpadów w systemie BDO.

Postępowanie z odpadami komunalnymi/zaopatrzenie w wodę

Segregowane odpady komunalne gromadzone w koszach plastikowych ze szczelnym workiem. Zamknięta zawartość przenoszona jest do zbiorczych zamykanych kontenerów śmieciowych (poj.120l), zabezpieczonych, stojących na utwardzonym gruncie zlokalizowanych na zewnątrz w obrębie budynku ,z którego pochodzą odpady komunalne. Stan pojemników bez zarzutów. Kontrolowane obiekty zaopatrywane są w wodę z wodociągu miejskiego, będącego pod nadzorem PPIS w Żaganiu; wszystkie obiekty są skanalizowane.

Realizacja kontroli wewnętrznej

W zakresie realizacji przepisów ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi nie stwierdzono uchybień, realizacja zgodnie z przepisami. W trakcie każdej kontroli w obiektach, w których udzielanie świadczeń leczniczych wiąże się z przerywaniem ciągłości tkanek i błon śluzowych, kontrolujący poddawali analizie zapisy protokołów kontroli wewnętrznej w obszarze stosownych środków ochrony indywidualnej opracowanych procedur wraz z oceną ryzyka, jak również właściwości fizyko-chemiczne stosowanych preparatów dezynfekcyjnych.

4. Indywidualne i grupowe praktyki zawodowe prowadzące działalność leczniczą

Pod nadzorem PPIS w Żaganiu w 2025 roku znajdowały się – 102 działalności lecznicze, w tym:

- 28 indywidualne praktyki lekarzy stomatologów,
- 30 indywidualnych specjalistycznych praktyk lekarzy
- 1 grupowa praktyka stomatologiczna
- 2 grupowe praktyki pielęgniarskie
- 22 indywidualne specjalistyczne praktyki pielęgniarskie,
- 19 innych praktyk zawodowych w tym: indywidualne praktyki fizjoterapeutów, ośrodki terapeutyczne, pracownie protetyczne, sklep ortopedyczny.

W praktykach zawodowych kontrolowano stan sanitarno – techniczny pomieszczeń i urządzeń stanowiących ich niezbędne wyposażenie, czystość bieżącą, prowadzenie procesów dekontaminacji w tym sterylizacji, postępowanie z bielizną medyczną, segregowanymi odpadami medycznymi, komunalnymi oraz zgodność postępowania z procedurami podczas świadczenia usług medycznych.

Procesy dekontaminacji

Powietrze jest wyjaławiane przez lampy bakterioobójcze, lampy przepływowe UV-C, których praca jest dokumentowana w rejestrze.

Wszystkie kontrolowane stanowiska do dezynfekcji narzędzi w gabinetach zabiegowych wyposażone są w prawidłowe wanny dezynfekcyjne z sitem i przykrywą, pojemnością, dostosowane do ilości wsadu, z datą i podpisem osoby przygotowującej roztwór, dodatkowo wsparte o myjki ultradźwiękowe.

Zwracano uwagę na właściwości fizyko-chemiczne środków stosowanych w dekontaminacji, analizowano ulotki/karty charakterystyki. Sprawdzano przechowywanie preparatów stężonych i gotowych środków dezynfekcyjnych zgodnie z zaleceniami producenta. Dezynfekcja skóry, błon śluzowych ,same procesy mycia z dezynfekcją

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

powierzchni dotykowych\ bezdotykowych przeprowadzane są wyłącznie aktualnymi środkami, dystrybuowanymi na terenie Polski.

Stanowiska do utrzymania higieny rąk w gabinetach zabiegowych wyposażono prawidłowo w mydło antybakteryjne o oraz antyseptyki do rąk.

Sprzątanie pomieszczeń prowadzone jest we własnym zakresie. Sprzęt do sprzątania przechowywany jest w pomieszczeniach gospodarczych; oznakowany i dedykowany osobno dla gabinetu zabiegowego.

Procesy sterylizacyjne

Kontrolowano procesy dekontaminacji prowadzące do sterylizacji. Procesy wykonywane są wyłącznie we własnym zakresie, tylko i wyłącznie dla własnych potrzeb, w oparciu o rozwiązanie przestrzenne i technologiczne, jakim są poprawnie zaprojektowane Stanowiska Sterylizacji Gabinetowej (SSG). Ww. występują w wariantach wydzielonego pomieszczenia lub w odpowiednio zorganizowanej przestrzeni gabinetu, funkcjonujących poza ruchem pacjentów.

Wszystkie kontrolowane narzędzia wielokrotnego użytku przeznaczone do sterylizacji są we właściwy sposób opakowane. System bariery sterylnej tworzy fabrycznie nowy rękaw papierowo-foliowy. Na stanowisku SSG pakiety są zgrzewane w zgrzewarce z umieszczonym fabrycznie, kontrolnym wskaźnikiem chemicznymi przebiegu sterylizacji Typ 1.

Podczas kontroli sprawdzano losowo wybrane, gotowe sterylne pakiety narzędzi. Każdorazowo wszystkie moduły sterylizowane zaopatrzone są w kontrolny wskaźnik chemiczny przebiegu procesu sterylizacji typu 5 lub 6. Wklejony duplikat znajduje się w zeszytowym rejestrze sterylizacji, pozwalający wskazać konkretną datę sterylizowanego pakietu. Pakiety przechowywane są w sposób zabezpieczający przed rozszczelnieniem, rozerwaniem, czy wtórną kontaminacją. Kontrolowane gabinety wyposażone są w odpowiednią ilość sprzętu medycznego jednorazowego użytku (igły, strzykawki, materiał opatrunkowy, rękawice, fartuchy ochronne, końcówki ssaka). We wszystkich obiektach jest wystarczająca liczba zapasowych kątnic, prostnic, turbin oraz narzędzi rotacyjnych. Akcesoria do odsysania śliny oraz innych wydzielin znajdujących się w jamie ustnej są odpowiednio przechowywane i zabezpieczone. Wszystkie urządzenia wykorzystywane do udzielania świadczeń medycznych znajdują się pod stałą okresową kontrolą sprawności tych urządzeń. Sprawdzano paszporty techniczne urządzeń (autoklawy, unit stomatologiczny, sterylizatory). Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Pobór próbek

Liczba próbek zaplanowanych do pobrania zgodnie z Harmonogramem pobierania próbek na rok 2025 – 10. W rejestrach PSSE w Żaganiu znajduje się 5 urządzeń sterylizacyjnych, które poddawane są przez samych użytkowników bieżącej skrupulatnej kontroli.

Niezależnie od ww. informacji, autoklawy corocznie zostają losowo typowane do kontroli mikrobiologicznej skuteczności sterylizacji. Na 2025r wybrano 5 autoklawów, z których pobrano 10 prób mikrobiologicznych i przesłano do laboratorium.

Próbek kwestionowanych nie było.

Postępowanie z bielizną czystą i brudną (odzież ochronna, odzież robocza).

W większości praktyk zawodowych w zastosowaniu jest głównie bielizna jednorazowego użycia (jednorazowe śliniaki, serwety, flizelinowe fartuchy ochronne) z wyłączeniem fartuchów roboczych personelu. Gabinety wyposażone są w odpowiednią ilość

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

indywidualnych środków ochrony osobistej: fartuchy jednorazowego użycia, maski, czepki, rękawice. Zabrudzona bielizna jednorazowego użytku i jednorazowe środki ochrony osobistej traktowane są jak odpad medyczny o kodzie 180103*.

Pranie medycznej odzieży roboczej (fartuchy) odbywa się w dwóch wariantach: we własnym zakresie (jeśli pozwalają na to warunki przestrzenne i zasady BHP) lub egzekwuje się pranie w pralniach usługowych. Postępowanie z bielizną jest zgodne z instrukcjami wewnętrznymi. Do przechowywania odzieży wierzchniej personelu i odzieży roboczej wydzielono szafę dwudzielną. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie postępowania z bielizną czystą i brudną.

Gospodarka odpadami medycznymi i komunalnymi

Podmioty posiadają uregulowania formalno – prawne, dla prowadzenia gospodarki odpadami medycznymi oraz odpadami komunalnymi. Postępowanie z odpadami jest zgodne z instrukcjami wewnętrznymi i specyfiką udzielanych świadczeń, W przypadku indywidualnych praktykach lekarskich, gdzie podczas udzielania świadczeń zdrowotnych dominują procedury nieinwazyjne stwierdzono prawidłowe postępowanie w oparciu o zastosowanie jednorazowych wyrobów medycznych, które traktowane są jak odpady komunalne.

Kontrolowano, czy sposób postępowania z odpadami medycznymi o kodzie 180103* jest zgodny z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia. Szczególną uwagę zwracano na faktyczną realizację zapisów procedury postępowania z segregowanymi odpadami medycznymi. Sprawdzano prawidłowe oznakowanie w miejscu wytwarzania, prawidłowość opisywania worków, stan pojemników oraz warunki techniczne magazynowania odpadów medycznych.

Obiekty zaopatrywane są w wodę z wodociągów publicznych, będących pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej, spełniającą wymagania przydatności do spożycia pod względem bakteriologicznym i fizyko-chemicznym. Wszystkie obiekty są skanalizowane.

Stan sanitarno – techniczny pomieszczeń

Kontrolowane obiekty należą w przeważającej części do obiektów komercyjnych. Pomieszczenia, w których prowadzona jest działalność są w bardzo dobrym stanie technicznym. Kształt i powierzchnia pomieszczeń umożliwia prawidłowe rozmieszczenie, zainstalowanie i użytkowanie sprzętu stanowiących jego niezbędne wyposażenie, pomieszczenia utrzymane są w należytej czystości.

Pomieszczenie higienicznosanitarne (wentylowane mechanicznie) są dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, gabinety lokalizowane są przeważnie na poziomie parteru, dobrze skomunikowane z parkingiem. We wszystkich pomieszczeniach ściany i podłogi wykonane są z materiałów umożliwiającymi ich mycie i dezynfekcję.

W gabinetach zabiegowych stanowiska do utrzymania higieny rąk wyposażone są w umywalkę z baterią z ciepłą i zimną wodą, pojemniki z mydłem w płynie oraz antyseptyk do rąk, ręczniki jednorazowego użycia i pojemnik na zużyte ręczniki.

Wszystkie urządzenia podlegają regularnym przeglądom i konserwacji – dokonywane są wpisy do paszportów technicznych. Kontrolujący zapoznali się z informacjami w paszportach technicznych. Przeglądy elektryczne unitów i konserwacje klimatyzacji prowadzone są na bieżąco.

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

Każdego roku w szpitalu prowadzone są liczne prace remontowe i modernizacyjne oraz powstają nowe poradnie i pomieszczenia. Biorąc pod uwagę fakt, że szpital w Szprotawie został wybudowany kilkadziesiąt lat temu, jest to często proces długotrwały i kosztowny. Dotychczas przeprowadzone prace przyczyniły się do poprawy stanu sanitarno-technicznego obiektu.

Stan sanitarno-techniczny podmiotów wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne, (ośrodki zdrowia, laboratoria, zakłady rehabilitacji leczniczych indywidualnej praktyki lekarzy, lekarzy dentyków, praktyki pielęgniarskie) należy uznać za bardzo dobry, a stan sanitarno-porządkowy nie budził zastrzeżeń, czystość bieżąca została oceniona jako zadowalająca.

Analizując lata poprzednie stwierdzane nieprawidłowości często wynikały z niedostosowania obiektów do obowiązujących wymogów prawa. Dzięki bieżąco przeprowadzonym w obiektach remontom i pracom modernizacyjno-budowlanym w 2025 roku liczba podmiotów niespełniających wymogów spadła do zera.

W 2026 roku działania będą kierowane w szczególności na wzmożony nadzór nad prawidłowością realizacji zapisów procedur w podmiotach leczniczych, stały monitoring zaszczepienia populacji dzieci w powiecie żagańskim oraz nadzór nad ogniskami epidemicznymi oraz prowadzenie dochodzeń epidemiologicznych.

Fot. Sterylizator i pakiety jałowe

IV. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCIOWO – ŻYWIENIOWYCH

Do głównych zadań sekcji Bezpieczeństwa Żywności i Żywnienia w Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Żaganiu, zgodnie z ustawą o Państwowej Inspekcji Sanitarnej należy: nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia w zakresie kontroli warunków produkcji, transportu, przechowywania i sprzedaży żywności (w tym suplementów diety i żywności prozdrowotnej), warunków żywienia zbiorowego, w tym w placówkach oświatowych; warunków zdrowotnych produkcji i obrotu przedmiotami użytku, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, pobieranie próbek do badań laboratoryjnych. Nadzór obejmuje również obrót żywnością w Internecie.

W roku 2025 w nadzorze znajdowało się 878 obiektów, w tym: 836 zakładów żywnościowo – żywnościowych; 42 zakłady zajmujące się obrotem materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

Wśród zakładów produkujących żywność dominowały zakłady produkcji pierwotnej tj. rolnicy uprawiający głównie zboża. W związku z możliwością prowadzenia produkcji w warunkach domowych obserwowano stały przyrost tej grupy zakładów, w których przeważała produkcja ciast i wyrobów ciastkarskich.

Wśród zakładów żywnościowo-żywnościowych największą grupę stanowiły zakłady obrotu detalicznego żywnością tj. sklepy, z których około 25% należało do grupy supermarketów. W roku 2025 odnotowano niewielki wzrost ilości sklepów spożywczych spowodowanych wzrostem ilości supermarketów.

W skład zakładów żywienia znajdowały się zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego i otwartego. Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego stanowiły głównie placówki oświatowe tj. stołówki szkolne i przedszkolne, w których żywienie cateringowe wynosiło odpowiednio: w szkołach 50%, a w przedszkolach 70%. Przeważającą częścią zakładów żywienia stanowiły zakłady żywienia zbiorowego otwartego typu bary, restauracje, kawiarnie.

W roku 2025 obserwowano zainteresowanie wśród społeczeństwa prowadzeniem zakładów pracujących w trybie mobilnym tj. obiekty ruchome i tymczasowe zajmujące się zarówno sprzedażą detaliczną, jak i żywnością zbiorową otwartą.

Zakłady zajmujące się materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością stanowiły około 5% wszystkich nadzorowanych zakładów. Większość z nich to miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością głównie w sklepach zlokalizowanych w powstałych galeriach handlowych.

- W roku 2025 przeprowadzono 596 kontroli, w tym: 214 kontroli w obiektach wysokiego ryzyka, 233 kontroli w obiektach średniego ryzyka, 122 kontroli w obiektach niskiego ryzyka.
- Wystawiono 340 decyzji w sprawie opłaty za przeprowadzone czynności kontrolne na ponad 28 310 zł.
- Skierowano do LPWIS w Gorzowie Wilk. 2 wnioski o ukaranie z powodu: 1 za prowadzenie działalności niezgodnie z decyzją zatwierdzającą zakład (rozszerzenie) oraz działalności - bez złożenia wniosku do PPIS.
- Za stwierdzone wykroczenia nałożono 74 mandaty karne, na kwotę 19500 zł. (głównie za stan sanitarno-higieniczny i braki w dokumentacji systemu bezpieczeństwa żywności).
- Wydano postanowienie o nałożeniu grzywny na kwotę 5000 zł (za brak dokumentacji systemu bezpieczeństwa żywności).
- Ogółem wydano 196 decyzji administracyjnych, w tym: 61 decyzji zatwierdzających zakłady, 40 decyzji wykreślających i 95 decyzji dotyczących poprawy stanu technicznego zakładów, zmiany terminu wykonania obowiązków, wygaszenia, zmiany decyzji
- W roku 2025 wydano tylko 1 decyzję unieruchomienia działalności kiosku przyzakładowego. Powodem było urzędowe potwierdzenie przez Powiatowego Lekarza Weterynarii wystąpienia ogniska wysoce zjadliwej grypy ptaków w zakładzie. Nie wydano żadnej decyzji unieruchomienia zakładu z powodu niewłaściwych warunków sanitarno-higienicznych. W roku 2025 na terenie powiatu żagańskiego nie wystąpiły ogniska zatruc pokarmowych i zatruc grzybami.

Inne działania kontrolne w nadzorowanych obiektach

Skontrolowano 3976 partii środków spożywczych pod względem aktualności terminów przydatności do spożycia oraz dat minimalnej trwałości, oceniano przy tym warunki przechowywania i magazynowania środków spożywczych trwałych i nietrwałych mikrobiologicznie.

- Kontrolowano również środki spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego, suplementów diety, żywności wzbogaconej w tym oferowanej do sprzedaży w kanale Internetowym.
- Skontrolowano oznakowanie 287 partii materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.
- Podczas przeprowadzonych kontroli dokonano oceny organoleptycznej 316 partii żywności (wędlina, mięso, drób i jego elementy, nabiał i jego przetwory, owoce, warzywa, wyroby ciastkarskie i cukiernicze, w tym również żywność importowaną).
- W ramach systemu traceability skontrolowano pochodzenie 297 partii środków spożywczych.
- W ciastkarniach i obiektach gastronomicznych na podstawie szybkich testów oceniano jakość tłuszczu smaźalnicy.
- Prowadzono kontrolę obiektów oferujących żywność podczas wypoczynku dzieci i młodzieży.
- Podczas przeprowadzonych kontroli sanitarnych dokonano ocen 34 jadłospisów, (w szpitalu, w stołówkach szkolnych, w internatach, w stołówkach przedszkolnych, w zakładach specjalnych i wychowawczych i innych zakładach żywienia), 20% jadłospisów zostało zakwestionowanych

RASFF. System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (Rapid Alert System for Food and Feed) - Zarejestrowano 137 powiadomień. Prowadzono działania w zakresie kompetencji PPIS w Żaganiu w przypadku 13 zgłoszeń.

Udział w przygotowaniu i zabezpieczeniu sanitarnym przebiegu imprez masowych

Przeprowadzono kontrolę w 38 obiektach prowadzących sprzedaż żywności w czasie imprezy masowej pn. „Jarmark Michała”, a także 5 kontroli w punktach sprzedaży żywności podczas imprezy „Dni Małomic”. Nieprawidłowości dotyczyły 1 zakładu – ruchomego punktu zakładu żywienia zbiorowego otwartego, podczas „Jarmarku Michała”.

.....
W stosunku do roku 2025 pomimo podobnej ilości zaplanowanych kontroli poprawił się stan sanitarno -higieniczny zakładów będących pod nadzorem tj.:

- wydano mniej decyzji na poprawę stanu technicznego,
- nałożono mniej mandatów karnych, decyzji opłatowych.
- Nie wydano żadnej decyzji unieruchomienia zakładu z powodu niewłaściwych warunków sanitarno-higienicznych, za wyjątkiem unieruchomienia kiosku przyzakładowego z powodu urzędowego potwierdzenia przez Powiatowego Lekarza Weterynarii wystąpienia ogniska wysoce zjadliwej grypy ptaków w zakładzie.

Do PPIS w Żaganiu wpłynęło 205 wniosków w tym o zatwierdzenia zakładów, zmiany w rejestrze, wykreślenia, czy też o wydanie zaświadczeń o spełnieniu wymagań na potrzeby uzyskania koncesji na sprzedaż alkoholu.

Na podstawie decyzji wykreślających zakłady z rejestru i wpisów zakładów do rejestru zanotowano przyrost zakładów nadzorowanych (o 29 zakładów w stosunku do roku 2024).

Przeprowadzono dodatkowo 103% kontroli nieplanowanych, w których dokonywano kontroli tematycznych związanych z poborem próbek, kontrolami akcyjnymi tj. nadzór nad

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

warunkami w obrocie wodami butelkowanymi, żywieniem w okresie wzmożonego ruchu turystycznego, żywieniem dzieci w okresach wypoczynku zimowego i letniego, kontroli żywności z importu, sprzedaży żywności z automatów.

Do badań laboratoryjnych pobrano 199 próbek żywności, które badano w różnych kierunkach zgodnie z planem na rok 2025 – tylko 3 zostały zakwestionowane (1 próbka w kierunku oporności oraz 2 próby w kierunku oznaczania pestycydów). Żadna z próbek nie została zakwestionowana w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych.

W roku 2025 zanotowano podobną ilość zgłoszeń interwencyjnych, ale zmniejszył się odsetek zgłoszeń zasadnych z 50% na 30%. Tematem interwencji był niewłaściwy stan sanitarny, niewłaściwa jakość żywności, funkcjonowanie zakładów nielegalnych oraz niewłaściwe postępowanie z żywnością.

W grupie obiektów żywienia zbiorowego zamkniętego koncentrowano się na egzekwowaniu wymagań związanych z żywieniem dzieci w placówkach oświatowych zgodnie z obowiązującym przepisem. Stwierdzono mniejszą ilość kwestionowanych jadłospisów. Nieprawidłowości dotyczyły braku spełnienia wymagań wymienionych w powyższym rozporządzeniu, ale również stosowania niedozwolonych w żywieniu dzieci dodatków do żywności.

W nadzorowanym szpitalu stwierdzono, że żywienie pacjentów w stosunku do roku 2024 uległo poprawie. Szpital prowadzi żywienie w systemie cateringowym.

Do badań laboratoryjnych pobrano całodzienny posiłek dla diety normalnej oraz oceniono jadłospis dekadowy. Na podstawie oceny jadłospisu oraz badania laboratoryjnego posiłku stwierdzono, że żywienie pacjentów w stosunku do roku 2024 uległo poprawie tj.: zwiększono stawkę żywieniową oraz poprzez wprowadzenie dodatkowego posiłku rozwiązano kwestię zbyt długiej przerwy pomiędzy posiłkami, która obecnie nie przekracza 14 godzin. Teoretyczna ocena jadłospisu wykazała, że jadłospis nie został zakwestionowany a większa ilość punktów 32,9 (poprzednio 31,3) świadczy o utrzymaniu jakości żywienia i prawidłowym nadzorze właścicielskim.

Wyniki badań laboratoryjnych dowiodły, że poprawie uległy parametry składników odżywczych posiłku w zakresie ilości białka i węglowodanów, ale wystąpiła niezgodność w stosunku do zaniżonej zawartości tłuszczu, zawyżonej ilości soli a wartość energetyczna posiłku nieznacznie odbiegała od deklarowanych wartości.

W związku z powyższym wystosowano pisma intencyjne do nadzorowanego szpitala o podjęcie działań naprawczych mających na celu wyeliminowanie błędów w żywieniu pacjentów, jakie zostały stwierdzone podczas dokonanej analizy żywienia. Pisma zostały wysłane także do podmiotów zgodnie z obowiązującymi wytycznymi Ministra Zdrowia i Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. a także organ wyższego szczebla tj. Lubuskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gorzowie Wlkp. sprawującego nadzór merytoryczny nad PSSE Żagań.

W zakresie sekcji Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia w roku 2025 rozpatrzono 2 wnioski o udzielenie informacji publicznej dotyczące przekazania listy zakładów żywienia zbiorowego oraz listy lokali gastronomicznych.

W dalszym ciągu należy kontynuować wzmożony nadzór sanitarny w zakresie:

- nadzoru nad zakładami, szczególnie w obiektach, w których pogorszyła się ocena stanu sanitarnego,
- wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty, dalszego

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

- monitorowania programu oceny żywienia pacjentów w nadzorowanym szpitalu i zakładach opieki zdrowotnej,
- prowadzenia nadzoru nad suplementami diety poprzez kontrolę produktów oferowanych do sprzedaży w Internecie oraz w stacjonarnych miejscach ich obrotu, kontroli i oceny bezpieczeństwa żywienia w sezonie letnim w powiecie, kontroli bezpieczeństwa żywności w zakresie warunków produkcji i obrotu żywnością na każdym etapie, szczególnie dla żywności wymagającej zachowania łańcucha chłodniczego,
 - prowadzenia działań wśród producentów żywności w ramach Rolniczego Handlu Detalicznego i produkcji w warunkach domowych w celu zwiększenia świadomości i odpowiedzialności za wyprodukowany towar w właściwego znakowania (zgodnie z traceability),
 - kontroli stosowania w nadzorowanych obiektach systemu zapewnienia bezpieczeństwa żywności HACCP z uwzględnieniem elastyczności i dostosowania do rodzaju i wielkości przedsiębiorstwa.

Fot. Mc Donald's w Szprotawie

V. WARUNKI ZDROWOTNE ŚRODOWISKA BYTOWANIA MIESZKAŃCÓW POWIATU ORAZ OCENA SANITARNA OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Działania państwowej inspekcji sanitarnej w zakresie sekcji Higieny Komunalnej, to działania nadzorcze i kontrolne mające na celu zapewnienie bezpiecznych warunków zdrowotnych w środowisku bytowania ludzi. Obejmują nadzór nad jakością wody do spożycia i w kąpieliskach, czystością obiektów użyteczności publicznej, transportem, cmentarzami.

Główne działania z zakresu sekcji Higieny Komunalnej to:

- Nadzór nad wodą: Monitoring jakości wody przeznaczonej do spożycia oraz wody w basenach, kąpieliskach i miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli.

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

- Nadzór nad obiektami użyteczności publicznej: Kontrole higieniczne w hotelach, zakładach fryzjerskich, kosmetycznych, solariach itp.
- Sprawy funeralne: Wydawanie zezwoleń na przewóz zwłok i szczątków ludzkich oraz nadzór nad ekshumacjami i transportem szczątków/zwłok.
- Opinie i decyzje: m. in. opiniowanie regulaminów utrzymania czystości w gminach, wydawanie opinii sanitarnych dla imprez masowych, a także wydawanie decyzji administracyjnych w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości.

Działania te mają na celu zapobieganie chorobom zakaźnym i zakażeniom, a także poprawę stanu higieny środowiska.

Ogółem w ewidencji sekcji Higieny Komunalnej pod koniec roku 2025 znajdowało się 307 obiektów. Wydano 182 decyzje administracyjne. W roku 2025 zaplanowano 170 kontroli nad obiektami, wykonano 155 kontroli planowanych. Liczba wszystkich wykonanych kontroli (w tym kontrole planowane, odbiorowe, sprawdzające, akcyjne, interwencyjne i tematyczne oraz kontrole terenowo - laboratoryjne stacji uzdatniania wody (SUW)) wyniosła 243. Pobrano łącznie 174 próbki wody.

W roku 2025 wydano 12 decyzji w sprawie opłaty za stwierdzone nieprawidłowości podczas przeprowadzonych kontroli sanitarnych i 2 postanowienia dotyczące prowadzonych postępowań.

W analizowanym okresie Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żaganiu wydał 9 decyzji administracyjnych na administratorów wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę do spożycia przez ludzi, w tym:

- 2 decyzje stwierdzające brak przydatności wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi pod względem mikrobiologicznym, z uwagi na przekroczenia parametrów mikrobiologicznych liczby bakterii grupy coli, Enterokoki (paciorkowce kałowe) w wodociągu publicznym Tomaszowo, gm. Żagań,
- 7 decyzji stwierdzających warunkową przydatność wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi pod względem mikrobiologicznym, z uwagi na przekroczenie parametru mikrobiologicznego liczby bakterie grupy coli w wodociągach: Tomaszowo gm. Żagań, Chichy gm. Małomice, Siecieborzyce gm. Szprotawa oraz Borowe gm. Łowa.

Decyzjom administracyjnym stwierdzającym brak przydatności lub warunkową przydatność wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi nadano rygor natychmiastowej wykonalności. Obowiązki określone w decyzjach zostały zrealizowane w 2025 roku.

W okresie sprawozdawczym ogółem wydano :

- 182 decyzje administracyjne merytoryczne, w tym 162 decyzje administracyjne w sprawie ekshumacji zwłok/szczątków ludzkich,
- 12 decyzji administracyjnych opłatowych,
- 20 opinii dotyczących sprowadzenia zwłok albo szczątków ludzkich z obcego państwa,
- 2 oceny higieniczne na zastosowanie materiałów i urządzeń stosowanych w procesach uzdatniania wody lub dystrybucji wody,
- 5 opinii w sprawie organizacji imprezy masowej,
- 3 opinie w sprawie zmiany uchwały w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku w gminie oraz określenia szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów,

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

- 2 opinie wydane w formie postanowień w sprawie niezwłocznego usunięcia substancji chemicznej rozpoznanej jako biały fosfor.

Udział w przygotowaniu i zabezpieczeniu sanitarnym przebiegu imprez masowych

W roku 2025 wydano 5 opinii w sprawie organizacji imprezy masowej, które dotyczyły: Festiwalu Japońskiej Motoryzacji JAPFEST 2025 w Tomaszowie, 33 Festiwalu Grup Śpiewaczych „Ziemia i Pieśń” w Szprotawie, Dnia Województwa Lubuskiego w Żaganiu, Łowa Park Beats Festival 2025 oraz Jarmarku św. Michała w Żaganiu.

1. ZWODOCIĄGOWANIE POWIATU ŻAGAŃSKIEGO I JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI

Nadzór nad jakością wody prowadzony był w oparciu o wymagania określone w rozporządzeniu w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, w którym sprecyzowano m.in. wymagania jakościowe dla wody przeznaczonej do spożycia, charakterystyki metod laboratoryjnych służących do oznaczania poszczególnych parametrów, wymagania dotyczące lokalizacji punktów poboru próbek oraz częstotliwości pobierania próbek wody do badań.

Woda przeznaczona do spożycia, dostarczana konsumentom z urządzeń zbiorowego zaopatrzenia w powiecie żagańskim, ujmowana jest wyłącznie z ujęć podziemnych. Nadzorem objęto 23 urządzenia wodociągowe, które zaopatrywały w wodę do spożycia 71 093 osób, co stanowi 98,0% ogółu mieszkańców powiatu.

Badania jakości wody obejmowały oznaczenia parametrów organoleptycznych, fizycznych, chemicznych oraz mikrobiologicznych. W ramach prowadzonego monitoringu w roku 2025 pobrano łącznie 103 próbki wody do badań laboratoryjnych. Badania wykonywano w akredytowanym laboratorium Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Zielonej Górze oraz w akredytowanym laboratorium Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gorzowie Wlkp.

Przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne zaopatrujące ludność w wodę do spożycia realizowały badania jakości wody zgodnie z harmonogramami zatwierdzonymi przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Żaganiu w zakresie parametrów monitoringu kontrolnego grupy A oraz monitoringu przeglądowego grupy B.

W skład powiatu wchodzi 9 gmin, w tym: 2 gminy miejskie, 3 gminy miejsko-wiejskie oraz 4 gminy wiejskie.

Wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę do spożycia przez ludzi

Miasto:

- 2 wodociągi publiczne o produkcji 1000-10000m³/d (Żagań, Szprotawa), które zaopatrywały 38 176 osób. Z uwagi na wielkość produkcji wody i liczby zaopatrywanej ludności podlegają raportowaniu do Komisji Europejskiej,
- 2 wodociągi publiczne o produkcji 100-1000m³/d (Gozdnica, Łowa), które zaopatrywały 7 031 osób,

Wieś:

- 12 wodociągów publicznych o produkcji 100-1000m³/d, które zaopatrywały 22 498 osób,

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

- 7 wodociągów publicznych o produkcji < 100m³/d, które zaopatrywały 3 388 osób.

Jednostkami odpowiedzialnymi w roku 2025 za jakość wody dostarczanej do odbiorców na terenie powiatu żagańskiego były:

- Żagańskie Wodociągi i Kanalizacje Sp. z o.o. w Żaganiu,
- Gozdnicke Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. o.o. w Gozdnicy,
- Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Łowej,
- Szprotawskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. w Szprotawie,
- Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej w Małomicach,
- Gminny Zakład Usługowy w Brzeźnicy gm. Brzeźnica,
- Samorządowy Zakład Komunalny w Niegosławicach gm. Niegosławice,
- Gmina Wymiarki.

W roku 2025 prowadzono monitoring jakości wody w systemie WODA-EXCEL. Dokonywano kwartalnej aktualizacji bazy danych dotyczącej wodociągów, ujęć głębinowych, stacji uzdatniania wody, zbiorników wyrównawczych, stref zaopatrzenia w wodę oraz punktów pobierania próbek wody. Prowadzono również okresową i obszarową ocenę jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi pochodzącej z nadzorowanych urządzeń wodociągowych. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żaganiu na bieżąco wydawał oceny jakości wody pochodzącej z nadzorowanych urządzeń oraz informował administratorów wodociągów i jednostki samorządu terytorialnego o jej jakości.

W ramach monitoringu przeglądowego jakości wody, w zakresie parametrów grupy B, nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych wartości parametrów.

Stężenie **fluorków** w wodzie w miejscowościach zwodociągowanych występuje w dolnych granicach normy od 0,22mg/l do 0,25mg/l przy wartości dopuszczalnej 1,5 mg/dm³.

Tabela. Ocena zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia korzystających z urządzeń zbiorowego zaopatrzenia o niekwestionowanej jakości (stan na dzień 31.12. 2025 r.).

Gmina	Liczba ludności w gminie	Liczba ludności korzystająca z wodociągów	Ludność korzystająca z wody o niekwestionowanej jakości		% ludności gminy korzystającej z wody o niekwestionowanej jakości
			Liczba	%	
m. Żagań	22 976	22 976	22 976	100	100
m. Gozdnicza	2 661	2 661	2 661	100	100
m-w Szprotawa	18 684	18 018	18 018	100	96,0
m-w Łowa	6 260	6 027	6 027	100	96,0
w. Niegosławice	4 205	4 205	4 205	100	100
w. Żagań	7 148	6 675	6 675	100	93,0
m-w. Małomice	5 138	4 988	4 988	100	97,0
w. Brzeźnica	3 507	3 507	3 507	100	100
w. Wymiarki	2 050	2 036	2 036	100	99,0
Powiat	72 629	71 093	71 093	100	98,00

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

Tabela . Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w zależności od wydajności urządzeń wodociągowych na terenie powiatu (stan na dzień 31.12.2025 r).

Powiat żagański	Liczba urządzeń dostarczających wodę						Liczba ludności (w tys.)			
	według ewidencji w danym roku	w tym skontrolowanych	Odpowiadająca wymaganiom*	nieodpowiadająca wymaganiom mikrobiologicznym*	nieodpowiadająca wymaganiom fizykochemicznym*	nieodpowiadająca wymaganiom dla substancji promieniotwórczych*	zaopatrywanej w wodę odpowiadającą wymaganiom*	objętej brakiem przydatności wody w zakresie wymagań bakteriologicznych*	zaopatrywanej w wodę nieodpowiadającą wymaganiom fizykochemicznym*	zaopatrywanej w wodę nieodpowiadającą wymaganiom dla substancji promieniotwórczych*
A. Wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę - ogółem	23	23	23	0	0	0	71,093	0,00	0,00	0,00
Wodociągi o produkcji [m ³ /d]	≤100	7	7	7	0	0	3,388	0,00	0,00	0,00
	101-1000	14	14	14	0	0	29,529	0,00	0,00	0,00
	1001-10000	2	2	2	0	0	38,176	0,00	0,00	0,00
	10001-100000	0	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00
	>100000	0	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00
B. Inne podmioty zaopatrujące w wodę	0	0	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00

* rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r.,poz. 2294).

W okresie sprawozdawczym wydano łącznie 17 komunikatów dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi:

- 3 komunikaty dot. braku przydatności wody do spożycia przez ludzi pod względem bakteriologicznym z wodociągu publicznego w Tomaszowie gm. Żagań,
- 2 komunikaty dot. warunkowej przydatności wody do spożycia przez ludzi pod względem bakteriologicznym z wodociągu publicznego w Tomaszowie gm. Żagań,
- 1 komunikat zmieniający przywrócenie braku przydatności wody/na warunkową przydatność do spożycia przez ludzi pod względem bakteriologicznym z wodociągu publicznego w Tomaszowie gm. Żagań,
- 1 komunikat dot. przywrócenia warunkowej przydatności wody/na przydatność do spożycia przez ludzi pod względem bakteriologicznym z wodociągu publicznego w Tomaszowie gm. Żagań,
- 4 komunikaty dot. warunkowej przydatności wody do spożycia pod względem bakteriologicznym z wodociągów publicznych: w Borowem gm. Iłowa, w Chichach gm. Małomice oraz w Siecieborzycach gm. Szprotawa,
- 4 komunikaty zmieniające warunkową przydatność/na przydatność do spożycia przez ludzi z ww. wodociągów.
- 1 komunikat dot. warunkowej przydatności do spożycia przy wydany przy ocenie o jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi z uwagi na stwierdzone

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

przekroczenie parametru chemicznego - azotany z wodociągu publicznego Chrobrów gm. Żagań,

- 1 komunikat zmieniający warunkową przydatność/na przydatność wody do spożycia przez ludzi z ww. wodociągu.

Wniosków dotyczących derogacji /odstępstw w roku 2025 – nie wydawano.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzone zostały modernizacje urządzeń wodociągowych na następujących wodociągach:

1. Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej w Małomicach przeprowadził modernizację wodociągu publicznego w Śliwniku.
2. Gozdnickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. przeprowadziło modernizację wodociągu publicznego w Gozdnicy.
3. Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Iłowej przeprowadził modernizację wodociągu publicznego w Szczepanowie.

W roku 2025 rozpatrzono 1 wniosek o udzielenie informacji publicznej dotyczący jakości wody w zakresie mikrobiologicznym odnoszący się do udostępnienia informacji publicznej w sprawie przekazania wyników poboru wody na jednym z wodociągów publicznych w powiecie żagańskim w miesiącu czerwcu 2025 r.

2. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

W zakres działań sekcji Higieny Komunalnej wchodzi nadzór sanitarny nad obiektami użyteczności publicznej, to są: zakłady świadczące usługi fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej, zakłady świadczące więcej niż jedną usługę, hotele, pensjonaty i inne obiekty noclegowe, tereny rekreacyjne, ustępy publiczne i ogólnodostępne, dworce autobusowe i kolejowe, zakłady pogrzebowe, środki transportu drogowego do przewozu ludzi oraz inne obiekty użyteczności publicznej, a także nadzór sanitarny nad przygotowaniem i zabezpieczeniem sanitarnym imprez masowych, postępowaniem ze szczątkami i zwłokami ludzkimi m.in. w zakresie ekshumacji oraz transportu zwłok i szczątków ludzkich, stanu sanitarnego cmentarzy, działalność opiniodawcza i interwencyjna o tematyce związanej z zagrożeniami dla zdrowia człowieka oraz ocena aktualnej sytuacji w zakresie realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Kontrolą objęto: 2 ustępy publiczne i ogólnodostępne, 2- pływalnie, 2 placówki zapewniające całodobową opiekę, 3 ogrzewalnie, 3 obiekty hotelarskie i inne obiekty świadczące usługi hotelarskie, 41 zakładów fryzjerskich, 36 zakładów kosmetycznych, 6 studio tatuażu, 4 zakłady odnowy biologicznej, 2 inne zakłady, w których świadczone są łącznie więcej niż jedna z usług fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej i tatuażu, 3 tereny rekreacyjne, 15 cmentarzy, 3 zakłady pogrzebowe, 22 inne obiekty użyteczności publicznej.

W 2025 r. żaden z obiektów nie został oceniony niedostatecznie. W grupach podmiotów zarejestrowanych w ewidencji PIS odnotowano wzrost liczby obiektów tj. zakłady kosmetyczne, fryzjerskie i tatuażu, który związany jest z sukcesywnym tworzeniem się nowych działalności wykonujących usługi głównie z zakresu beauty. W obiektach użyteczności publicznej ujętych w ewidencji PIS nie stwierdzono poważnych uchybień w 2025 roku. Stan sanitarno-higieniczny obiektów był oceniany od dostatecznego do bardzo dobrego.

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

Pływalnie kryte całoroczne: w tym zakresie ujęto dwie pływalnie kryte. W obu tych obiektach przeprowadzono kontrole sanitarne planowane, podczas których wydano w sumie 4 zalecenia dla administratorów ww. obiektów:

- wskazano zwiększyć poziom chloru wolnego w wodzie w brodzikach do płukania stóp w natryskowni damskiej, natryskowni męskiej i dla niepełnosprawnych do wartości parametrów w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach; skorygować poziom chloru wolnego w wodzie w niecce jacuzzi nr 2 do wartości parametrów w ww. rozporządzeniu (zalecenie wykonano); skorygować poziom chloru wolnego w wodzie w niecce brodzika dla dzieci do wartości parametrów w ww. (zalecenie wykonano).
- zalecono posiadanie instrukcji sprzątania/mycia i dezynfekcji pomieszczeń/urządzeń/obiektu.

Na Pływalni „Arena” w Żaganiu przeprowadzono kontrolę sanitarną interwencyjną w związku ze zgłoszeniem – uznano je za bezzasadne. W sprawie Pływalni „Pałacu Wiechlice” wpłynęło również zgłoszenie interwencyjne, które w wyniku wyjaśnienia uznano za bezzasadne.

Schroniska dla bezdomnych: w ewidencji zarejestrowany jest jeden obiekt pełniący funkcję schroniska dla osób bezdomnych w Lutynce. Przeprowadzono kontrolę sanitarną planowaną obiektu i wydano jedno zalecenie: wskazano na opracowanie i wdrożenie procedury postępowania na wypadek skażenia sieci ciepłej wody bakteriami Legionella sp. oraz założenie i prowadzenie rejestru pomiaru temperatury ciepłej i zimnej wody w sieci budynku.

Pensjonaty: do tej grupy obiektów zaliczono 1 obiekt, który został poddany kontroli sanitarnej planowanej, podczas której wydano 4 zalecenia dla właściciela obiektu: przedstawić wynik badania próbki wody ciepłej pobranej z instalacji wewnętrznej pensjonatu (zalecenie wykonano), wskazano na założenie i prowadzenie rejestru pomiaru temperatury wody ciepłej i zimnej w instalacji wewnętrznej w budynkach pensjonatu, wskazano na opracowanie i wdrożenie procedury mającej na celu zapobieganie rozwojowi bakterii Legionella sp. w wewnętrznej instalacji wodnej oraz procedury postępowania w przypadku przekroczeń parametru Legionella sp. w wewnętrznej instalacji wodnej w budynkach pensjonatu, wskazano na zwiększenie ilości punktów do poboru próbek ciepłej wody z instalacji wewnętrznej (minimum dwie próbki na każdy budynek) do badania w celu wykrycia bakterii Legionella sp. w budynkach pensjonatu.

Inne obiekty, w których świadczony są usługi hotelarskie: do przedmiotowej grupy zaliczono 3 obiekty: hostel i 2 hotele zamieszkania zbiorowego - robotnicze. Przeprowadzono jedną kontrolę sanitarną hostelu, podczas której wydano 2 zalecenia: wskazano na założenie i prowadzenie rejestru pomiaru temperatury wody ciepłej i zimnej w instalacji wewnętrznej w budynku hostelu, wskazano na zwiększenie ilości punktów do poboru próbek ciepłej wody z instalacji wewnętrznej (minimum dwie próbki) do badania w celu wykrycia bakterii Legionella sp. w budynku obiektu.

Zakłady fryzjerskie: w tej grupie obiektów wydano 1 zalecenie podczas kontroli planowanej w zakładzie fryzjerskim dotyczące przeprowadzania codziennej wymiany rozrobionego roztworu dezynfekującego do narzędzi przy braku pasków testowych od producenta płynu do badania aktywności roztworu.

Zakłady kosmetyczne bez przerywania ciągłości tkanek: w tej grupie obiektów wydano 3 zalecenia dla 2 zakładów kosmetycznych tj.: pouczono o wydłużeniu czasu dezynfekcji

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

narzędzi wielorazowych zgodnie z zaleceniami producenta płynu dezynfekcyjnego; przedstawić wynik testu biologicznego z kontroli procesu sterylizacji w autoklawie; wskazano na opisywanie torebek papierowo-foliowych z narzędziami do sterylizacji w autoklawie w datę sterylizacji i datę ważności.

Odnotowano 1 zgłoszenie interwencyjne dot. naruszeń zasad higieny przy wykonywaniu usług manicure w mieszkaniu – po rozpoznaniu sprawy uznano zgłoszenie za bezzasadne.

Zakłady kosmetyczne wysokiego ryzyka: wydano 3 zalecenia podczas przeprowadzonych kontroli w tej grupie obiektów dla 2 zakładów tj. opisać myjkę ultradźwiękową podając nazwę środka dezynfekcyjnego znajdującego się wewnątrz myjki do dezynfekcji narzędzi; uaktualnić procedurę zapobiegającą zakażeniom i chorobom zakaźnym przy wykonywaniu usług; uzupełnić procedurę zapobiegającą zakażeniom i chorobom zakaźnym przy wykonywaniu usług o postępowanie z bielizną czystą i brudną oraz postępowanie z odpadami komunalnymi i niebezpiecznymi.

Inne obiekty użyteczności publicznej: w skład tej grupy zaliczono obiekty tj.: baseny kąpielowe sezonowe niespełniające definicji pływalni, poczekalnie dla podróżnych, wybrane stacje paliw, prosekatorium, obiekty sportowe, kąpieliska, apteki, perony, ogrzewalnie dla osób bezdomnych. Ujęto również przeprowadzone kontrole w: internatach zamieszkania zbiorowego, zakładzie rehabilitacji, apartamencie mieszkalnym. W roku sprawozdawczym nie przeprowadzono kontroli ekshumacji szczątków ludzkich na cmentarzu. W zakresie obiektów sportowych w powiecie żagańskim na administratora hali sportowej wydano decyzję administracyjną w sprawie usunięcia nieprawidłowości w stanie sanitarno-higienicznym (stwierdzono miejscowe wykwity pleśni na powierzchniach sufitu i ścian w poszczególnych pomieszczeniach obiektu) stwierdzonych podczas kontroli przeprowadzonej w 2024 r., a następnie na wniosek strony wydano kolejną decyzję administracyjną przedłużającą termin usunięcia ww. nieprawidłowości. Na obiekt – perony przy budynku dworca PKP wydano 2 prolongaty decyzji administracyjnej z 2021r. jako kontynuacja postępowania w sprawie poprawy stanu sanitarno-technicznego powierzchni ścian i sufitów w przejściu podziemnym w dojściach do peronów przy budynku PKP – postępowanie administracyjne pozostaje w toku.

Badania ciepłej wody w kierunku obecności bakterii z rodzaju Legionella sp.

W okresie sprawozdawczym pobrano 39 planowanych próbek wody ciepłej użytkowej w kierunku Legionella sp. (13 próbek z krytych pływalni, 4 próbki z Powiatowego Domu Dziecka, 4 próbki w szpitalu, 2 próbki z placówki zapewniającej całodobową opiekę dla osób starszych, 8 próbek z internatów zamieszkania zbiorowego, 8 próbek z zakładów rehabilitacyjnych oraz 2 próbki pozaplanowe z prywatnego mieszkania w związku z zachorowaniem na legionellozę.

Po przeprowadzonych badaniach laboratoryjnych w dwóch próbkach pozaplanowych pobranych w domu prywatnym stwierdzono wysokie skażenie bakteriami Legionella sp. (2000 jtk/100 ml oraz 3200 jtk/100 ml). Wydano ocenę jakości ciepłej wody, w której poinformowano, że woda nie nadaje się do pryszniców oraz o wykonaniu niezwłocznych działań naprawczych poprzez dokonanie przeglądu technicznego sieci, sprawdzenie temperatury wody i podjęcie działań zmierzających do redukcji liczby bakterii, czyli wykonanie czyszczenia i dezynfekcji systemu. W związku z powyższym właściciel domu przeprowadził działania naprawcze tj. podniesienie temperatury wody ciepłej do 70st.C, przeprowadzono czyszczenie i dezynfekcję wewnętrznej instalacji wodociągowej. Po wykonaniu przez akredytowane laboratorium badań kontrolnych, stwierdzających brak

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

przekroczeń, wydano ocenę o spełnieniu wymagań wody ciepłej użytkowej pod względem parametru Legionella sp. Prawdopodobną przyczyną skażenia wody ciepłej była zbyt niska temperatura wody w instalacji tj. 45-47st. C.

Pozostałe próbki ciepłej wody użytkowej pobrane z ww. obiektów spełniały wymagania mikrobiologiczne w zakresie parametru Legionella sp.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono działania edukacyjno-informacyjne w zakresie profilaktyki Legionelli sp. w 106 obiektach. Poruszane zagadnienia dotyczyły utrzymywania właściwej temperatury wody ciepłej w instalacji wewnętrznej, unikaniu stagnacji wody oraz okresowej dezynfekcji wylewek w celu zabiegania rozwojowi bakterii Legionella sp. oraz przeprowadzaniu regularnych badań w kierunku wykrycia ww. bakterii w instalacji ciepłej wody.

Ponadto w obiektach tj. Internat Ośrodka Szkolenia i Wychowania w Wiechlicach, Internat Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego i Komisji Edukacji Narodowej w Henrykowie, Internat Zespołu Szkół Ponadpodstawowych w Łowej oraz w Zakładzie Rehabilitacji „Fortis” w Żaganiu przeprowadzono kontrole tematyczne dotyczące eksploatacji instalacji ciepłej wody użytkowej i zapobieganiu namnażaniu bakterii Legionella Sp. w wewnętrznej sieci budynku. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

3. REKREACJA WODNA

Na terenie powiatu żagańskiego w roku 2025 r. kąpielisko nad zalewem w Małomicach nie zostało uruchomione z uwagi na remont ulic Kościuszki oraz Skłodowskiej-Curie, który prowadzony był bezpośrednio z sąsiadującym obszarem kąpieliska.

Na terenie powiatu żagańskiego w sezonie kąpielowym działał 1 sezonowy basen kąpielowy w Szprotawie oraz baseny stelażowe: w Gozdnicy i w Żaganiu. Identycznie jak w roku ubiegłym funkcjonowały 2 kryte pływalnie: Arena w Żaganiu oraz Pałac Wiechlice w Wiechlicach, funkcjonujące przez cały rok.

Łącznie na basenach sezonowych przeprowadzono 5 kontroli (4 planowane, 1 pozaplanowa). Pobrano 6 próbek wody do celów kąpielowych (4 próbki planowane – 2 próbki z basenu sezonowego w Szprotawie, 2 próbki z basenów stelażowych w Gozdnicy i 2 pozaplanowe – basen stelażowy w Żaganiu). Nie nakładano mandatów karnych.

Na dwóch pływalniach krytych stwierdzono przekroczenia parametru fizykochemicznego tj. chloroform. Po przeprowadzeniu działań naprawczych (płukanie i korekta procesu uzdatniania) przez administratorów obiektów i przesłaniu sprawozdań z badań próbek wody stwierdzających brak przekroczeń wydano oceny jakości wody do celów kąpielowych.

Wydano 1 decyzję w sprawie opłaty z uwagi na przekroczenia parametru bakteriologicznego tj. Pseudomonas aeruginosa w niecce kąpielowej małej na jednym z basenów sezonowych (przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego). Niecka do czasu uzyskania parametrów bakteriologicznych zgodnych z rozporządzeniem była wyłączona z użytkowania. Po przeprowadzeniu działań naprawczych przez administratora obiektu (chlorowanie i dolanie świeżej wody) i przeprowadzeniu badania pod kątem mikrobiologicznym wydano ocenę jakości wody do celów kąpielowych.

Pozostałe próbki wody pobrane do badania do celów kąpielowych w ramach nadzoru sanitarnego spełniały wymagania mikrobiologiczne i fizykochemiczne. Użytkownicy pływalni oraz sezonowych basenów kąpielowych informowani byli o jakości wody do celów kąpielowych na tablicy informacyjnej i na stronie internetowej. Probki wody do badań

pobierane były zgodnie z wymaganiami rozporządzenia w zakresie parametrów oraz punktami pobierania, a harmonogramy pobierania próbek przez administratorów obiektu były uzgadnianie z PPIS w Żaganiu.

4. GOSPODARKA NIECZYSTOŚCIAMI STAŁYMI

Przedstawiciele PPIS w Żaganiu w trakcie przeprowadzanych kontroli zwracali uwagę na właściwe postępowanie w zakresie gospodarki odpadami stałymi komunalnymi oraz niebezpiecznymi, które powstają w obiektach świadczących usługi z naruszeniem ciągłości tkanek tj. salony kosmetyczne czy tatuażu. Wszystkie obiekty posiadały deklaracje lub umowy na odbiór odpadów komunalnych i niebezpiecznych (w przypadku ich wytwarzania) przez uprawnioną firmę. Odpady komunalne wywożone są przez specjalistyczne firmy na składowisko odpadów w Marszowie, natomiast odpady niebezpieczne przekazywane są do miejsca ich unieszkodliwienia. W roku sprawozdawczym wydano 3 opinie: 1 opinię w sprawie zmiany uchwały w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku w Gminie Łłowa, 1 opinia dotycząca zmiany uchwały w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów w zamian za uiszczoną opłatę w Gminie Wymiarki, 1 opinia dotycząca zmiany uchwały Rady Gminy Żagań w zakresie częstotliwości odbierania odpadów komunalnych.

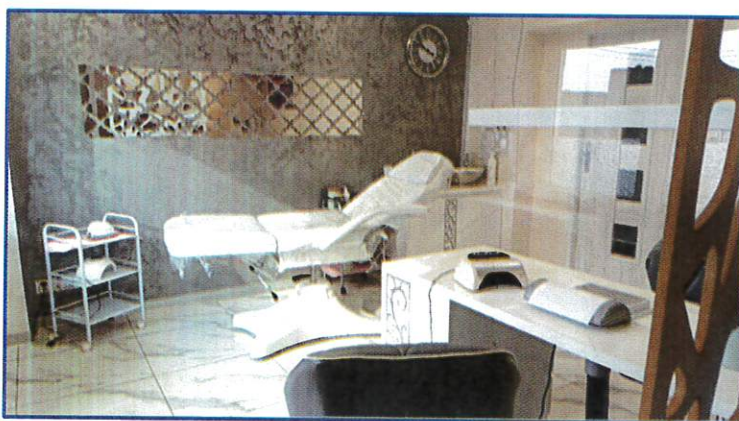
-
- W roku 2025 odnotowano redukcję liczby obiektów użyteczności publicznej z nieprawidłowościami dotyczącymi stanu sanitarno-higienicznego.
 - Mieszkańcy powiatu zaopatrywani są w wodę do spożycia z 23 wodociągów zbiorowego zapatrzenia wodę. Podsumowując prowadzony nadzór sanitarny wody przeznaczonej do spożycia przez PPIS stwierdza się, że jakość wody dostarczanej dla mieszkańców powiatu żagańskiego jest bezpieczna dla zdrowia.
 - W grupach podmiotów zarejestrowanych w ewidencji PIS odnotowano wzrost liczby obiektów tj. zakłady kosmetyczne, fryzjerskie i tatuażu, który związany jest z sukcesywnym tworzeniem się nowych działalności wykonujących usługi głównie z zakresu beauty.
 - W roku sprawozdawczym pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej kontynuowali z roku poprzedniego działania edukacyjno-informacyjne polegające na edukowaniu przedsiębiorców, właścicieli i zarządców budynków, w których wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny o prowadzeniu działań mających na celu zapobieganie namnażaniu bakterii Legionella sp. w instalacji wewnętrznej ciepłej wody oraz przeprowadzaniu badań w celu wykrywania ww. bakterii. Oprócz powyższego przeprowadzono działania edukacyjno-informacyjne w innych obiektach w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego wody do spożycia przez ludzi, utrzymywania odpowiedniego stanu sanitarnego obiektów i otoczenia, zasad właściwego utrzymania i eksploatacji wentylacji, klimatyzacji, informowano o rozszerzeniu i szczegółowym uzupełnieniu procedur - wymagań sanitarno-higienicznych, jakie powinny być spełnione w salonach kosmetycznych o elementy zawierające zasady utrzymania czystości i porządku pomieszczeń, mycia i dezynfekcji narzędzi, postępowania z bielizną oraz postępowania z odpadami; informowano o zakazie stosowania produktów zawierających TPO

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

(difenylofosfinę) z uwagi na potencjalne działanie rakotwórcze.

W sumie przeprowadzono 154 działania edukacyjno-informacyjne.

- W roku 2025 zanotowano 30 zgłoszeń interwencyjnych (w 2024 roku -24), przy czym 2 zgłoszenia były zasadne, 7 - bezzasadnych, 20 przekazano do załatwienia według właściwości, a 1 - zostało wycofane przez osobę zgłaszającą. Problematyka zgłoszeń dotyczyła nieodpowiedniej jakości wody do spożycia w wodociągu i w budynku mieszkalnym, niewłaściwej gospodarki nieczystościami płynnymi, nieodpowiedniego stanu sanitarno – technicznego otoczenia człowieka, budynków mieszkalnych i posesji oraz obiektów użyteczności publicznej, nadmiernego hałasu, uciążliwości odorowych, obecności insektów, szczurów i myszy na posesjach.
- Do problemów wymagających wzmożonego nadzoru i działań w 2026 roku należą:
 - kontynuacja nadzoru nad bezpieczeństwem zdrowotnym wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi z urządzeń wodociągowych na terenie powiatu żagańskiego pod kątem fizyko-chemicznym i bakteriologicznym,
 - kontynuacja nadzoru nad bezpieczeństwem zdrowotnym wody ciepłej w podmiotach leczniczych, pływalniach, obiektach hotelowych i innych obiektach użyteczności publicznej w urządzeniach wytwarzających aerozol wodno-powietrzny pod kątem zdrowotnym związanym z występowaniem bakterii z rodzaju Legionella sp.

Fot. Salon kosmetyczny w Wymiarkach

VI. ZAGROŻENIA WYSTĘPUJĄCE W ŚRODOWISKU PRACY

Sekcja Higieny Pracy Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu żagańskiego rozpoznaje, ocenia i kontroluje zagrożenia zdrowotne występujące w środowisku pracy, sprawuje nadzór nad przestrzeganiem przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w zakładach pracy w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiska pracy (czynników fizycznych, chemicznych, biologicznych, rakotwórczych, mutagennych i reprotoksycznych) oraz zapobiegania powstawania chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy.

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

Przedmiotem działań sekcji Higieny Pracy w 2025 r. były zagadnienia związane między innymi:

- z bieżącym nadzorem sanitarnym zakładów pracy, utrzymaniem należytego stanu sanitarno-higienicznego zakładów pracy, a zwłaszcza ochroną pracowników narażonych na działanie substancji, ich mieszanin lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym oraz reprotoksycznym w środowisku pracy,
- z nadzorem nad przestrzeganiem przepisów przez producentów, importerów, osoby wprowadzające do obrotu, stosujące lub eksportujące substancje chemiczne, ich mieszaniny,
- z nadzorem nad przestrzeganiem przepisów przez podmioty wprowadzające do obrotu prekursory kategorii 2 i 3,
- z nadzorem nad zakazem wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych,
- z nadzorem nad przestrzeganiem przepisów dotyczących wprowadzania do obrotu, udostępniania produktów biobójczych i kosmetycznych,
- z prowadzeniem postępowań administracyjnych w sprawie chorób zawodowych, wydawaniem decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej lub decyzji o braku podstaw do jej stwierdzenia,
- ze współpracą z inspekcjami i instytucjami działającymi w podobnym zakresie,
- z uczestnictwem w projekcie REACH – REF – 13 dotyczącym obowiązków związanych ze sprzedażą produktów przez Internet,
- z uczestnictwem w projekcie BEF – 3 dotyczącym kontroli charakterystyki produktu biobójczego i powiązanych informacji na etykietach produktów biobójczych,
- z nadzorem nad warunkami pracy podczas zabezpieczania/usuwania wyrobów zawierających azbest,
- z udzielaniem porad i informacji w zakresie narażenia na radon w pomieszczeniach oraz zawiązanych z narażeniem na radon zagrożeń dla zdrowia
- z prowadzeniem promocji zdrowia w zakładach pracy na terenie powiatu żagańskiego.

Podczas każdej przeprowadzonej kontroli sanitarnej informowano pracodawców o całkowitym zakazie palenia tytoniu w miejscu pracy.

W roku 2025 prowadzono działania mające na celu podniesienie świadomości pracodawców i pracowników w zakresie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy i ochrony zdrowia zatrudnionych.

Działania edukacyjno – informacyjne dotyczyły następujących obszarów:

- badania profilaktyczne pracowników, m.in.: prawidłowe wypełnianie skierowań na badania profilaktyczne, w szczególności w zakresie uwzględnienia wszystkich czynników szkodliwych i uciążliwych występujących na stanowisku pracy;
- badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, m.in. częstotliwość wykonywania badań i pomiarów, konieczność informowania pracowników o wynikach badań i pomiarów;
- choroby zawodowe, m.in. procedura zgłoszenia podejrzenia choroby zawodowej;

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

- narażenie pracowników na substancje reprotoksyczne m.in. sporządzenie rejestru prac i pracowników, identyfikacja substancji reprotoksycznych w miejscu pracy, przeprowadzanie badań i pomiarów środowiskowych;
- szkodliwe czynniki biologiczne, m.in. proponowanie pracownikom szczepień ochronnych.

W 2025 r. zaplanowano 123 kontrole w obiektach nadzorowanych. Łącznie przeprowadzono 160 kontroli sanitarnych, wydano 34 decyzje administracyjne merytoryczne, 4 decyzje w sprawie chorób zawodowych oraz 33 decyzje w sprawie opłaty za wykonane czynności kontrolne. Nałożono 1 mandat karny na kwotę 500 zł za nieprzestrzeganie zakazu palenia tytoniu w miejscu pracy, wydano 1 postanowienie o nałożeniu grzywny oraz 1 tytuł wykonawczy na kwotę 2500 zł w celu przymuszenia do wykonania zarządzeń decyzji administracyjnej.

Z zakresu higieny pracy: wykonano 84 kontrole z 89 zaplanowanych. Przeprowadzono 37 kontroli pozaplanowych.

Z zakresu nadzoru nad chemikaliami: wykonano 32 kontrole z 34 zaplanowanych. Przeprowadzono 7 kontroli pozaplanowych.

1. NADZÓR BIEŻĄCY NAD ZAKŁADAMI PRACY

W roku sprawozdawczym 2025 w ewidencji nadzorowanych obiektów w sekcji Higieny Pracy w Powiatowej Stacji Sanitarnej – Epidemiologicznej w Żaganiu znajdowało się 180 zakładów, w których pracę wykonywało 6264 pracowników.

Najwięcej pracowników zatrudnionych jest w zakładach metalurgicznych, zakładach produkujących wyroby betonowe, zakładach zajmujących się produkcją wyrobów tekstylnych, pakowaniem oraz logistyką. Znaczna część pracowników jest zatrudniona w produkcji spożywczej (piekarnie, cukiernie, masarnie). Najmniej pracowników zatrudnionych jest w branży produkcji drzewnej (produkcja mebli, tartaki).

W 2025 r. przeprowadzono 157 kontroli sanitarnych w 121 obiektach.

Ogółem wydano 34 decyzje administracyjne, w tym 25 decyzji na poprawę warunków pracy, wydano 33 decyzje w sprawie opłaty za czynności kontrolne na kwotę 6750 zł.

Nałożono łącznie 261 nakazów m.in:

- 25 nakazów dotyczących niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń pracy tj. złego stanu ścian i sufitów, posadzek w halach produkcyjnych, w warsztatach, braku wentylacji,
- 56 nakazów dotyczących niewłaściwego stanu pomieszczeń sanitarnohigienicznych m.in. złego stanu ścian, sufitów i podłóg,
- 5 nakazów dotyczących braku właściwego wyposażenia pomieszczeń sanitarnohigienicznych,
- 23 nakazy dotyczące braku aktualnych wyników badań i pomiarów na stanowiskach pracy,
- 5 nakazów dotyczących braku lub nieprawidłowej oceny ryzyka zawodowego,
- 8 nakazów w zakresie czynników biologicznych,
- 5 nakazów dotyczących braku lub niewłaściwie prowadzonego rejestru czynników szkodliwych,
- 3 nakazy dotyczące braku lub niewłaściwie prowadzonych kart badań i pomiarów,
- 3 nakazy dotyczące niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego innych pomieszczeń i ciągów komunikacyjnych,
- 91 nakazów w zakresie czynników rakotwórczych lub mutagennych,

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

- 4 nakazy w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin,
- 7 nakazów w zakresie nieprawidłowego oświetlenia stanowisk pracy,
- 5 nakazów w zakresie braku lub nieprawidłowych stanowiskowych instrukcji bhp,
- 3 nakazy dotyczące zapewnienia ogrzewania.

W roku sprawozdawczym 2025 w 16 zakładach stwierdzono przekroczenia NDN hałasu. Stwierdzono przekroczenie stężenia zapylenia (pył drewna) w jednym zakładzie pracy oraz przekroczenie stężenia frakcji respirabilnej manganu i jego związków nieorganicznych w 1 zakładzie pracy. W przypadku manganu udało się uzyskać parametry zgodne z normą higieniczną w wyniku czego poprawiono warunki pracy 8 pracownikom.

W roku 2025 otrzymano 6 zgłoszeń interwencyjnych m.in. dotyczących złych warunków pracy oraz nieprzestrzegania zakazu palenia tytoniu, z czego 1 było zasadne.

2. NADZÓR NAD SZKODLIWYMI CZYNNIKAMI BIOLOGICZNYMI, RAKOTWÓRCZYMI, MUTAGENNYMI ORAZ REPROTOKSYCZNYMI W ŚRODOWISKU PRACY

W ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu żagańskiego znajduje się 55 zakładów pracy, w których występują szkodliwe czynniki biologiczne. W roku sprawozdawczym skontrolowano 26 zakładów pracy, w których narażonych na występowanie szkodliwych czynników biologicznych ogółem było 602 pracowników. W zakresie czynników biologicznych wydano 2 decyzje administracyjne nakładające obowiązek opracowania stosownej dokumentacji.

W Powiatowej Stacji Sanitarnej – Epidemiologicznej w Żaganie w ewidencji sekcji Higieny Pracy znajduje się 41 zakładów, w których pracownicy narażeni są na występowanie w środowisku pracy szkodliwych czynników rakotwórczych, mutagennych oraz reprotoksycznych.

W roku 2025 skontrolowano 32 zakłady pracy, w których ogółem narażonych na czynniki rakotwórcze było 480 pracowników. Wydano 17 decyzji administracyjnych zawierających łącznie 91 nakazów.

Kontrolą objęto 1 firmę zajmującą się usuwaniem i zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

3. BIEŻĄCY NADZÓR SANITARNY W OBSZARZE CHEMIKALIÓW

Nadzór sanitarny nad chemikaliami obejmuje kontrole produktów biobójczych, kosmetycznych, substancji i mieszanin chemicznych, detergentów, prekursorów narkotyków kat. 2 i 3, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych.

Na nadzorowanym terenie powiatu żagańskiego występuje 57 zakładów pracy wprowadzających do obrotu substancje w postaci własnej lub jako składniki w mieszaninach oraz stosujące substancje chemiczne i ich mieszaniny, w tym: 1 producent, 16 dystrybutorów oraz 40 zakładów stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny.

Pracownicy sekcji Higieny Pracy w roku 2025 wzięli udział w projekcie REF – 13, dotyczącym obowiązków związanych ze sprzedażą produktów przez Internet oraz w projekcie BEF – 3 dotyczącym kontroli charakterystyki produktu biobójczego i powiązanych informacji na etykietach produktów biobójczych.

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

Według ewidencji PSSE w Żaganiu wprowadzających do obrotu prekursorsy kategorii 3 jest 6 obiektów handlowych. Nie stwierdzono natomiast na terenie powiatu podmiotów wprowadzających do obrotu prekursorsy kategorii 2.

Przeprowadzono 13 kontroli w zakresie udostępniania produktów biobójczych. Nie wydano decyzji w zakresie produktów biobójczych.

W roku 2025 przeprowadzono kontrole akcyjne związane z objęciem wzmożonym nadzorem tatuaze z henny, rodentycydy i insektycydy, produkty biobójcze do drewna.

Dodatkowym zadaniem w zakresie substancji i mieszczanin chemicznych było przeprowadzanie kontroli w zakresie produkcji, importu lub obrotu substancjami i ich mieszaninami w zastosowaniach budowlanych.

Na terenie powiatu żagańskiego nie ma producentów produktów kosmetycznych. W roku sprawozdawczym w zakresie kosmetyków przeprowadzono 8 kontroli sanitarnych w zakresie składu produktów oraz ich oznakowania. Pobrano 3 próbki do badań mikrobiologicznych. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

W 2025 r. na terenie powiatu żagańskiego nie przeprowadzono kontroli sanitarnej w zakresie wprowadzania do obrotu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żaganiu w roku sprawozdawczym nie otrzymał informacji o podmiotach, w przypadku których zachodziłoby podejrzenie wytwarzania lub wprowadzania do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych.

W roku 2025 nie odnotowano zgłoszeń przypadków podejrzenia zatruc/zgonów środkami zastępczymi. W nadzorowanych zakładach pracy w ewidencji brak jest przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie wytwarzania, przetwarzania, przywozu, wywozu, wewnątrzwspólnotowej dostawy lub wewnątrzwspólnotowego nabycia oraz wprowadzania do obrotu nowych substancji psychoaktywnych.

4. CHOROBY ZAWODOWE

W roku 2025 wydano 2 decyzje administracyjne o stwierdzeniu choroby zawodowej (1 decyzję – zespół cieśni w obrębie nadgarstka, 1 decyzję - przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat: niedowład mięśni wewnętrznych krtani z wrzecionowatą niedomykalnością fonacyjną, głęśni i trwałą dysfonią) oraz 2 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

Na podstawie prowadzonego nadzoru nad warunkami pracy w 2025 r. polegającym między innymi na ocenie, identyfikacji zagrożeń występujących na stanowiskach pracy, wykonywaniu pomiarów, badań stężeń i natężeń czynników szkodliwych w środowisku pracy oraz podejmowaniu działań mających na celu minimalizację niekorzystnego wpływu wymienionych czynników na zdrowie pracujących można stwierdzić, że wśród pracodawców i pracowników zwiększyła się świadomość zagrożeń występujących na stanowiskach pracy oraz znajomość praw i obowiązków.

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

Właściciele zakładów pracy wyposażają pracowników w odpowiednią odzież roboczą i ochronną dostosowaną do wymaganych warunków pracy oraz zabezpieczają pracowników w indywidualne środki ochrony słuchu.

Zwiększona została świadomość pracodawców w zakresie narażenia pracowników na substancje/mieszanki chemiczne stosowane w środowisku pracy, a także w zakresie narażenia na substancje/mieszanki chemiczne lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym, mutagennym oraz reprotoksycznym.

Pracodawcy sukcesywnie realizują zarządzenia wynikające z nałożonych decyzji administracyjnych, co wpływa na poprawę warunków pracy oraz warunków higienicznosanitarnych. Osoby udostępniające na rynku produkty biobójcze oraz kosmetyczne zyskali większą wiedzę dotyczącą wymagań prawnych, jakie muszą spełnić oferowane przez nich produkty.

W roku 2026 prowadzone będą w szczególności działania kontrolne oraz informacyjne w zakresie warunków pracy i oceny narażenia zawodowego pracowników narażonych na substancje reprotoksyczne oraz inne czynniki szkodliwe i uciążliwe w środowisku pracy.

Fot. Szatnia i sala konferencyjna w Hermes Fulfilment Sp. z o. o. w Koninie Żagańskim

VII. OCENA STANU SANITARNO- HIGIENICZNEGO PLACÓWEK OŚWIATOWO- WYCHOWAWCZYCH

Działalność państwowej inspekcji sanitarnej w zakresie sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży ma na celu zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, pobytu dzieci i młodzieży w placówkach oświatowo-wychowawczych oraz letniego i zimowego wypoczynku.

W szczególności Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żaganiu sprawuje nadzór nad placówkami oświatowo-wychowawczymi i miejscami wypoczynku dzieci i młodzieży zgodnie przepisami oraz obowiązującymi normami w zakresie:

- stanu sanitarno-higienicznego szkół i placówek oświatowo-wychowawczych,
- oceny bezpiecznych i higienicznych warunków pracy ucznia w pomieszczeniach szkolnych,
- wyposażenia pomieszczeń w odpowiednie meble i sprzęt,

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

- realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych chemicznych i ich mieszanin w pracowniach chemicznych,
- bezpieczeństwa i higieny w czasie prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w salach gimnastycznych, na boiskach szkolnych, na placach zabaw,
- stanu sanitarno-higienicznego gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej w szkołach,
- przebiegu miejsc wypoczynku letniego i zimowego dzieci i młodzieży.

W 2025r. Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży na terenie powiatu żagańskiego nadzorem sanitarnym objęła 86 obiektów stałych (w 2024 r. - 90) oraz 15 turnusów letniego i zimowego wypoczynku (w 2024 r. - 16). Przeprowadzono 133 kontrole bieżącego stanu sanitarno-higienicznego (w 2024 r. - 126).

LP.	Rodzaj placówki	Liczba placówek funkcjonujących	
		w 2024 r.	w 2025 r.
1.	żłobki/klub dziecięcy	10/1	11/1
2.	przedszkola	16	17
3.	szkoły podstawowe	29	26
4.	Szkoła branżowa I i II stopnia	1	1
5.	zespoły szkół: przedszkola, szkoły podstawowe, szkoły ponadpodstawowe	10	10
6.	gabiny profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej	30	30
7.	placówki wsparcia dziennego	7	7
8.	szkoły muzyczne	2	2
9.	placówka z pobytem całodobowym	5	5
10.	inne	2	1
11.	Poradnie psychologiczno-pedagogiczne	2	2
12.	Szkoły policealne	1	1
13.	Szkoły kształcenia ustawicznego	2	2

Na terenie powiatu żagańskiego w 2025 roku powstały:

- Miejski Żłobek „Chatka Dinusia” w Szprotawie (oddano do użytku nowy obiekt),
- Przedszkole w Brzeźnicy (przeniesiono do nowego obiektu),
- Przedszkole w Lesznie Górnym (po generalnym remoncie).

Zlikwidowane lub wyłączone z użytku w roku 2025 zostały:

- Zespół Szkolno- Przedszkolny w Bożnowie tj. likwidacji uległa Szkoła Podstawowa w Bożnowie- brak naboru uczniów,
- Żłobek „Świat Malucha” w Szprotawie- zakończenie prowadzenia działalności,
- Filia Przedszkola przy ul. Piłsudskiego 16 w Żaganiu, wchodząca w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego Nr 5 w Żaganiu- zakończenie działalności w tym budynku.
- Oddział Przedszkola Nr 2 w Szprotawie przy ul. Sobieskiego 58, Szprotawa- zakończenie działalności w tym budynku.

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

W minionym roku na terenie powiatu żagańskiego zorganizowano łącznie 15 (w 2024 r.-16)- miejsc wypoczynku letniego i zimowego dla 430 (2024 r.-667) osób, w których przeprowadzono 17 kontroli.

Zamieszczano informacje na stronie PSSE w Żaganiu oraz Facebook odnośnie przygotowań szkół do nowego roku szkolnego, informacje z zimowego i letniego wypoczynku dzieci, ważenia plecaków w placówkach, dostosowania mebli do zasad ergonomii.

W placówkach prowadzono wspólnie z dyrektorami działania edukacyjno-informacyjne dotyczące noszenia przeciążonych plecaków przez uczniów.

Kontrolowano przestrzeganie ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych w placówkach. Dyrektorzy szkół brali udział w realizacji programów: „Szkłanka Mleka”, „Owoce i Warzywa” oraz programów edukacyjno-profilaktycznych.

1. OCENA STANU SANITARNO-TECHNICZNEGO W PLACÓWKACH OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH

W 2025 roku przeprowadzono 133 kontrole sanitarne wydano łącznie 24 decyzje administracyjne merytoryczne, w tym: 9 nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości, 13 decyzji prolongujących terminy wykonania nakazów zmieniających termin wykonania, 2 decyzje zatwierdzające. Wyegzekwowano ogółem 10 decyzji, w tym 8 z lat ubiegłych. Wydano łącznie 9 decyzji płatniczych, mandatów karnych nie nakładano.

W trakcie przeprowadzonych kontroli sanitarnych placówek oświatowo-wychowawczych stwierdzono nieprawidłowości sanitarno-higieniczne, w związku z tym wydano 9 decyzji administracyjnych, które nakładały obowiązek zapewnienia:

- właściwego natężenia oświetlenia w 2 szkołach podstawowych;
- odpowiedniego stanu sanitarno- technicznego nawierzchni boiska szkolnego;
- dostępu do bieżącej ciepłej wody przy umywalkach w sanitariatach;
- należytego stanu sanitarno- technicznego nawierzchni dróg dojścia do budynku sali gimnastycznej.

W wyniku wydanych decyzji administracyjnych i prowadzonych kontroli sanitarnych poprawę stanu sanitarno-technicznego stwierdzono w następujących placówkach (10):

- w dwóch żłobkach zapewniono osłony na grzejniki,
- w żłobku miejskim oraz przedszkolu miejskim zapewniono przegrody w sanitariatach dla dzieci,
- w szkole podstawowej zapewniono odpowiednie oświetlenie w salach dydaktycznych,
- w szkole podstawowej doprowadzono do należytego stanu sanitarno-higienicznego powierzchnię sufitu, a także powierzchnię ścian po prawej i lewej stronie od wejścia do sali gimnastycznej,
- w szkole podstawowej doprowadzono do należytego stanu sanitarno- higienicznego nawierzchnię chodnika prowadzącego do budynku szkoły,
- w dwóch szkołach podstawowych zapewniono wentylację, odpowiednio w 4 oraz 13 pomieszczeniach do nauki,
- w jednym zespole szkół doprowadzono do należytego stanu sanitarno- technicznego nawierzchnię chodnika znajdującego się przed budynkiem sali gimnastycznej.

Stan sanitarny sal gimnastycznych i boisk sportowych:

Oceną sanitarną objęto 31 placówek tj. 22 szkół samodzielnych podstawowych, 9 zespołów szkół. Skontrolowano 9 sal gimnastycznych, 7 hal sportowych, 9 sal rekreacyjno-zastępczych oraz 23 szkolne boiska sportowe (1 placówka nie posiada infrastruktury do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego). W wyniku kontroli stanu sanitarnego sal i boisk wydano 1 decyzję administracyjną na zapewnienie odpowiedniego stanu sanitarno- technicznego nawierzchni boiska szkolnego w szkole podstawowej.

Stan sanitarny piaskownic i placów zabaw

W ramach kontroli bieżących skontrolowano ogółem 14 placów zabaw w przedszkolach samodzielnych oraz 3 place zabaw w przedszkolach wchodzących w skład zespołów, w 9 żłobkach i 1 klubie dziecięcym, a także w 20 szkołach podstawowych funkcjonujących samodzielnie i w 2 szkołach podstawowych będących w zespołach. Jednym z elementów kontroli przeprowadzanej w ramach bieżącego nadzoru było sprawdzenie, czy w piaskownicach wymieniony został piasek przynajmniej raz w okresie letnim oraz, czy został on odpowiednio zabezpieczony przed zanieczyszczeniami pochodzenia zwierzęcego. Skontrolowano 4 piaskownice w żłobkach, 12 w samodzielnych przedszkolach oraz w 2 przedszkolach wchodzących w skład zespołów. Ponadto skontrolowano piaskownice w 5 szkołach podstawowych samodzielnych i 2 szkołach podstawowych wchodzących w skład zespołów.

Podczas kontroli stwierdzono, że stan bieżącej czystości i porządku w placówkach nie budził zastrzeżeń. Kontrole na placach rekreacyjnych prowadzono w celu zapewnienia właściwego stanu sanitarno-higienicznego oraz zapobiegania szerzeniu się chorób pasożytniczych.

2. OCENA HIGIENY PRACY UCZNIÓW I DZIECI

2.1. Stan sanitarny pracowni chemicznych

W czasie prowadzonych kontroli dokonywano oceny realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w placówkach posiadających pracownie chemiczne. Na terenie powiatu żagańskiego wśród skontrolowanych szkół w tym zakresie (31), 9 z nich posiada gabinety chemiczne, w których stosowane są niebezpieczne substancje i preparaty chemiczne. Jest to 7 szkół podstawowych funkcjonujących samodzielnie i 2 szkoły wchodzące w skład zespołów. Zarówno w 2024 r. jak i w 2025 roku nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

W pracowniach chemicznych oraz w ich zapleczach zapewniono dostęp do bieżącej wody. W pracowniach znajdowały się aktualne spisy posiadanych substancji chemicznych oraz karty charakterystyki. Preparaty chemiczne są prawidłowo przechowywane w wydzielonych zamykanych szafach i prawidłowo oznakowane. Wszystkie gabinety chemiczne wyposażone są w apteczki do udzielania I pomocy. W widocznych miejscach umieszczano regulaminy pracowni.

2.2. Stan sanitarny pracowni komputerowych

Dokonano oceny warunków sanitarno-higienicznych w 29 (2024 r. - 31) pracowniach informatycznych, tj.: w 22 pracowniach w placówkach samodzielnych podstawowych (2024 r. - 21), w 5 pracowniach w szkołach wchodzących w skład zespołów (2024 r. - 7), oraz 2 pracowni w Specjalnych Ośrodkach Szkolno-Wychowawczych.

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

W roku sprawozdawczym nie stwierdzono nieprawidłowości w pracowniach informatycznych.

2.3. Ocena higieniczna planów lekcji

Ocenię pod względem higienicznej oceny rozkładów zajęć lekcyjnych poddano 22 placówki w 264 oddziałach. Nieprawidłowości stwierdzono w 51 oddziałach w 17 placówkach.

Nieprawidłowości głównie wynikały z nierównomiernego rozłożenia zajęć lekcyjnych w poszczególnych dniach tygodnia. Główną przyczyną tej sytuacji wg wyjaśnień dyrektorów szkół były: dojazdy uczniów i nauczycieli do szkół oraz zatrudnianie pedagogów w kilku placówkach jednocześnie.

2.4. Dostosowanie mebli do wymagań ergonomii

Prowadzono ocenę dostosowania ławek, stolików i krzeseł do wzrostu 1438 uczniów (2024 r.-1196) w 34 placówkach oświatowo-wychowawczych (2024 r.-31). W placówkach szkolnych sukcesywnie dokonuje się zakupu nowych mebli i sprzętu dla dzieci oraz prowadzona jest na bieżąco wymiana, bądź odnowa blatów ławek.

2.5. Ocena oświetlenia elektrycznego w pomieszczeniach

W roku 2025 przeprowadzono pomiary natężenia elektrycznego na stanowiskach pracy ucznia i nauczyciela. Ocenie poddano 1 szkołę wiejską oraz 1 szkołę miejską. Ogółem skontrolowano 24 pomieszczeń (12 sal dydaktycznych oraz 12 sal zabaw oddziału przedszkolnego), w których wykonano ogółem 209 badań w polu zadań (tj.: na 137 ławkach, 48 stolikach, 24 biurkach), tym samym wykonano 624 oznaczenia fizyczne.

W polu bezpośredniego otoczenia wykonano 12 badań i 38 oznaczeń.

W wyniku dokonanych pomiarów oświetlenia elektrycznego niewłaściwe natężenie oświetlenia elektrycznego stwierdzono w 2 placówkach - wydane zostały decyzje administracyjne. W wyniku dokonanych pomiarów oświetlenia elektrycznego nieprawidłowości stwierdzono w 6 pomieszczeniach dydaktycznych na miejscu pracy ucznia oraz nauczyciela oraz w 5 salach zabaw oddziałów przedszkolnych na stanowiskach pracy dziecka i nauczyciela, w tym w 1 sali w polu bezpośredniego otoczenia.

2.6. Ocena obciążenia układu kostno-mięśniowego uczniów tornistrami/plecakami

Tabela. Ocena obciążenia uczniów plecakami/tornistrami uczniów klas I-VIII

Rodzaj szkoły	Ogólna liczba zważonych plecaków/tornistrów	Nadmiernie przeciążone plecaki/tornistry przy 10% masy ciała ucznia		Nadmiernie przeciążone plecaki/tornistry przy 15% masy ciała ucznia	
		liczba nadmiernie przeciążonych plecaków/tornistrów	udział procentowy	liczba nadmiernie przeciążonych plecaków/tornistrów	udział procentowy
Szkoła miejska	280	134	48%	30	11%
Szkoła wiejska	174	37	21%	4	2%
Ogółem	454	171	38%	34	7%

W związku ze stwierdzonymi przeciążeniami, informowano uczniów o konsekwencjach nadmiernego obciążenia układu kostno-mięśniowego oraz działaniach mających na celu ich zapobieganie. Zobowiązano dyrekcje szkół do przekazania ocen uczniom oraz rodzicom, ponadto zamieszczono analizę na stronie PSSE w Żaganiu.

3. OPIEKA MEDYCZNA NAD UCZNIAMI W SZKOŁACH

Na terenie powiatu funkcjonuje 30 gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej placówkach oświatowo-wychowawczych. W 22 szkołach podstawowych funkcjonujących samodzielnie 17 gabinetów pozostaje do dyspozycji jednej szkoły, 4 gabinety zostały zapewnione w pomieszczeniach zastępczych, a 1 gabinet poza terenem placówki. W skontrolowanych zespołach 3 placówki zapewniają gabinet do dyspozycji jednej szkoły, natomiast 1 gabinet znajduje się poza terenem placówki.

W 2025 roku skontrolowano 9 gabinetów (2024 r.-10). We wszystkich placówkach stan sanitarno-higieniczny, techniczny oraz wyposażenie nie budziło zastrzeżeń. Wszystkie gabinety wyposażone są w umywalki do mycia rąk z doprowadzoną bieżącą ciepłą i zimną wodą, przy umywalkach znajdują się środki myjące i dezynfekujące.

W szkołach podstawowych prowadzona była fluoryzacja. W ramach profilaktyki, pielęgniarce objęły uczniów przeglądami higienicznymi oraz realizowały programy zdrowotne. W 2025 roku zgłoszono 3 przypadki wystąpienia wszawicy jako zgłoszenie interwencyjne. Dyrektorzy szkół wraz z personelem medycznym i pedagogicznym podejmowali działania profilaktyczne mające na celu eliminowanie zachorowań i zaniedbań higienicznych.

4. ZGŁOSZENIA INTERWENCYJNE

W 2025 roku rozpatrzono 7 zgłoszeń interwencyjnych w tym 1 anonimowe dotyczyło palenia papierosów na terenie szkoły ponadpodstawowej. Pozostałe 6 zgłoszeń interwencyjnych imiennych dotyczyło przedszkoli (4) oraz szkół podstawowych (2). Zgłoszenia zasadne dotyczyły: brzydkiego zapachu w sali zabaw 5-latków, wszawicy w grupie 6- latków (2), w grupie Leśne Skrzaty i w klasie VIIa. Zgłoszenie dotyczące ogólnego złego stanu placówki oraz niestrzeżonych zwierząt na korytarzu w szkole uznano za bezzasadne.

Na terenie powiatu żagańskiego w 2025 r. oceniono stan sanitarno-higieniczny w 66 starych placówkach oświatowo-wychowawczych, w 9 gabinetach profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej oraz w 15 miejscach zimowego i letniego wypoczynku.

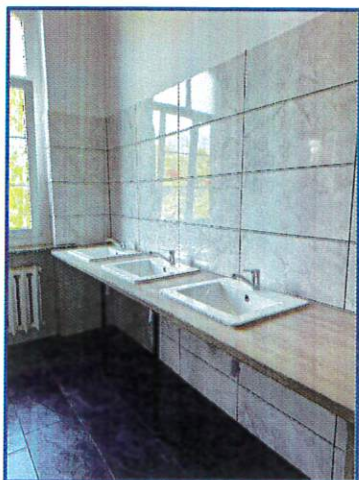
Sytuacja dotycząca warunków sanitarno-technicznych w placówkach nauczania i wychowania z roku na rok poprawia się, prowadzone są remonty budynków szkolnych i przedszkolnych oraz powstają nowe obiekty.

W skontrolowanych placówkach uczniowie mają zapewnione indywidualne szafki, w których mają możliwość pozostawiania przyborów szkolnych, zeszytów i książek (23 placówki), natomiast 3 placówki zapewniły indywidualne półki w klasach dydaktycznych.

W 2025 r. pracownicy sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży prowadzili działania edukacyjno-informacyjne dotyczące dostosowania mebli do warunków antropometrycznych uczniów i przedszkolaków; zasad prawidłowej higieny rąk. Ponadto pozostawiano w placówkach ulotki w zakresie: profilaktyki wad postawy: ergonomii stanowisk pracy, właściwego doboru tornistra; o wszawicy, źródłkach wody, planie lekcji, higienie rąk, myciu zabawek, wentylacji, oświetleniu, bakterii Legionella sp., ciepłej wodzie, bezpiecznych wakacjach i feriach oraz informację dot. zakazu palenia -co to są e-papierosy.

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

W roku 2026 uwagi będzie wymagało sprawowanie nadzoru nad warunkami higieniczno-sanitarnymi w placówkach oświatowo-wychowawczych, w żłobkach i klubach dziecięcych, w miejscach rekreacji i wypoczynku dzieci, młodzieży oraz nadzór nad gabinetami profilaktyki zdrowotnej i świetlicami.

Fot. Sanitariat w Zespole Szkół Technicznych i Branżowych w Szprotawie po remoncie

Fot. Budowa nowej hali sportowej przy Szkole Podstawowej w Gościeszowicach

VIII. DZIAŁALNOŚĆ W RAMACH NADZORU ZAPOBIEGAWCZEGO

Nadzór Zapobiegawczy sprawowany przez Państwową Inspekcję Sanitarną poprzedza działania bieżącego nadzoru sanitarnego i ma na celu wyegzekwowanie spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych przy realizacji inwestycji na każdym jej etapie, tj. planowania, projektowania oraz wykonania.

Na szczeblu powiatowym działania te obejmują:

- 1) uzgadnianie w zakresie wymagań higieny środowiska i ustalanie środowiskowych uwarunkowań dla przedsięwzięć;
- 2) wydawanie opinii o konieczności wykonania raportu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i jego zakresu;
- 3) uzgadnianie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczących budowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych;
- 4) kontrole w trakcie realizacji obiektów budowlanych;
- 5) uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych;
- 6) wydawanie opinii co do zgodności z warunkami sanitarnymi określonymi przepisami Unii Europejskiej przedsięwzięć i realizowanych inwestycji;
- 7) inicjowanie przedsięwzięć w dziedzinie zapobiegania negatywnym wpływom czynników i zjawisk fizycznych, chemicznych i biologicznych na zdrowie ludzi.

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

W 2025 r. w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego ogółem zajęto stanowisko w 501 sprawach, w tym wydano 23 opinie negatywne.

W ramach powyższych działań odpowiednio dokonano, zajęto lub wydano:

- 10 opinii dotyczących dokumentacji projektowej, w tym 2 opinie negatywne,
- zaopiniowano 4 projekty planów ogólnych oraz 11 projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w tym wydano 6 opinii negatywnych.
- 14 uzgodnień zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko, w tym 6 uzgodnień dla planów ogólnych oraz 5 uzgodnień dla projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wydano 3 opinie o niezajmowaniu stanowiska dla miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
- 57 opinii w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w 14 opiniach wniesiono o ustalenie tego obowiązku,
- 9 opinii dotyczących inwestycji przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, w tym 4 opinie negatywne,
- 58 postanowień w tym 45 postanowień pozytywnych i 11 postanowień negatywnych dotyczyły one uzgodnień projektów decyzji o warunków zabudowy oraz lokalizacji inwestycji celu publicznego. 1 postanowienie dotyczące omyłki pisarskiej oraz 1 na wniosek strony o milczącym załatwieniu sprawy.
- 282 stanowiska w formie milczącej zgody (265 odnośnie uzgodnień projektów decyzji o warunkach zabudowy i 17 odnośnie zawiadomień o zakończeniu budowy).
- nie wydano opinii dotyczących odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W związku ze sprawowaniem zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w 2025 r. uczestniczono w 33 kontrolach obiektów przed przystąpieniem do ich użytkowania. Wydano 2 opinie z zastrzeżeniami. Dokonano 8 kontroli będących współudziałem w oględzinach przeprowadzonych z pracownikami sekcji Bezpieczeństwa Żywności, związanych głównie z przeznaczeniem lokali na działalność gospodarczą o różnych profilach.

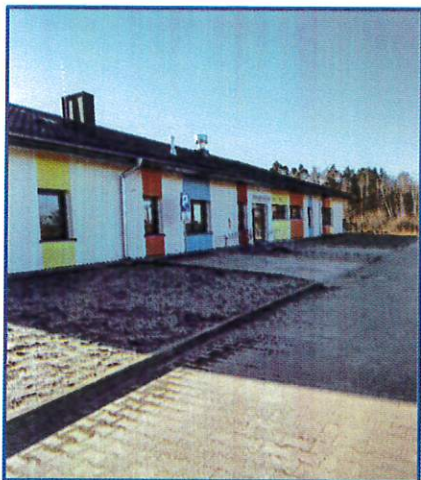
Ilość odbiorów wynika z liczby decyzji o pozwoleniu na budowę wydawanych przez organy budowlane delegujących organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej do uczestnictwa w odbiorach poprzez narzucenie Inwestorom obowiązku uzyskania pozwolenia na użytkowanie.

W opiniowanej dokumentacji występują nieprawidłowości dotyczące wymagań higienicznych i zdrowotnych, pomimo stosowania coraz lepszych rozwiązań technicznych i technologicznych. W związku z tym, wydawane opinie zawierały wytyczne oraz zalecenia, jakie należy uwzględnić przy realizacji nowych obiektów budowlanych pod względem higienicznosanitarnym.

Inwestorzy sukcesywnie stosują się do ewentualnych zaleceń sanitarnych. Realizacja zadań odbywa się rzetelnie i terminowo.

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

W związku ze znaczącymi zmianami w systemie planowania przestrzennego w Polsce, nastąpił nieporównywalnie większy w stosunku do minionych lat wzrost wpływających wniosków do organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej w obszarze zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

Fot.. Budowa Przedszkola w Brzeźnicy

IX. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE PROMOCJI ZDROWIA

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żaganiu inicjuje, koordynuje i nadzoruje działalność oświatowo – zdrowotną w celu ukształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych, a w szczególności:

- wytycza kierunki przedsięwzięć zmierzające do zaznajamiania społeczeństwa z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia;
- popularyzuje zasady higieny racjonalnego żywienia;
- pobudza aktywność społeczną do działań na rzecz własnego zdrowia;
- ocenia działalność oświatowo – zdrowotną prowadzoną przez szkoły i inne placówki oświatowo – wychowawcze.

Działania podejmowane w 2025 roku wynikały z:

- ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej;
- Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025;
- zaleceń Ministerstwa Zdrowia oraz Światowej Organizacji Zdrowia.

Partnerami podczas realizacji zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Żaganiu były organizacje i instytucje:

- Główny Inspektor Sanitarny;
- Ministerstwo Zdrowia;
- Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gorzowie Wlkp.;
- Starostwo Powiatowe w Żaganiu;
- Komenda Powiatowa Policji w Żaganiu;
- Powiatowa Straż Pożarna w Żaganiu;

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

- Urzędy Miast i Gmin powiatu żagańskiego;
- Placówki oświatowe z terenu powiat żagańskiego, w tym przedszkola, szkoły podstawowe oraz ponadpodstawowe, Specjalne Ośrodki Szkolno - Wychowawcze;
- Krajowe Centrum ds. AIDS
- Placówki zdrowia
- Żagański Pałac Kultury;
- lokalne media.

Główne obszary działania:

1. Profilaktyka uzależnień.
2. Profilaktyka nadwagi i otyłości.
3. Profilaktyka chorób nowotworowych.
4. Profilaktyka chorób zakaźnych.
5. Profilaktyka zdrowego stylu życia w tym higieny.

Działania realizowane były w ramach interwencji programowych, tj. programy profilaktyczne i nieprogramowych tzn. obejmujących różne przedsięwzięcia, akcje, działania promujące zdrowie.

W ramach koordynacji i monitorowania programów prozdrowotnych przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Żaganiu w 2025r., pracownicy Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej przeprowadzili 109 wizytacji w placówkach oświatowych, 163 narady, 84 działania edukacyjne - wykłady, prelekcje, pogadanki, instruktaże i porady metodyczne dotyczące realizowanych programów oraz interwencji nieprogramowych. W 2025 r. udzielono 7 wywiadów do radia i prasy.

Realizację programów w szkołach oceniono pozytywnie. Wszystkie wizytowane szkoły podejmowały działania zgodne z założeniami programowymi oraz wykazywały dodatkowe inicjatywy w zakresie profilaktyki zdrowotnej.

Łącznie odbiorcami wszystkich działań prozdrowotnych organizowanych, inicjowanych i koordynowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego na terenie powiatu żagańskiego w 2025 r. było ok. 31 tys. osób wliczając w to zasięgi w mediach społecznościowych.

Informacje z zakresu Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej umieszczano na stronie internetowej PSSE w Żaganiu, w mediach społecznościowych (Facebook) oraz udostępniano bezpośrednio w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Żaganiu.

Działania wg podziału na poszczególne obszary:

1. PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ

1.1. Profilaktyka używania środków psychoaktywnych

W szkołach podstawowych oraz ponadpodstawowych organizowano punkty informacyjno-edukacyjne oraz pogadanki z wykorzystaniem alkohogoli, w celu uświadomienia młodzieży jak alkohol i inne środki psychoaktywne zaburzają zmysły, pole widzenia, równowagę, koordynację i zmiany w ocenie odległości.

Zamieszczano informacje na stronie internetowej oraz w mediach społecznościowych.

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

1.2. Profilaktyka palenia tytoniu

Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce, w ramach którego w placówkach oświatowych powiatu żagańskiego realizowano następujące programy profilaktyczne:

Z okazji obchodów „Światowego Dnia Rzucania Palenia” w 2025 r., który miał na celu promowanie życia wolnego od tytoniu w czterech szkołach podstawowych przeprowadzono pogadanki wśród uczniów klas VII i VIII. Zorganizowano punkty informacyjno-edukacyjne na korytarzach szkół. W punktach wykorzystano Smokerlyzer-urządzenie służące do pomiaru stężenia tlenku węgla w wydychanym powietrzu. Zamieszczono również posty tematyczne w mediach społecznościowych oraz informację na stronie internetowej PSSE w Żaganiu.

Łącznie działaniami objętych zostało 1364 odbiorców.

W ramach obchodów „Światowego Dnia Bez Tytoniu” w 2025 r. zorganizowano punkt informacyjno-edukacyjny w PSSE w Żaganiu. Przeprowadzono w dwóch szkołach zajęcia edukacyjne. Prowadzone były również działania podczas imprez plenerowych. Łącznie działaniami objętych zostało 1446 odbiorców.

Zamieszczono posty tematyczne w mediach społecznościowych i na stronie internetowej.

Fot. Stoisko informacyjno-edukacyjne w PSSE w Żaganiu

Fot. Udział w biegu „Dobry jak Chrobry”

2. PROFILAKTYKA NADWAGI I OTYŁOŚCI

W szkołach podstawowych powiatu żagańskiego realizowano XVIII edycję ogólnopolskiego programu edukacyjnego „Trzymaj Formę!”. Głównym celem programu jest trwałe kształtowanie prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety.

Program adresowany jest do uczniów klas V-VIII. W roku szkolnym 2024/2025 udział wzięło 21 szkół podstawowych i 2 Specjalne Ośrodki Szkolno-Wychowawcze. Łącznie około 1750 odbiorców. W ramach realizacji programu prowadzono zajęcia edukacyjne dla 152 uczniów, prowadzono dystrybucję materiałów informacyjno-edukacyjnych do szkół.

Pracownicy PSSE w Żaganiu w ramach programu wzięli udział w Biegu na wieżę z książką. Koordynowano ogólnopolski konkurs Wiedzy o Zdrowym Stylu Życia „Trzymaj Formę!”.

Koordinowano umieszczanie sprawozdań w bazie elektronicznej z realizacji programu w roku szkolnym 2024/2025.

Fot. Szkolenie dla koordynatorów programu „Trzymaj Formę!”

Fot. "Bieg na wieżę z książką"

3. PROFILAKTYKA CHOROÓB NOWOTWOROWYCH

W ramach profilaktyki chorób nowotworowych realizowano następujące programy:

3.1. Wojewódzki Program Profilaktyki Nowotworowej

Program ma na celu zmniejszenie liczby zachorowań na nowotwory poprzez propagowanie profilaktyki pierwotnej wśród ogółu społeczeństwa i młodzieży szkolnej, zapobieganie chorobom nowotworowym przez podniesienie świadomości w zakresie dbania o własne zdrowie, udział w badaniach profilaktycznych zapobiegającym powstawaniu i rozwojowi chorób nowotworowych.

Realizacja przebiega w formie zajęć edukacyjnych prowadzonych przez pracowników sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej PSSE w Żaganiu. Podczas zajęć edukacyjnych wykorzystywanych jest wiele form realizacji – prezentacja multimedialna stworzona na potrzeby programu, film, instruktaż. Dzięki współpracy ze Starostwem Powiatowym w Żaganiu, uczestnicy zajęć mają możliwość ćwiczeń na modelu do nauki samobadania piersi oraz modelu do nauki samobadania jąder. Prowadzona jest dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych będących wyposażeniem programu. W celu dotarcia do jak najszerszego grona odbiorców prowadzone są również działania w terenie, które polegają na organizacji stoisk informacyjno – edukacyjnych, dystrybucji ulotek, czynnym udziale pracowników w biegach, np. Bieg w Piżmie w Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Henrykowie, czy Parkrun w Żaganiu.

Zasięg programu to ok. 4 tys. osób – uczniowie i społeczność lokalna.

Fot. Warsztaty z profilaktyki raka piersi w Liceum Ogólnokształcącym w Szprotawie

Fot. Punkt informacyjny na Parkrun Profilaktyka raka jąder

3.2. Program edukacyjny „Wybierz życie – pierwszy krok” przeznaczony dla uczniów szkół ponadpodstawowych, dotyczący profilaktyki raka szyjki macicy, którego celem głównym jest zmniejszenie występowania raka szyjki macicy i umieralności na tę chorobę. Program uczy odpowiedzialności za zdrowie swoje i najbliższych poprzez m.in. regularne wykonywanie badań.

W powiecie żagańskim w roku szkolnym 2024/25 realizowany był przez uczniów 8 szkół. Ogółem realizacją programu objęto 2200 uczniów. Przeprowadzono cztery zajęcia dla 170 uczniów. Podczas zajęć przekazano materiały edukacyjne będące wyposażeniem programu.

3.3. Program edukacyjny z zakresu profilaktyki czerniaka „Znamie! Znam je?” skierowany jest do uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Zamierzeniem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży wiedzy o nowotworach złośliwych, takich jak nowotwory skóry, czerniak. Program prezentuje skuteczne metody zabezpieczania się przed tym groźnym nowotworem. W roku szkolnym 2024/25 program realizowało 21 szkół podstawowych i 6 ponadpodstawowych. Edukacją objęto 2200 uczniów. Prowadzono działania edukacyjne dot. uświadamiania na temat ryzyka związanego z nadmiernym narażeniem na promieniowanie słoneczne. Przeprowadzono cztery warsztaty dla 170 uczniów oraz dystrybucję materiałów edukacyjnych.

4. PROFILAKTYKA CHOROÓB ZAKAŻNYCH

4.1. Program edukacyjny „Podstępne WZW” - przeznaczony jest dla uczniów szkół ponadpodstawowych i jest odpowiedzią na wciąż pojawiające się przypadki zakażeń HAV, HBV i HCV. Jednym ze sposobów przeciwdziałania tej sytuacji jest podnoszenie poziomu wiedzy pozwalającej na rozpoznawanie i unikanie narażenia na zakażenia, podejmowanie działań profilaktycznych, a także umożliwiających rozpoznanie zakażenia i przez to zapobieganie jego dalszemu rozprzestrzenianiu się.

Realizacja programu w roku szkolnym 2024/25 przebiegła w 8 szkołach ponadpodstawowych. Edukacją objęto 2200 osób.

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

4.2. Działania dot. programu szczepień przeciwko HPV.

Realizowano akcje promocyjne, zachęcające do szczepień, stoiska informacyjno-edukacyjne oraz pogadanki w placówkach oświatowych. Prowadzono dystrybucję materiałów informacyjnych.

4.3. Profilaktyka wszawicy realizowana jest za pomocą „Wojewódzkiego Programu Profilaktyki Wszawicy”. Działania mające na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się wszawicy prowadzone są w formie zajęć edukacyjnych w szkołach, przedszkolach i miejscach wypoczynku, dystrybucji materiałów informacyjno-edukacyjnych do placówek nauczania i wychowania oraz zamieszczanie informacji na stronie internetowej PSSE i Facebooku. Program został zrealizowany w 25 placówkach.

4.4. Profilaktyka grypy - podejmowano działania profilaktyczne mające na celu zapobieganie grypie m.in. promocję szczepień ochronnych, działania informacyjno-edukacyjne na stronie internetowej i Facebooku, przekazywanie materiałów do POZ-ów.

4.5. Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS

Realizacja programu ma na celu zapoznanie młodzieży z problematyką HIV/AIDS, uświadomienie im, jak łatwo można zarazić się wirusem HIV. Dzięki prowadzonym działaniom wzrasta poziom wiedzy na temat HIV i AIDS wśród całej społeczności lokalnej. Program w roku szkolnym 2024/25 realizowało 7 szkół ponadpodstawowych. Ogółem objęto 1740 uczniów i 80 mieszkańców powiatu.

W kwietniu 2025 r. przy współpracy z Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Gorzowie Wlkp. i Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Żarach zorganizowano szkolenie dla koordynatorów szkolnych oraz pielęgniarek. Udział w szkoleniu wzięło 20 osób.

W ramach obchodów Światowego Dnia AIDS uruchomione zostały w pięciu szkołach punkty informacyjno-edukacyjne, na których przeprowadzono dystrybucję materiałów edukacyjno-informacyjnych. Umieszczono informacje w mediach społecznościowych i na stronie internetowej PSSE w Żaganiu.

Fot. Szkolenie dla koordynatorów z profilaktyki HIV/AIDS

Fot. Szkolenie dla koordynatorów z profilaktyki HIV/AIDS

4.6. Wdrożenie programu #MłodziŚwiadomi

W grudniu 2025 r. wdrożony został pilotażowy program #MłodziŚwiadomi skierowany do uczniów klas III-V szkół ponadpodstawowych. Program koncentruje się na edukacji młodzieży w zakresie chorób przenoszonych drogą płciową. Program został wdrożony w 7 szkołach ponadpodstawowych i będzie realizowany w pierwszym półroczu 2026.

5. PROFILAKTYKA ZDROWEGO STYLU ŻYCIA

5.1. Kampania edukacyjna „Żyj pełnią życia bez energetyka”, której adresatami są starsi uczniowie szkół podstawowych. Celem kampanii jest uświadomienie uczniom ryzyka, jakie niesie za sobą stosowanie w nadmiarze napojów energetycznych. Podczas zajęć na temat zdrowego stylu życia oraz zajęć dla uczestników wypoczynków przeprowadzono pogadanki dotyczące negatywnych skutków spożywania napojów energetycznych.

5.2. Wojewódzki program „Z higieną za Pan brat” skierowany jest do najmłodszych mieszkańców naszego powiatu, dzieci przedszkolnych oraz uczniów klas I – III szkół podstawowych. Celem programu jest zapobieganie rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych i rozwijanie u dzieci określonych umiejętności dbania o zdrowie własne i zdrowie rówieśników. W programie wzięły udział 24 przedszkola i oddziały przedszkolne oraz 27 szkół podstawowych. Dotarliśmy do 2804 dzieci. W pięciu placówkach przeprowadzono pogadanki, w których wzięło udział 238 dzieci.

Poza głównymi kierunkami działania przez sekcję Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej realizowane są jeszcze interwencje nieprogramowe, akcje i kampanie.

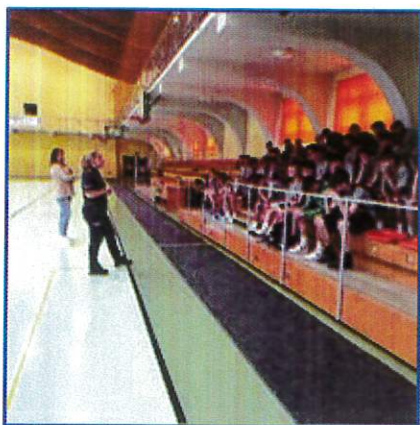
1. Bezpieczeństwo dzieci podczas wypoczynku letniego i zimowego,
2. Profilaktyka wad postawy z uwzględnieniem Ogólnopolskiego Dnia Tornistra,
3. Kampania EFSA Wybieraj Bezpieczną Żywność,
4. Obchody Światowego Dnia Zdrowia wraz z Dniami Otwartymi PSSE w Żaganiu.
5. Kampanie i akcje:
 - „Jesień bez infekcji”,
 - „Zwykły kaszel czy objaw gruźlicy? Sprawdź”
 - Bezpłatne szczepienia dla kobiet w ciąży przeciw krztuścowi.
 - Europejski Tydzień Szczepień.

6. INTERWENCJE WYNIKAJĄCE Z SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ

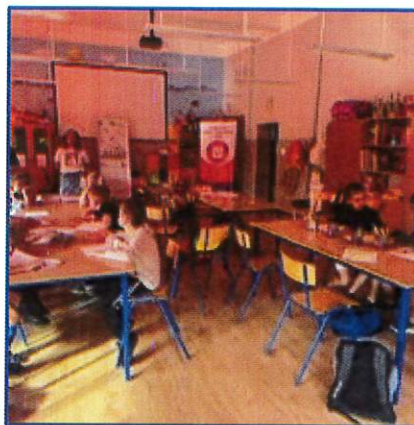
1. Bezpieczeństwo dzieci podczas wypoczynku letniego i zimowego

W ramach działań związanych z bezpiecznym wypoczynkiem tj. „Bezpieczne wakacje” oraz „Bezpieczne ferie” organizowane były spotkania z uczestnikami wypoczynku.

Celem akcji było zapoznanie uczestników z zasadami jakie powinno się przestrzegać podczas spędzania czasu wolnego, aby uniknąć niebezpieczeństw, uwzględniając działania z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki w tym profilaktyki uzależnień. Podczas wypoczynku podejmowano działania (pogadanki, instruktaże, zajęcia warsztatowe, dystrybucję materiałów). Tematyka dotyczyła właściwych i bezpiecznych zachowań nad wodą, w lesie, w górach, na drodze, na lodzie, zapobiegania ukąszeniom przez kleszcze, prawidłowego mycia rąk. Udzielono informacji w zakresie profilaktyki uzależnień, prawidłowego odżywiania oraz wpływu aktywności fizycznej i higieny osobistej na zdrowie człowieka.

Fot. Zajęcia dla uczestników wypoczynku w Kompleksie Arena Żagań

Fot. Zajęcia dla uczestników wypoczynku w Publicznej Szkole Podstawowej Nr 1

2. Profilaktyka wad postawy z uwzględnieniem Ogólnopolskiego Dnia Tornistra

Jako instytucja dbająca o zdrowie naszych mieszkańców chcemy utrwalać wśród najmłodszych uczniów, rodziców i opiekunów zasady, którymi powinni kierować się przy pakowaniu tornistra.

Przez cały październik, wspólnie z pracownikami sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży prowadzona była akcja ważenia tornistrów w szkołach podstawowych połączona z edukacją uczniów. Działaniem objęto ok. 190 uczniów.

Aby umocnić wzorce dotyczące prawidłowego pakowania tornistra, po raz kolejny zorganizowany został Powiatowy Konkurs Literacki pod hasłem: „Tornister na wagę zdrowia” skierowany do uczniów I klas szkół podstawowych naszego powiatu ich rodziców i opiekunów. Na konkurs wpłynęły 52 prace z 15 szkół podstawowych naszego powiatu. Jest to nasz autorski projekt cieszący się coraz większym zainteresowaniem wśród odbiorców. Realizowany jest przy współudziale Starostwa Powiatowego, burmistrzów i wójtów naszego powiatu.

Fot. Konkurs „Tornister na wagę zdrowia” obrady komisji konkursowej

Fot. Wręczenie nagród za konkurs „Tornister na wagę zdrowia”

3. Kampania informacyjna EFSA „Wybieraj bezpieczną żywność”

Kampania ma na celu zwiększenie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat roli nauki (ze szczególnym uwzględnieniem misji EFSA) w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności w UE oraz zachęcenie do dokonywania świadomych wyborów żywieniowych. Informacje, infografiki, filmy umieszczono na Facebooku i stronie internetowej. Podczas zajęć dotyczących zdrowego stylu życia w szkołach oraz miejscach wypoczynku zimowego i letniego przeprowadzono pogadanki dotyczące kampanii. W budynku PSSE w Żaganiu umieszczono gazetkę tematyczną.

4. Obchody Światowego Dnia Zdrowia wraz z Dniami Otwartymi PSSE w Żaganiu

Światowy Dzień Zdrowia obchodzony był hasłem przewodnim „Zdrowe początki, pełna nadziei przyszłość”. Celem tego dnia było położenie kresu możliwym do uniknięcia śmierci matek i noworodków oraz priorytetowe traktowanie zdrowia i dobrobytu kobiet. W 2025 r. Światowy Dzień Zdrowia był obchodzony wraz z Dniami Otwartymi PSSE w Żaganiu. Dzięki współpracy ze 105. Kresowym Szpitalem Wojskowym z Przychodnią SPZOZ w Żarach filia w Żaganiu mieszkańcy mieli możliwość skorzystania z badań spirometrii, poziomu glukozy i saturacji oraz z porad dermatologa. W stoisku inspekcji wykonywano badania poziomu ciśnienia krwi oraz naukę samokontroli piersi. Określano wskaźnik BMI i poziom tkanki tłuszczowej. Nawiązano współpracę z Fundacją DKMS w celu zorganizowania punktu rejestracji potencjalnych dawców szpiku.

5. Kampanie i akcje

Pracownicy sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej w ciągu roku przeprowadzili szereg kampanii i akcji organizowanych przez Główny Inspektorat Sanitarny oraz Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Gorzowie Wlkp. W trakcie trwania kampanii organizowane były punkty informacyjno-edukacyjne oraz gazetki w budynku PSSE w Żaganiu, umieszczano informację na stronie internetowej oraz Facebooku z wykorzystaniem grafik przygotowanych przez GIS oraz własnych. Pracownicy PZ i OZ przeprowadzali zajęcia edukacyjne w szkołach oraz zakładach pracy. Dzięki współpracy z sekcjami Higieny Dzieci i Młodzieży, Epidemiologią oraz Higieną Pracy przeprowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych do zakładów pracy, przychodni podstawowej opieki zdrowotnej oraz placówek oświatowych.

Fot. Zajęcia edukacyjne dla rodziców w Zespole Przedszkolnym w Szprotawie Europejski Tydzień Szczepień

Fot. Kampania „Jesień bez infekcji” własna grafika PSSE w Żaganiu

6. Interwencje wynikające z sytuacji epidemiologicznej

W dniu 30.12.2025 r. na podstawie sprawozdania z badań z PIW-PIB w Puławach Powiatowy Lekarz Weterynarii w Żaganiu wydał decyzję administracyjną i urzędowo uznał fermę drobiu położoną w miejscowości Bobrzany (ognisko choroby) za skażoną wysoce zjadliwą grypą ptaków (HPAI).

Pracownicy sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej prowadzili działania związane z edukowaniem i informowaniem lokalnej społeczności o tych zagrożeniach. Polegały one na zamieszczaniu postów w mediach społecznościowych.

Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu żagańskiego w zakresie Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia dotyczyła kontynuacji i wdrażania programów edukacyjnych o zasięgu ogólnopolskim, wojewódzkim i lokalnym.

Wspierano realizatorów programów edukacyjnych i przedsięwzięć prozdrowotnych poprzez organizowanie narad, udostępnianie materiałów, udzielanie pomocy merytorycznej i metodycznej. Publikowano informacje prozdrowotne w mediach społecznościowych, koordynowano programy edukacyjne i przedsięwzięcia oświatowo-zdrowotne poprzez inicjowanie działań.

Pracownicy PZ i OZ brali udział w licznych imprezach plenerowych organizując punkty informacyjno-edukacyjne. Podczas działań wykorzystywane były sprzęty, które były dużym uatrakcyjnieniem dla odbiorców: SMOKERLYZER-do pomiaru tlenku węgla w wydychanym powietrzu, przyrząd do pomiaru tkanki tłuszczowej oraz BMI, ciśnieniomierz, algogogle. Dzięki współpracy ze Starostwem Powiatowym w Żaganiu mieszkańcy oraz uczniowie mogli skorzystać z fantomu do nauki samobadania piersi oraz samobadania jąder. Dzięki współpracy z Urzędem Miasta w Żaganiu przeprowadzono dystrybucję ulotek dotyczących profilaktyki nowotworowej, które zostały zaprojektowane przez PSSE w Żaganiu.

Szerokie działania w zakresie sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej przynoszą szereg pozytywnych efektów, które przekładają się nie tylko na lepsze samopoczucie poszczególnych osób, ale także na funkcjonowanie całego społeczeństwa. Dzięki podjętym działaniom edukacyjnym mieszkańcy powiatu zwiększają kontrolę nad własnym zdrowiem i jego poprawą, co prowadzi do lepszych nawyków żywieniowych, zwiększenia aktywności fizycznej, czy rezygnacji z używek. Poprzez uświadamianie społeczeństwa o czynnikach ryzyka zmniejsza się liczba przypadków chorób przewlekłych, chorób serca, nowotworów czy otyłości. Zdrowsze społeczeństwo żyje dłużej i rzadziej cierpi na przewlekłe dolegliwości, co oznacza wyższą jakość życia w starszym wieku.

Fot. Dni otwarte PSSE w Żaganiu

X PODSUMOWANIE I WNIOSKI

W 2025 roku Państwowa Inspekcja Sanitarna powiatu żagańskiego realizowała zadania z zakresu zdrowia publicznego poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego, prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej oraz oświatowo – zdrowotnej.

W roku 2025 zauważono znaczną poprawę zgłaszalności chorób zakaźnych oraz należy podkreślić, że te choroby były zgłaszane w systemie elektronicznym. Prym wiodły tutaj placówki lekarzy rodzinnych, natomiast nadal zgłoszenia ze szpitali są przekazywane w formie papierowej.

Przy dokonywaniu tej oceny nie bez znaczenia jest jednak fakt, że na terenie powiatu nie wystąpiły choroby zakaźne szczególnie niebezpieczne.

W 2025 roku nastąpił znaczny wzrost zachorowań na grypę z 181 w 2024 r. do 1132 w 2025. Fakt ten spowodowany jest nie tylko wzrostem zachorowań, ale również wprowadzeniem powszechnej diagnostyki chorób grypopodobnych szybkimi testami. Podobną tendencję wzrostową zauważono w stosunku do zachorowań RSV.

Spadek zachorowań wystąpił w zakresie krztuśca i płonicy.

Ponadto w analizowanym okresie zarejestrowano przypadki zachorowań nienotowane w roku 2024, tj. legionelloza, tularemia. Zanotowano wzrost zachorowań przenoszonych drogą płciową. W obrębie pozostałych jednostek chorobowych liczba zgłoszeń z małymi wahaniami mieści się w normie.

W ramach kontynuacji szczepień osób uczestniczących w likwidacji skutków powodzi utworzono punkt szczepień w PSSE w Żaganiu. Działania te miały na celu osiągnięcie maksymalnego poziomu uodpornienia na WZW typu A oraz dur brzuszny.

W analizowanym roku realizowano dalsze bezpłatne szczepienia przeciwko ludzkiemu wirusowi brodawczaka (HPV) dziewcząt i chłopców w wieku od ukończenia 9 lat do 14 lat w ramach Narodowej Strategii Onkologicznej na lata 2020-2030. Szczepienia można wykonać w każdej placówce POZ prowadzącej szczepienia dzieci. PSSE w Żaganiu prowadziło dystrybucję szczepionek przeciw HPV (Gardasil, Cervarix) do 16 podmiotów leczniczych wykonujących szczepienia ochronne.

Kontynuowano również bezpłatne szczepienia kobiet w ciąży przeciw krztuścowi w przychodniach podstawowej opieki zdrowotnej (POZ). Szczepienia kobiet w ciąży przeciwko krztuścowi mają na celu zmniejszenie ryzyka zachorowania na krztusiec u noworodków oraz ograniczenie liczby hospitalizacji z powodu krztuśca.

W 2025r. podmioty lecznicze zrealizowały w pełni sprawozdawczość dotyczącą szczepień w formie elektronicznej poprzez platformę e-Sanepid.

Od kwietnia 2025 rozpoczęła się dwuetapowa, ogólnopolska kontrola, której przedmiotem była ocena realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych u dzieci i młodzieży w wieku od 0-19 lat. Weryfikacja kart uodpornienia była przeprowadzona we wszystkich punktach szczepień na terenie powiatu żagańskiego podczas wizyt bezpośrednich.

Drugi etap kontroli kart uodpornienia dzieci, które nie zostały zaszczepione wg Programu Szczepień Ochronnych rozpoczął się w drugiej połowie października, a zakończył w grudniu.

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

W trakcie kontroli planowych oraz kontroli kart szczepień przeprowadzono działania edukacyjne personelu medycznego dotyczące realizacji szczepień zalecanych. Zarekomendowano przeprowadzanie rozmów z rodzicami o szczepieniach zalecanych przeciw ludzkiemu wirusowi brodawczaka (HPV) w ramach Narodowej Strategii Onkologicznej- uchwała nr 10 Rady Ministrów z dnia 4 lutego 2020r. w sprawie przyjęcia programu wieloletniego pn. Narodowa Strategia Onkologiczna na lata 2020-2030 (M.P. z 2022r. poz. 814 ze zm.) oraz w Zaleceniach Ministra Zdrowia dotyczących realizacji szczepień przeciw ludzkiemu wirusowi brodawczaka (HPV) w ramach powszechnego programu szczepień, obowiązujących od 1 września 2024 r.

W zakresie nadzoru sanitarnego nad podmiotami leczniczymi należy stwierdzić, że każdego roku w szpitalu prowadzone są liczne prace remontowe i modernizacyjne oraz powstają nowe poradnie i pomieszczenia. Biorąc pod uwagę fakt, że szpital w Szprotawie został wybudowany kilkadziesiąt lat temu, jest to często proces długotrwały i kosztowny. Dotychczas przeprowadzone prace przyczyniły się do poprawy stanu sanitarno-technicznego obiektu.

Stan sanitarno-techniczny podmiotów wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne, (ośrodki zdrowia, laboratoria, zakłady rehabilitacji leczniczych indywidualne praktyki lekarzy, lekarzy dentyków, praktyki pielęgniarskie) należy uznać za bardzo dobry, a stan sanitarno-porządkowy nie budził zastrzeżeń, czystość bieżąca została oceniona jako zadowalająca.

Analizując lata poprzednie stwierdzane nieprawidłowości często wynikały z niedostosowania obiektów do obowiązujących wymogów prawa. Dzięki bieżąco przeprowadzonym w obiektach remontom i pracom modernizacyjno-budowlanym w 2025 roku liczba podmiotów niespełniających wymogów spadła do zera.

W zakresie nadzoru nad bezpieczeństwem żywności i żywienia w stosunku do roku 2024 pomimo podobnej ilości zaplanowanych kontroli poprawił się stan sanitarno -higieniczny zakładów będących pod nadzorem tj.: wydano mniej decyzji na poprawę stanu technicznego, nałożono mniej mandatów karnych, decyzji opłatowych. Nie wydano żadnej decyzji unieruchomienia zakładu z powodu niewłaściwych warunków sanitarno-higienicznych, za wyjątkiem unieruchomienia kiosku przyzakładowego z powodu urzędowego potwierdzenia przez Powiatowego Lekarza Weterynarii wystąpienia ogniska wysoce zjadliwej grypy ptaków w zakładzie.

Na podstawie decyzji wykreślających zakłady z rejestru i wpisów zakładów do rejestru zanotowano przyrost zakładów nadzorowanych (o 29 zakładów w stosunku do roku 2024).

Przeprowadzono dodatkowo 103% kontroli nieplanowanych, w których dokonywano kontroli tematycznych związanych z poborem próbek, kontrolami akcyjnymi tj. nadzór nad warunkami w obrocie wodami butelkowanymi, żywnością w okresie wzmożonego ruchu turystycznego, żywnością dzieci w okresach wypoczynku zimowego i letniego, kontroli żywności z importu, sprzedaży żywności z automatów.

Do badań laboratoryjnych pobrano 199 próbek żywności, które badano w różnych kierunkach zgodnie z planem na rok 2025 – tylko 3 zostały zakwestionowane (1 próbka w kierunku oporności oraz 2 próby w kierunku oznaczania pestycydów). Żadna z próbek nie została zakwestionowana w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych.

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

W grupie obiektów żywienia zbiorowego zamkniętego koncentrowano się na egzekwowaniu wymagań związanych z żywieniem dzieci w placówkach oświatowych zgodnie z obowiązującym przepisem. Stwierdzono mniejszą ilość kwestionowanych jadłospisów. Nieprawidłowości dotyczyły braku spełnienia wymagań wymienionych w rozporządzeniu, ale również stosowania niedozwolonych w żywieniu dzieci dodatków do żywności.

W nadzorowanym szpitalu stwierdzono, że żywienie pacjentów w stosunku do roku 2024 uległo poprawie. Teoretyczna ocena jadłospisu wykazała, że jadłospis nie został zakwestionowany, a większa ilość punktów 32,9 (poprzednio 31,3) świadczyła o utrzymaniu jakości żywienia i prawidłowym nadzorze właścicielskim. Wyniki badań laboratoryjnych dowiodły, że poprawie uległy parametry składników odżywczych posiłku w zakresie ilości białka i węglowodanów, ale wystąpiła niezgodność w stosunku do zaniżonej zawartości tłuszczu, zawyżonej ilości soli, a wartość energetyczna posiłku nieznacznie odbiegała od deklarowanych wartości. W związku z powyższym wystosowano pisma intencyjne do nadzorowanego szpitala o podjęcie działań naprawczych mających na celu wyeliminowanie błędów w żywieniu pacjentów, jakie zostały stwierdzone podczas dokonanej analizy żywienia.

W roku 2025 odnotowano redukcję liczby obiektów użyteczności publicznej z nieprawidłowościami dotyczącymi stanu sanitarno-higienicznego.

Mieszkańcy powiatu zaopatrywani są w wodę do spożycia z 23 wodociągów zbiorowego zapatrzenia wodę. Podsumowując prowadzony nadzór sanitarny wody przeznaczonej do spożycia przez PPIS stwierdza się, że jakość wody dostarczanej dla mieszkańców powiatu żagańskiego jest bezpieczna dla zdrowia.

W grupach podmiotów zarejestrowanych w ewidencji PPIS odnotowano wzrost liczby obiektów tj. zakłady kosmetyczne, fryzjerskie i tatuażu, który związany jest z sukcesywnym tworzeniem się nowych działalności wykonujących usługi głównie z zakresu beauty.

Na podstawie prowadzonego nadzoru nad warunkami pracy w 2025 r. polegającego między innymi na ocenie, identyfikacji zagrożeń występujących na stanowiskach pracy, wykonywaniu pomiarów, badań stężeń i natężeń czynników szkodliwych w środowisku pracy oraz podejmowaniu działań mających na celu minimalizację niekorzystnego wpływu wymienionych czynników na zdrowie pracujących można stwierdzić, że wśród pracodawców i pracowników zwiększyła się świadomość zagrożeń występujących na stanowiskach pracy oraz znajomość praw i obowiązków.

Właściciele zakładów pracy wyposażają pracowników w odpowiednią odzież roboczą i ochronną dostosowaną do wymaganych warunków pracy oraz zabezpieczają pracowników w indywidualne środki ochrony słuchu.

Zwiększona została świadomość pracodawców w zakresie narażenia pracowników na substancje/mieszanki chemiczne stosowane w środowisku pracy, a także w zakresie narażenia na substancje/mieszanki chemiczne lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym, mutagennym oraz reprotoksywnym.

Pracodawcy sukcesywnie realizują zarządzenia wynikające z nałożonych decyzji administracyjnych, co wpływa na poprawę warunków pracy oraz warunków higienicznosanitarnych.

Osoby udostępniające na rynku produkty biobójcze oraz kosmetyczne zyskali większą wiedzę dotyczącą wymagań prawnych, jakie muszą spełnić oferowane przez nich produkty.

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

Sytuacja dotycząca warunków sanitarno-technicznych w placówkach nauczania i wychowania z roku na rok poprawia się, prowadzone są remonty budynków szkolnych i przedszkolnych oraz powstają nowe obiekty.

W skontrolowanych placówkach uczniowie mają zapewnione indywidualne szafki, w których mają możliwość pozostawiania przyborów szkolnych, zeszytów i książek (23 placówki), natomiast 3 placówki zapewniły indywidualne półki w klasach dydaktycznych.

W opiniowanej dokumentacji występują nieprawidłowości dotyczące wymagań higienicznych i zdrowotnych, pomimo stosowania coraz lepszych rozwiązań technicznych i technologicznych. W związku z tym, wydawane opinie zawierały wytyczne oraz zalecenia, jakie należy uwzględnić przy realizacji nowych obiektów budowlanych pod względem higienicznosanitarnym.

Inwestorzy sukcesywnie stosują się do ewentualnych zaleceń sanitarnych. Realizacja zadań odbywa się rzetelnie i terminowo.

W związku ze znaczącymi zmianami w systemie planowania przestrzennego w Polsce, nastąpił nieporównywalnie większy w stosunku do minionych lat wzrost wpływających wniosków do organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej w obszarze zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu żagańskiego w zakresie Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej dotyczyła kontynuacji i wdrażania programów edukacyjnych o zasięgu ogólnopolskim, wojewódzkim i lokalnym.

Wspierano realizatorów programów edukacyjnych i przedsięwzięć prozdrowotnych poprzez organizowanie porad, udostępnianie materiałów, udzielanie pomocy merytorycznej i metodycznej. Publikowano informacje prozdrowotne w mediach społecznościowych, koordynowano programy edukacyjne i przedsięwzięcia oświatowo-zdrowotne poprzez inicjowanie działań.

Pracownicy Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej brali udział w licznych imprezach plenerowych organizując punkty informacyjno-edukacyjne. Podczas działań wykorzystywane były sprzęty, które były dużym uatrakcyjnieniem dla odbiorców: SMOKERLYZER-do pomiaru tlenku węgla w wydychanym powietrzu, przyrząd do pomiaru tkanki tłuszczowej oraz BMI, ciśnieniomierz, algogogle. Dzięki współpracy ze Starostwem Powiatowym w Żaganiu mieszkańcy oraz uczniowie mogli skorzystać z fantomu do nauki samobadania piersi oraz samobadania jąder. Dzięki współpracy z Urzędem Miasta w Żaganiu przeprowadzono dystrybucję ulotek dotyczących profilaktyki nowotworowej, które zostały zaprojektowane przez PSSE w Żaganiu.

Wszelkie zaniedbania w sferze standardów sanitarno-higienicznych są sygnalizowane przez mieszkańców powiatu w formie zgłoszeń interwencyjnych. W 2025 roku wdrożono system umożliwiający społeczeństwu dokonywanie zgłoszeń do PPIS z użyciem narzędzi elektronicznych (platforma e-sanepid – Zgłoś interwencję).

W 2025r. przyjęto 78 zgłoszeń interwencyjnych mieszkańców powiatu, podobnie jak w roku 2024 (72). Głównymi przyczynami wniesionych zgłoszeń interwencyjnych w roku 2025 były podobnie jak w latach ubiegłych: zła jakość zdrowotna żywności, nieodpowiednie warunki sanitarno-higieniczne zakładów żywnościowo - żywieniowych oraz środków transportu żywności. Interwencje dotyczyły również występującej wszawicy, jak

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

i niedotrzymania standardów higienicznych w placówkach oświatowo-wychowawczych. Ponadto mieszkańcy powiatu zgłaszali sprawy interwencyjne z zakresu higieny środowiska dotyczące złej jakości wody do spożycia, zanieczyszczenia powietrza, złego stanu sanitarno-higienicznego obiektów użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych. Interwencje dotyczyły też złych warunków sanitarnych w pomieszczeniach pracy i zagrożenia epidemiologicznego wynikającego z jakości świadczonych usług.

W 2025 r. rozpatrzono 9 wniosków o udostępnienie informacji publicznej. Dotyczyły one informacji w zakresie szczepień, przekazania listy zakładów żywienia zbiorowego i listy lokali gastronomicznych oraz wyników poboru wody do spożycia z wodociągu. Wszystkie sprawy zostały rozpatrzone niezwłocznie po wplynięciu wniosku, w nieprzekraczalnym terminie 14 dni.

W 2025r. w trakcie kontroli prowadzono również działania edukacyjno-informacyjne obejmujące zagadnienia dotyczące prowadzonego nadzoru.

Państwowa Inspekcja Sanitarna powiatu żagańskiego, podobnie jak w latach ubiegłych w 2025 roku kontynuowała współpracę na wielu płaszczyznach z innymi służbami, inspekcjami oraz jednostkami administracji rządowej i samorządowej

W wyniku prowadzonego nadzoru, można uznać, że stan bezpieczeństwa sanitarnego powiatu w 2025 roku był umiarkowanie stabilny, lecz nadal występowały negatywne zdarzenia w obszarze stanu sanitarno-higienicznego i epidemiologicznego. Wobec tego niezmiernie ważne jest dalsze prowadzenie zintensyfikowanych działań na rzecz zdrowia publicznego.

